

SKRUNDAS NOVADA PAŠVALDĪBA

P R O J E K T I V A D Ī B A

SKRUNDAS NOVADA TERITORIJAS PLĀNOJUMS

PASKAIDROJUMA RAKSTS

IEGULDĪJUMS
TAVĀ NĀKOTNĒ

Teritorijas plānojums izstrādāts ESF projekta 1DP/1.5.3.2.0/10/APIA/VRAA/096 „Kuldīgas un Skrundas novadu teritorijas plānojumu izstrāde” ietvaros.

2013

SATURS

1. IEVADS.....	3
2. SKRUNDAS NOVADA TERITORIJAS RAKSTUROJUMS UN ATTĪSTĪBAS PRIEKŠNOTEIKUMI.....	6
2.1. SKRUNDAS NOVADA VISPĀRĪGS RAKSTUROJUMS	6
2.2. SKRUNDAS NOVADA VĒSTURISKS RAKSTUROJUMS.....	7
2.3. TERITORIJAS DABAS APSTĀKĻU UN RESURSU RAKSTUROJUMS	9
2.4. DABAS UN KULTŪRAS MANTOJUMS.....	25
2.5. IEDZĪVOTĀJI UN APDZĪVOJUMA STRUKTŪRA.....	30
2.6. SOCIĀLĀ INFRASTRUKTŪRA.....	41
2.7. TEHNISKĀ INFRASTRUKTŪRA.....	58
2.8. SKRUNDAS NOVADA TERITORIJAS IZMANTOŠANA.....	73
3. PLĀNOŠANAS SITUĀCIJA.....	80
4. SKRUNDAS NOVADA ATTĪSTĪBAS VIRZIENI UN MĒRĶI.....	83
5. TERITORIJAS PLĀNOJUMA RISINĀJUMI	86
6. VADLĪNIJAS TURPMĀKAJAI PLĀNOŠANAI.....	95

1. IEVADS

Skrundas novada teritorijas plānojums ir pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas prasības teritorijas izmantošanai un apbūvei, tajā skaitā funkcionālais zonējums, publiskā infrastruktūra, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi, kā arī citi teritorijas izmantošanas nosacījumi.

Teritorijas plānojuma izstrāde uzsākta saskaņā ar LR likumu "Teritorijas plānošanas likums" (22.05.2002) un LR Ministru kabineta noteikumiem Nr. 1148 "Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi", turpināta saskaņā ar LR likumu "Teritorijas plānošanas likums" (13.10.2011.) un LR Ministru kabineta noteikumiem Nr. 711 "Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem".

Skrundas novada teritorijas plānojums izstrādāts, pamatojoties uz:

- Skrundas novada domes lēmumu par teritorijas plānojuma izstrādes uzsākšanu;
- Darba uzdevumu teritorijas plānojuma izstrādei;
- Institūciju sniegtajiem nosacījumiem un informāciju teritorijas plānojuma grozījumu izstrādei.

Teritorijas plānojuma izstrādē ievēroti valsts un Kurzemes plānošanas reģiona reģionālās attīstības plānošanas dokumenti.

Novada teritorijas plānojuma sagatavošanai kā pamatkarte izmantota Latvijas ģeodēziskajā koordinātu sistēmā LKS 92 TM izstrādātā topogrāfiskā karte ar mēroga noteiktību 1:10000.

Skrundas novada teritorijas plānojums izstrādāts analizējot Valsts zemes dienesta kadastra datus: kadastra datu bāzi un kartogrāfisko attēlu mērogā M 1:10000.

Plānojuma izstrādāšanai un kartogrāfiskā materiāla sagatavošanai izmantotas ortofotokartes mērogā M 1:10000.

Skrundas novada teritorijas plānojumam ir šādas sastāvdaļas:

- paskaidrojuma raksts;
- grafiskā daļa;
- teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi.

Teritorijas plānojuma paskaidrojuma rakstā ietverts plānošanas situācijas apraksts (spēkā esošā teritorijas plānojuma izvērtējums), novada attīstības virzieni un mērķi, teritorijas plānojuma projekta risinājumu apraksts.

Teritorijas plānojuma izstrādei par informatīvu materiālu izmantoti arī novada attīstības programmas materiāli.

Paskaidrojuma rakstam pievienotas kartoshēmas.

Grafiskajā daļā ietilpst šādas kartes:

- Skrundas novada teritorijas atļautas izmantošanas plāns
- Skrundas pilsētas teritorijas atļautas izmantošanas plāns
- Skrundas pagasta teritorijas atļautās izmantošanas plāns
- Skrundas pagasta Cieceres ciema teritorijas atļautās izmantošanas plāns
- Skrundas pagasta Jaunmuižas ciema teritorijas atļautās izmantošanas plāns
- Skrundas pagasta Kušaiņu ciema teritorijas atļautās izmantošanas plāns
- Skrundas pagasta Rūnaišu ciema teritorijas atļautās izmantošanas plāns
- Nīkrāces pagasta teritorijas atļautās izmantošanas plāns
- Nīkrāces pagasta Dzeldas ciema teritorijas atļautās izmantošanas plāns
- Nīkrāces pagasta Lēnu ciema teritorijas atļautās izmantošanas plāns
- Raņķu pagasta teritorijas atļautās izmantošanas plāns
- Raņķu pagasta Raņķu ciema teritorijas atļautās izmantošanas plāns
- Raņķu pagasta Smilgu ciema teritorijas atļautās izmantošanas plāns
- Rudbāržu pagasta teritorijas atļautās izmantošanas plāns;
- Rudbāržu pagasta Rudbāržu ciema teritorijas atļautās izmantošanas plāns
- Rudbāržu pagasta Sieksātes ciema teritorijas atļautās izmantošanas plāns

- Teritorijas, kurās atļauta vēja elektrostaciju (ar jaudu virs 20 kW) būvniecība;

Skrundas novada teritorijas plānojuma saistošajā daļā¹ ietilpst teritorijas plānojuma teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi un grafiskā daļa – funkcionālais zonējums, pilsētas, pagastu un ciemu robežas.

Skrundas novada teritorijas plānojums tika izstrādāts ESF projekta 1DP/1.5.3.2.0/10/APIA/VRAA/096 „Kuldīgas un Skrundas novadu teritorijas plānojumu izstrāde” ietvaros. Plānojumu izstrādāja SIA “Projekti un vadība” sadarbībā ar Skrundas novada pašvaldības un Kuldīgas novada PA “Kuldīgas attīstības aģentūra” speciālistiem.

¹Stājas spēkā Ministru kabineta noteikumu Nr. 711 “Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem” noteiktajā kārtībā.

2. SKRUNDAS NOVADA TERITORIJAS RAKSTUROJUMS UN ATTĪSTĪBAS PRIEKŠNOTEIKUMI

2.1. Skrundas novada vispārīgs raksturojums

Ģeogrāfiski Skrundas novads atrodas Rietumlatvijas, vēsturiskā Kurzemes reģiona D daļā. Skrundas novads Z un ZR robežojas ar Kuldīgas novadu, A un DA ar Saldus novadu, DR ar Vaiņodes novadu, R ar Aizputes novadu.

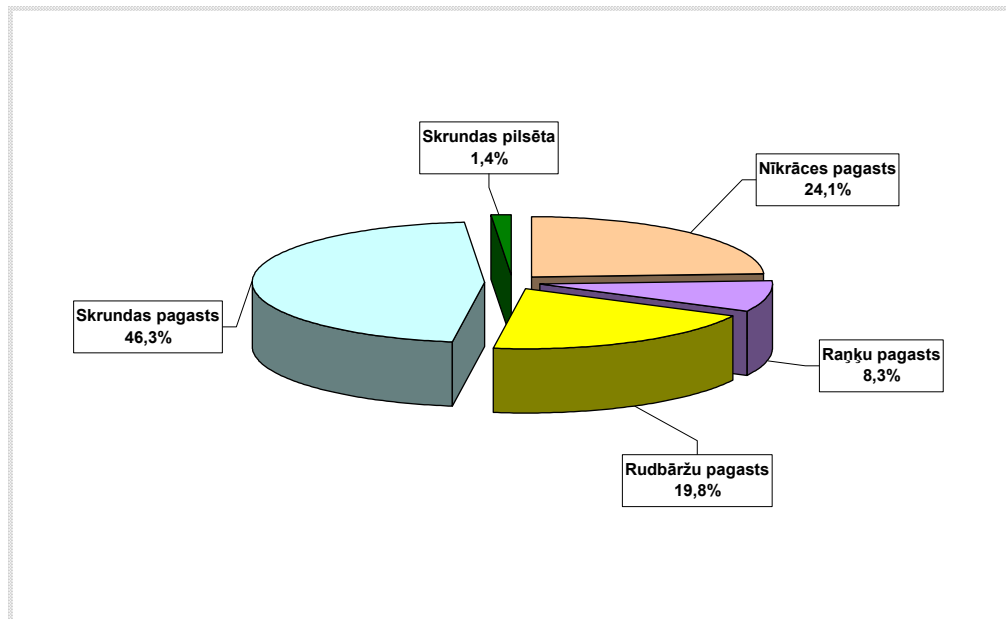
Skrundas novada novietojums un vēsturiski izveidojies transporta tīkls sekmē citu reģiona apdzīvoto vietu sasniedzamību. Relatīvi labvēlīgs ir arī novada novietojums attiecībā pret trim galvenajām Latvijas ostām – ģpaši labvēlīgs, pret Liepājas ostu. Skrundas novadam nav tiešas pieejas pie jūras.

Skrundas novads ir viens no 110 Latvijas administratīvajiem novadiem. Novada platība ir 557 km².Saskaņā ar 2011. g. tautas skaitīšanas rezultātiem Skrundas novadā dzīvo 5313 iedzīvotāji, iedzīvotāju blīvums – 9,5 cilv./km².²

Saskaņā ar pašvaldību reformu, kas notika 2009.gadā, Skrundas novada pašvaldība tika izveidota 2009.gada apvienojot bijušā Kuldīgas rajona Skrundas pilsētu ar lauku teritoriju un trīs pagastus: Nīkrāces, Raņķu un Rudbāržu pagastus. Skrundas lauku teritoriju 2010.gadā pārdēvēja par Skrundas pagastu. Par Skrundas novada administratīvo centru noteikta Skrundas pilsēta.

Skrundas novadā pēc teritorijas lielākais ir Skrundas pagasts, kas aizņem gandrīz pusi no novada platības. Teritoriālie mazākās vienības ir Skrundas pilsēta (1,4% no novada platības) un Raņķu pagasts (8,3%)-sk.1.attēlu.

²pēc Latvijas Republikas Centrālās statistikas pārvaldes datiem.

1. attēls. Skrundas novada teritorijas platības sadalījums (%)

2.2. Skrundas novada vēsturiskais raksturojums

Skrundas novada vēsturiskais apskats izveidots pēc pašvaldības apkopotās informācijas par Skrundas pilsētas un novada pagasta vēsturisko attīstību.

Skrundas pašvaldība ir senās kuršu zemes Bandavas centrālā sastāvdaļa. Vēstures avotos Skrunda pirmo reizi minēta 1253.gadā, bet 1368.gadā pašā Ventas kreisajā krastā celta vācu feodāļu pils. Mūsu dienās nekas no pils nav saglabājies, tikai pils vieta pilskalnā, kur atrodas skaists parks un estrāde.

Dažādos vēstures posmos tagadējā Skrundas novada teritorija ietilpusi Livonijas ordeņa valstī, Kurzemes un Zemgales hercogistē, cariskās Krievijas Kurzemes guberņā.

17.gs. Skrundā darbojās manufaktūras (stikla ceplis, pulvera dzirnavas, naglu, lielgabalu un šauteņu darbnīcas). Ziemeļu karā (1700.-1721.g.) Livonijas ordeņa pils Skrundā tika nopostīta. Pēc tam Skrundā tika izveidota muiža. Līdz mūsdienām saglabājusies bijušās muižas dzīvojamā māja.

1.pasaules kara laikā Skrundu, tāpat kā visu Kurzemi, ieņēma ķeizarkās Vācijas karaspēks. Latvijas Brīvības cīņu laikā 1919.gada 22.janvārī lielinieku 2.Padomju Latvijas strēlnieku pulks ieņēma Skrundu. Pēc nedēļas 29.janvārī notika Skrundas kauja, kurā īpaši varonīgi cīnījās Latviešu atsevišķais bataljons komandiera pulkveža O.Kalpaka vadībā. Pēc smagas kaujas, kurā piedalījās Kalpaka bataljona Cēsu rota un Virsnieku rota, Skrunda tika ieņemta. Šai kaujai bija liela nozīme, jo bataljons nostiprinājās stratēģiski izdevīgajā līnijā gar Ventas krastu.

Skrundas ciemats sācis veidoties 20.gs. 20.gados, kad 1926.gadā bijušās muižas zemes tika sadalītas apbūves gabalos. Pēc dzelzceļa līnijas Glūda - Liepāja izbūves 1929.gadā Skrundas saimnieciskā attīstība paātrinājās. 1935.gadā Skrundā bija ~ 50 sīktirdzniecības uzņēmumi, kā arī vairāki rūpniecības uzņēmumi - ūdensdzirnavas, linu apstrādāšanas darbnīca, divas kokzāģētavas, divas mehāniskās darbnīcas.

2.pasaules kara beigās 1945.gada maijā Skrundā ienāca padomju okupācijas karaspēks. PSRS varas iestāžu rīkotajās deportācijas un arestos cieta daudzi pagasta iedzīvotāji. 1949.gada 25.martā no Skrundas pagasta izsūtīja 228 iedzīvotājus. Pie Skrundas dzelzceļa stacijas represētajiem 1989.gadā uzstādīts piemiņas akmens.

1950.gadā Skrundai piešķirtas pilsētciemata tiesības. Laika posmā no 1950. līdz 1959.gadam Skrunda bija rajona centrs. 1969.gadā Skrundā tika uzcelts rūpnīcas VEF cehs. Padomju laikā darbojās Aizputes kūdras fabrikas iecirknis, ģeoloģiskā un hidroģeoloģiskā ekspedīcija, PMK iecirknis, sadzīves pakalpojumu kombināta darbnīcas, zivsaimniecība "Skrunda", kokapstrādes kombināta "Vulkāns" pārkraušanas bāze.

Skrunda ir jaunākā Latvijas pilsēta, pilsētas tiesības piešķirtas 1996.gadā.

Vēsturiski Raņķu pagasts ir sens Kuldīgas apriņķa pagasts, kas robežojās ar Snēpeles, Sieksātes, Valtaiķu, Skrundas, Lutriņu un Vārmes pagastiem. 1939.gadā pagasta kopējā zemes platība bija 15793 ha, dzīvoja 1669 cilvēki. Pagastā bija 84 vecsaimniecības un 86 jaunsaimniecības. Raņķu pagasts ļoti cieta 1941.g. un 1949.g. deportāciju laikā – praktiski tika likvidēta 51 saimniecība. Kolhozu dibināšanas laikā 1949.g. tika nodibināti divi kolhozi, kas vēlāk tika pārveidoti un apvienoti. 90 – jos gados kolhozs "Ziedonis" tika pārveidots par paju sabiedrību, kura 1993.gadā likvidējās. Pēckara laikā pēc jaunā administratīvā iedalījuma pagasta teritorija samazinājās ~3 reizes, palika tikai teritorija Ventas kreisajā krastā.

Rudbārži vēstures avotos pirmoreiz minēti 16.gs., kad tie izlēnoti Gosu dzimtai. 17.gs. Rudbāržu muiža piederēja Kurzemes hercogistes kanclera Keizerlinga dzimtai, 18.gs. tā bija Benignas Bīronas māšas Katrīnas Bismarkas īpašums, kuru viņa uzdāvināja māšasdēlam Pēterim Bīronam. 1778.g. Rudbāržus nopirka fon Firkša dzimta, kas Rudbāržos valdīja līdz 1920.g.

Tagadējā Rudbāržu pagasta teritorija veidojusies pēc 2.pasaules kara, kad tajā iekļāva bijušo Sieksātes pagastu. 1945.g. Rudbāržu pagastā izveidoja Rudbāržu, Lēnas un Pelču ciemu, bet pagastu 1949.g. likvidēja. 1954.g. Rudbāržu ciemam pievienoja Pelču un Sieksātes ciemu, 1977.g. - daļu Skrundas ciemata teritorijas. Lēnas ciemu 1954.g. pievienoja Nīkrāces ciemam, ar kuru robežas tika mainītas 1959.g. un 1966.g. 1990.g. Rudbāržu ciema teritorijā atjaunoja Rudbāržu pagastu. Administratīvi teritoriālo pārkārtojumu laikā Rudbāržu pagastā iekļauts viss Sieksātes pag., bet daļa

Rudbāržu pagasta pievienota Nīkrāces pagastam un Skrundas lauku teritorijai.

Nīkrāces pagasts ir sena apdzīvota vieta ar interesantu vēsturi. Līdz 1920.g. Nīkrāces pagastu sauca par Briņķu pagastu. Pirmās ziņas par apvidu saglabājušās no 1253g., kad dokumentos minēta Dzelde (Celde). 19.gs. šajā teritorijā bija vairāki mazi pagasti. No Lēnām pirmā Latvijas armijas virspavēlnieka pulkveža O. Kalpaka vadībā armija uzsāka uzvaras gājienu Latvijas atbrīvošanai.

1920.gadā Briņķu pagasts tiek nodēvēts par Nīkrāces pagastu. 1940./41.g. Nīkrāces pagastā nodibina padomju varu. 1941.gadā vācieši Nīkrāci ieņēma pēkšņi un klusi, bez kaujām. 1944.-1945.gada ziemā šajā apvidū notika smagas kaujas pret „Kurzemes katlā” ieslēgto fašistu karaspēku. 1954.g. Nīkrāces ciemam pievienoja Varoņu un Lēnas ciemu. 1957.g. tika izveidota padomju saimniecība „Nīkrāce” (1989.-1991.g. paju s-ba „Nīkrāce”, līdz 1996.g.- SIA „Dzelde” un paju sabiedrība „Lēnas”, kopš 1999.g.- lauksaimnieku biedrība „Dzelde”. 1990.g). Nīkrāces ciema teritorijā atjaunoja Nīkrāces pagastu.

2009.gadā apvienojot bijušā Kuldīgas rajona Skrundas pilsētu ar lauku teritoriju un trīs pagastus: Nīkrāces, Raņķu un Rudbāržu pagastus, tika izveidots Skrundas novads. Skrundas lauku teritoriju 2010.gadā pārdēvēja par Skrundas pagastu.

2.3. Teritorijas dabas apstākļu un resursu raksturojums

Ģeoloģiskā uzbūve un reljefs

Skrundas novada teritorijas lielākā atrodas Kursas zemienes Pieventas līdzenumā, A daļu aptver Austrumkursas augstienes Vārmes nolaidenuma DR daļa. Teritorijai nav raksturīgs saposmots reljefs – lielāko daļu aizņem fluvioglaciālie un limnoglaciālie smilšainie līdzenumi, pašos D limnoglaciālie putekļainie un mālainie līdzenumi.

Nīkrāces pagasts atrodas Rietumkursas augstienes malā – Bandavas un Embūtes paugurainē, kas pazeminās no 60–80 m virs jūras līmeņa R daļā līdz 50-70 m virs jūras līmeņa A daļā, kur sākas Kursas zemienes Pieventas līdzenums. Paugurainē virsu saposmo gravas un senlejas, augstākā vieta (131,9 m virs jūras līmeņa) ir pagasta DR daļā.

Rudbāržu pagasta A daļa atrodas Kursas zemienes Pieventas līdzenumā (augst. 40-60 m vjl.), R daļa – Rietumkursas augstienes Bandavas paugurainē (augst. > 100 m vjl., augstākā vieta – 129,2 m vjl.).

Raņķu pagasta teritorijas lielākā daļa ietilpst Kursas zemienes Pieventas līdzenumā.

Teritorijai nav raksturīgs saposmots reljefs. Lielākajai teritorijas daļai raksturīgs plakans un viļņots līdzenums, kuru veido limnoglaciālie māla un smilts nogulumu.

Ventas krastā 5 km augšpus Lēnām ir līdz 20 m augsta krauja – Ātraiskalns, kura apakšējā daļā atsedzas smilšakmeņi, bet virs tiem atrodas dolomītu pārkare. Apmēram 300 m no Šķērveļa ietekas Ventā ir Šķērveļa dolomītu atsegums – zaļganpelēku dolomītu krauja. Šķērveļa pietekas Dzeldas kreisajā krastā augšpus tās ietekas Šķērvēlī ir baltu, dzeltenīgu un pelēcīgu smilšu atsegumi – Zoslēnu atsegumi. Augstākais no tiem ir Zoslēnu rags (14 m). Lētižas labajā pakrastē pie Pulverniekiem ir Lētižas brūnogļu atsegumi – raksturīgākais brūnogļu slānis Latvijā (biezums krastā ~ 15 cm, tālāk urbumos līdz 3 m). Dabā to vairs nevar redzēt, jo pakrasti klāj nobiras un tā ir apaugusi. Brūnogļu un lēcas Lētižas (arī pie Vormsātiem) un Šķērveļa (leļpus Zoslēniem) ielejās ir pirmoreiz Latvijā konstatētās brūnogles.

Nīkrāces pagastā atrodas Ventas un Šķērveļa ielejas dabas liegums, tā platība ir 953 ha. Ventas un Šķērveļa ielejas dabas liegums atrodas Kursas zemienes dabas rajonā – Pieventas līdzenuma D daļā. Zemes virsa lieguma teritorijā ir samērā līdzena, vietām lēzeni viļņota. Pacēlumu relatīvais augstums reti pārsniedz 3 m. Līdzenuma absolūtais augstums teritorijas D daļā – 50-60 metri v.j.l., Z daļā – 30-40 metri v.j.l. Saposmots reljefs izveidojies pie Ventas pietekām, kuras lejtecē plūst pa dziļi izgrauztām gravām. Ventas ielejas dziļums sasniedz pat 25-30 m. Nogāzes stāvas, vietām kraujveidīgas, terasētas, pārkļātas ar smiltīm. Kraujās nereti atsedzas devona ieži. Ielejas dibenu aizpilda smilts un smilšainas grants nogulumu.

Pamatiežu virsu lieguma teritorijas Z daļā veido augšdevona Famenas stāva Šķērveļa svītas ieži – dolomīti, māli, smilšakmeņi, aleirolīti. Lieguma teritorijas D daļā Ventas kreisajā krastā atsedzas vidusjuras Keloveja stāva ieži – smilšakmeņi, smilts, aleirolīti, merģeļi, dažviet brūnogļu starpslāņi, bet Ventas labajā krastā apakškarbona Turnē stāva Lētižas svīta – dolomīti, māli, aleirolīti, smilšakmeņi, konglomerāti. Lieguma teritorijas pašos D augšperma Kazaņas stāva ieži – kaļķakmeņi, oolītiski dolomīti. Pamatieži atsedzas Ventas un tās pieteku krastos un gultnēs, Ventas gultnē dolomīti un smilšakmens veido daudzas krāces. No Šķērveļa ietekas līdz Kuldīgai Ventas krastos ir karbona un devona dolomīti (Gobziņu klintis, Ātraiskalns u.c.). Ventas un Šķērveļa ielejas posmā atsegumos bieži sastopami zilzaļo alģu onkolītu sakopojumi, stromatolītu garoziņas un lēcas. Dolomīti parasti ir kramoti (krama daudzums līdz 90 %). Nogulumu biezums atsegumos 1,5 – 6 m.

Pamatiežus klāj plāna pārsvarā pēdējā apledojuuma nogulumu sega, ko vietām pārsedz purva un aluviālie nogulumu. Ledāju nogulumu biezums gar Ventas labo krastu ir līdz 10 m, citur 10 – 20 m.

Rudbāržu pagastā galvenie tautsaimniecībā izmantojamie derīgie izrakteņi ir grants, smilts un kūdra. Smilts un grants krājumi pagastā ir 145,68 milj.m³, kas veido 6,2 % no rajona krājumiem. Nozīmīgākie smilts un grants karjeri, atradnes ir pagasta R daļā (Valtaiķu atradne, Nomaļu un Sieksātes karjeri). Kūdras krājumi pagastā novērtēti uz 1081 tūkst. t, kas veido 4% no rajona krājumiem, perspektīvo atradņu platība 241 ha. Galvenā kūdras atradne ir Lielais Sieksātes purvs.

Derīgie izrakteņi

Skrundas novada teritorijas derīgo izrakteņu novērtējums veikts Valsts ģeoloģijas dienesta datiem un pēc nozares pārskata Kuldīgas rajona plānojuma izstrādāšanai³.

Smilts un grants krājumi Skrundas pagastā novērtēti ar 43,6041 milj.m³. Pēc Valsts ģeoloģijas dienesta datiem, smilts un grants ieguvei Skrundas pagastā tiek izmantotas 3 atradnes:

- Meža Gāznieki – platība 1,6 ha; krājumi 0,03 milj. m³ (uz 2000.01.01.);
- Mučukalns III – platība 119,6 ha; krājumi 5,53 milj. m³ (uz 2000.01.01.); 1998.g. ieguve 1,0 tūkst.m³; 1999.g. ieguve 2,24 tūkst.m³;
- Sārmkalni II – platība 16,0 ha; krājumi 1,09 milj. m³ (uz izpētes gadu – 1985.g.)

Pamestas ar pārpalikušiem krājumiem ir Indras atradne (platība 4,6 ha, krājumi 0,1251 milj.m³) un Gāznieku atradne (platība 2,25 ha, krājumi 0,0945 milj.m³). Teritorijā ir vairākas perspektīvās smilts un grants atradnes – Rosme (platība 4,48 ha, krājumi 0,1792 milj.m³), Baltiņi (platība 750 ha, krājumi 32 milj.m³), Pluiņi (platība 46,3 ha; novērtētie krājumi 2,63 milj. m³) un Pikuļi (platība 2,6 ha, krājumi 0,1062 milj.m³). Lielākā daļa smilts un grants atradņu pētītas ceļu būvei un būvniecībai, Mučukalna un Pluiņu smilts atradnes arī silikātizstrādājumu ražošanai.

Nīkrāces pagastā ir vairākas grants un smilts karjeri:

- Kunču karjers (agrākais nosaukums Erlāti) platība – 2,9 ha un 2,3 ha pieder VAS LVM;
- Strāšu karjers – platība 1,75 ha;
- Alšu karjers – šo karjeru vairs neizmanto.

³ pēc pārskata "Derīgie izrakteņi. Nozares pārskats rajona plānojuma izstrādāšanai", kā arī npublicētajiem Kuldīgas rajona padomes materiāliem

- Briņķi – smilts-grants platība 63,6 tūkst.m² un to krājumi ir 209.0 tūkst.m³. Smilts platība 107,0 tūkst.m² un to krājumi ir 706.2 tūkst.m³. Smilts-grants un smilts starpkārtu veido smilšmāls, mālsmilts un tā platība 107.0 tūkst.m². VAS Kurzemes ceļiniekam pieder vēl 12 ha. Perspektīva atradne tuvākajos 20 gados, reģionāla nozīme.
- Robežnieki - derīgo izrakteņu veidi ir smilts-grants un smilts. Kopējā platība 209,17 tūkst.m² un krājumi ir 2134 tūkst.m³.

Nīkrāce pagastā atrodas vienīgā labas bagātinātības kvarca smilts atradne Rietumlatvijā. Kvarca smilts izmanto stikla ražošanā un metālliešanas veidņu izgatavošanai. Kvarca smilts kopējā platība 30,1 ha - krājumi ir 2572 tūkst.t.

Māla krājuma Skrundas pagastā novērtēti ar 61,02 milj.m³ t. Ventas atradne (lielākā daļa atradnes izvietota Saldus rajonā, doti tikai Skrundas pagastā esošie krājumi un laukums) ir pamesta atradne ar pārpalikušiem krājumiem (platība 878,1 ha; novērtētie krājumi 65,7 milj.m³; perspektīvie krājumi 0,85 milj. m³; derīgais slānis no 2,0 līdz 19,5 m, atrodas virs gruntsūdens; atradnei ir reģionāla nozīme tuvākajos 10 gados). Ventas atradne pētīta cementa ražošanai. Pagastā ir perspektīva atradne ķieģeļu ražošanai – Beņi (platība 5,3 ha, krājumi 0,261 milj.m³; derīgais slānis 1,6 – 8,3 m dziļumā, atrodas virs gruntsūdens; atradnei varētu būt lokāla nozīme tuvākajos 20 gados un ilgākā periodā).

Nīkrāces pagastā nozīmīgākās māla atradnes:

- Grīvas - 5 km uz ZA no Dzeldas pie Grīvām, laukuma platība 26 ha, izmantošanas veids – ķieģeļi;
- Krievkalns - 4 km uz DA no Dzeldas pie Krievkalniem, laukuma platība – 10 ha, izmantošanas veids – ķieģeļi, cements;
- Ozolnieki 9 km uz DA no Dzeldas, Ventas kreisajā krastā, laukuma platība – 550 ha, izmantošanas veids – ķieģeļi, cements.

Nozīmīgi Raņķu pagastā ir māla krājumi. Kopējie māla krājumi Raņķu pagastā ir 184 milj. m³.

Ēnavas māla atradne atrodas pagasta R daļā (atrodas arī Snēpeles un Laidu pagastu teritorijās), kopā aizņem 3500 ha platību, krājumi 280 milj. m³ (atradnē kopā). Tiek vērtēta kā perspektīva atradne ar reģionālu nozīmi, izmantošanas iespējas tuvākajos 20 gados un ilgākā periodā. Derīgais slānis atrodas 2,5 – 13,3 m dziļumā, taču derīgā slāņa lielākā daļa atrodas zem gruntsūdens līmeņa.

Kūdras krājumi Skrundas pagastā tiek vērtēti ~ 1578 tūkst. t., perspektīvo atradņu platība 450 ha. Kūdras atradnes Skrundas pagastā:

- Lauķu atradne (platība 113 ha, krājumi 3882 tūkst. m³; kūdras vidējais dziļums 3,4 m; pamesta ar pārpalikušiem krājumiem; lokāla nozīme tuvākajos 10 gados);
- Skrundas atradne (platība 50 ha, krājumi 578 tūkst.m³.; pamests izmantots karjers, nav ieteicams izmantot);
- Lāceņu atradne (platība 13,6 ha, krājumi 254 tūkst. m³);
- Pankopju atradne (platība 4,1 ha, krājumi 54 tūkst. m³);
- Ķēpuru atradne (platība 2,3 ha, krājumi 23 tūkst. m³);
- Mazā Ķēpuru atradne (platība 3,8 ha, krājumi 42 tūkst. m³);
- Tīreļa atradne (platība 45,7 ha, krājumi 592 tūkst. m³);
- Niedras atradne (platība 123,1 ha, krājumi 2880 tūkst. m³);
- Guraišu – Klingū atradne (platība 22,3 ha, krājumi 274 tūkst. m³);
- Nevertes atradne (platība 31 ha, krājumi 338 tūkst. m³);
- Lāču atradne (platība 26,9 ha, krājumi 317 tūkst. m³) u.c.

Skrundas pagastā ir gan augstie purvi, gan zemie, gan arī pārejas purvi. Kūdru var izmantot mēslojumam un pakaišiem. Kā perspektīva atradne tiek vērtēta Slūjas sapropeļa atradne (krājumi 1,467 milj.m³).

Nīkrāces pagastā desmit vietās ir kūdras atradnes, kopējā platība 131 ha – krājumi 531 tūkst. t.

Rudbāržu pagastā galvenie tautsaimniecībā izmantojamie derīgie izrakteņi ir grants, smilts un kūdra. Smilts un grants krājumi pagastā ir 145,68 milj.m³, kas veido 6,2 % no rajona krājumiem. Nozīmīgākie smilts un grants karjeri, atradnes ir pagasta R daļā (Valtaiķu atradne, Nomaļu un Sieksātes karjeri). Kūdras krājumi pagastā novērtēti uz 1081 tūkst. t, kas veido 4% no rajona krājumiem, perspektīvo atradņu platība 241 ha. Galvenā kūdras atradne ir Lielais Sieksātes purvs.

Skrundas novadā ir bagātīgs ģeoloģiskais potenciāls – derīgie izrakteņi, gan īpaši aizsargājamie ģeoloģiskie dabas objekti.

Augsnes

Skrundas novada augšņu raksturošanai izmantots nozares pārskats⁴.

Skrundas novada liela daļa atrodas Kursas zemienes Pieventas līdzenumā, kuram raksturīgi limnoglaciālie nogulumi – māls, smilts. Smilts un māla nogulumi noteikuši, ka šajā teritorijā izveidojušies lieli mežu masīvi uz tipiskā podzola, velēnu podzolētām glejotām un gleja augsnēm. Kursas zemienē raksturīgas līdzenas teritorijas ar traucētu ūdens noteci, kas izraisījis teritoriju pārpurvošanos un zemo purvu kūdras augšņu veidošanos.

Skrundas novada augšņu raksturošanai izmantots nozares pārskats⁵.

Rietumkursas augstienē esošajos Rudbāržu un Nīkrāces pagastos, augsnes cilmiezi veido morēnas (mālsmilts un smilšmāls), fluvioglaciālie (smilts) un limnoglaciālie (smilts un māls) nogulumi. Nogulumu raksturs un reljefa saposmējums ir galvenais faktors, kas nosaka zemes lietojuma veidu pagastos.

Skrundas pagastā dominē viegla sastāva (smilts un mālsmilts) augsnes. Teritorijās, kur dominē smilts augsnes, liela uzmanība jāpievērš lopkopības attīstībai, jo smilts augšņu ielabošanai nepieciešams liels organisko mēsļu daudzums.

Nīkrāces un Rudbāržu pagastos dominē viegla sastāva (mālsmilts, smilts) augsnes. Nozīmīgas platības no LIZ aizņem arī smagāka mehāniskā sastāva (māla, smilšmāla) augsnes. Pagastam liela uzmanība jāpievērš lopkopības attīstībai, jo smilts augsnes ielabošanai nepieciešams daudz organiskā mēslojuma. Tās ir piemērotas auzu un kartupeļu audzēšanai, kā arī ieteicams ganību izmantošanai.

Raņķu pagastā dominē smagāka mehāniskā sastāva augsnes (mālsmilts un māls). Smilšmāla augsnes ir vispiemērotākās lauksaimniecības un mežsaimniecības attīstībai. Raņķu pagastā daļēji var attīstīt intensīvo zemkopību.

Galvenie augsnes auglības noteicošie faktori ir trūdvielu saturs, kā arī augsnē esošā kustīgā jeb augiem viegli izmantojamā fosfora un kālija daudzums. Informācija par minētajiem rādītājiem nepieciešama, lai racionāli izmantotu augsnes mēslošanas līdzekļus un pielietotu visoptimālākās saimniekošanas metodes.

⁴ pēc pārskata "Lauksaimniecības nozares attīstība. Nozares pārskats rajona plānojuma izstrādāšanai"

Viens no galvenajiem augsnes auglību raksturojošiem rādītājiem ir organisko vielu saturs. No organisko vielu satura augsnē ir atkarīgi augu barības vielu krājumi, augsnes absorbcijas spēja (t.sk. sārņu vielu), augsnes fizikālās un bioloģiskās īpašības.

Skrundas novadā intensīvi izmantojamajās lauksaimniecības zemēs dominē augšņu īpatsvars ar ļoti zemu (< 2) organisko vielu saturu. Lai uzlabotu augšņu īpašības nepieciešama lopkopības vai arī zemkopības nozares, kas veicina organisko vielu akumulāciju augsnē, attīstība.

Augsnes reakcija ietekmē augsnes mikroorganismu darbību, kā arī nosaka barības vielu uzņemšanu. Augsnēs ar skābu augsnes vides reakciju veidojas viegli šķīstošie savienojumi un notiek to pastiprināta izskalošana no virskārtas dziļākos augsnes horizontos un gruntsūdeņos.

Skrundas pagastā skābās augsnes ($\text{pH} < 5,5$) aizņem $\sim 1/5$ no LIZ. Lai optimizētu augsnes reakciju, skābās augsnes nepieciešams kalļot.

Nīkrāces pagastā skābo augšņu īpatsvars LIZ zemēs pēdējos gados novērojama skābo augšņu pieauguma tendence. Sevišķi aktuāla ar augsnes paskābināšanos saistīta problēma ir Rietumkursas augstienē, kur izkritī piesārņojuma pārnese atnestie skābie nokrišņi. Lai optimizētu augsnes reakciju, skābās augsnes nepieciešams kalļot. Diemžēl kalļošanas izmaksas pēdējos gados kļuvušas tik augstas, ka praktiski augšņu kalļošanas Nīkrāces pagastā netiek veikta.

Raņķu pagastā skābās augsnes ($\text{pH} < 5,5$) aizņem ļoti nelielu daļu no LIZ, tāpēc augsnes kalļošana nav tik aktuāla, kā vairākos citos rajona pagastos.

Meliorētās lauksaimniecības zemes aizņem galvenokārt līdzenumus. Meliorācijas rezultātā uzlabojās augsnes fizikālās īpašības un tas ir priekšnoteikums intensīvās zemkopības attīstībai. Tajā pašā laikā meliorācija veicina mēslošanas līdzekļu ātrāku nonākšanu gruntsūdeņos un atklātos ūdens baseinos. Sevišķi aktuāla minētā problēma ir Ventai pieguļošajās lauksaimniecības zemēs. Šajās teritorijās ieteicams nodarboties ar bioloģiski – dinamisko lauksaimniecību, kas nepiesārņo augsni un ūdeņus. Meliorēto zemju tuvumā nedrīkst ierīkot minerālmēsli un augu aizsardzības līdzekļu glabātuves un atkritumu izgāztuves.

Skrundas novada teritorija tiek iedalīta kā intensīvas zemkopības un lopkopības, mežsaimniecības un tūrisma attīstības zona, ko nosaka lielie meža un lauksaimniecības zemju masīvi, lauksaimniecībā izmantojamo augšņu augstā meliorācijas pakāpe un to relatīvi optimālas agroķīmiskās īpašības.

Klimats

Skrundas novads Latvijas agroklīmatiskajā rajonēšanā ietilpst mitrajā Kurzemes rajonā: Rietumkursas augstiene mēreni siltajā apakšrajonā, bet Kursas zemene mēreni vēsajā apakšrajonā.

Skrundas novada svarīgākie klimatiskie rādītāji.

Laiks, kad vidējā temperatūra sasniedz 0°C , tiek uzskatīts par siltā perioda iestāšanos.. Siltā perioda garums rajonā ir 253 dienas, un tas beidzas 30. XI. Augu veģetācijas periods (vidējā temperatūra $>5^{\circ}\text{C}$) Skrundas novadā ilgst 191 dienu. Augu aktīvais augšanas periods (vidējā temperatūra $>10^{\circ}\text{C}$) 136 dienas. Pats karstākais periods (vidējā temperatūra $>15^{\circ}\text{C}$) ir 65 dienas (25. VI - 18. VIII) un tas atbilst siltummīlošu augu (tomātu, gurķu) aktīvas augšanas temperatūrai.

Pozitīvo gaisa temperatūru summa aktīvā veģetācijas periodā (vidējā gaisa temperatūra augstāka par 10°C) sasniedz 19°C . Daudzos apkārtējos novados (Talsu, Tukuma, Ventspils, Saldus) šis rādītājs ir ievērojami zemāks – $17,5^{\circ}\text{C}$ - 18°C .

Vasaras dienas temperatūra ir salīdzinoši augsta - $20,5^{\circ}\text{C}$. Apkārtējos novados $18,0^{\circ}$ - $19,5^{\circ}$.

Pati augstākā novadā novērotā gaisa temperatūra ir $35,0^{\circ}\text{C}$, bet zemākā temperatūra $-34,0^{\circ}\text{C}$.

Zemākās vidējās mēneša gaisa temperatūras ir janvāra un februāra mēnešos, bet augstākās – jūlija un augusta mēnešos (sk.2.attēlu). 2011. gadā Skrundas novadā vidējā zemākā gaisa temperatūra tika novērota februāra mēnesī - $8,1^{\circ}\text{C}$. Vidēji Latvijā šajā mēnesī reģistrēts $-8,9^{\circ}\text{C}$, kas bija 4,1 grādu zem ilggadīgās normas. Vidējā augstākā gaisa temperatūra pārskata periodā reģistrēta jūlijā - $+19,0^{\circ}\text{C}$. Vidēji Latvijā bija $+19,8^{\circ}\text{C}$ (3,1 grādu virsilggadīgās normas) un tas bija otrais siltākais vasaras vidus mēnesis pēdējos 88 gados – vēl karstāks laiks reģistrēts tikai 2010. gada jūlijā – vidēji Latvijā $+21,5^{\circ}\text{C}$.

Bezsala perioda garums rajonā vidēji ir 144 dienas, kas ir par 10 - 12 dienām garāks par apkārtējiem novadiem. Bezsala perioda garums atsevišķos gados svārstās ļoti lielā amplitūdā: 93 dienām līdz 180 dienām. Visagrāk bezsala periods ir sācies 13. IV, bet visvēlāk - tikai 13. VI.

Pastāvīgā sniega sega vidēji novērojama 80 dienas gadā, savukārt vidējais no vislielākajiem sniega segas biezumiem ir 20 cm.

Lielākais nokrišņu daudzums Skrundas novadā ir vasaras un rudens sākuma mēnešos, kad nokrišņu daudzums mēnesī sasniedz 75 – 82 mm (sk.3.attēlu). Ļoti mainīgs ir nokrišņu daudzums atsevišķos gados, sevišķi vasaras mēnešos. Gados ar intensīvu ciklonisko darbību vidējo nokrišņu daudzums mēnesī var vairāk nekā divas reizes pārsniegt ilggadīgos vidējos daudzumus.

Dominējot anticiklonārajiem apstākļiem novērojams deficīts mēnešu nokrišņu daudzumā.

Ilggadīgais vidējais mēneša nokrišņu daudzums Skrundas novadā atšķiras no vidējās nokrišņu daudzuma normas vidēji Latvijā. Lielākā atšķirība novembra un decembra mēnešos, kad vidējais nokrišņu daudzums Skrundas novadā ir par aptuveni 30% lielāks nekā vidēji Latvijā, un jūlija mēnesī, kad nokrišņu daudzums Skrundas novadā ir gandrīz par 30% mazāks kā vidēji Latvijā. Citos mēnešos atšķirība vidējā nokrišņu daudzumā ir 10-15%.

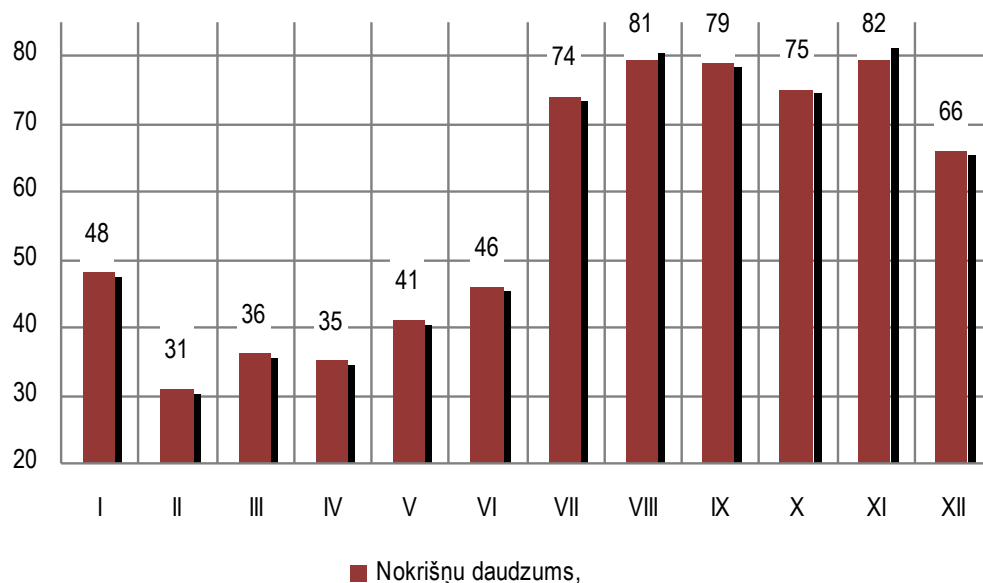
Skrundas novadā nokrišņu summa gandrīz divas reizes pārsniedz evaporāciju (iztvaikošanu), kas ir viens no faktoriem gleja un glejotu augšņu veidošanai.

Pēc ilggadīgiem datiem Skrundas novadā saules spīdēšanas ilgums attiecībā pret vidējo rādītāju Latvijā atšķiras vidēji par 5-10%. Vissaulainākie ir vasaras vidus mēneši, vismazāk saulaini ir rudens beigu un ziemas mēneši. (sk.4.attēlu) Gada gaitā jūlijs un augusts ir ne vien saulainākie, bet arī nokrišņiem bagātākie mēneši, kad dienas laikā var nolīt arī visa mēneša norma. Kurzemes reģionā gan nokrišņu vidēji ir mazāk nekā Vidzemes reģionā.

2011. gadā Skrundas novadā vidējais mēneša relatīvais gaisa mitrums visos mēnešos bija tuvu normai. Vissausākais gaiss visā Latvijas teritorijā novērojams maijā – vidēji Latvijā 71,0%, Skrundas novadā 2011. gada maijā – 65,7%. Vislielākais gaisa mitrums Latvijā novērojams decembrī – vidējais rādītājs Latvijā 88,0%, Skrundas novadā 2011. gada decembrī – 90,7% (sk.5.attēlu).

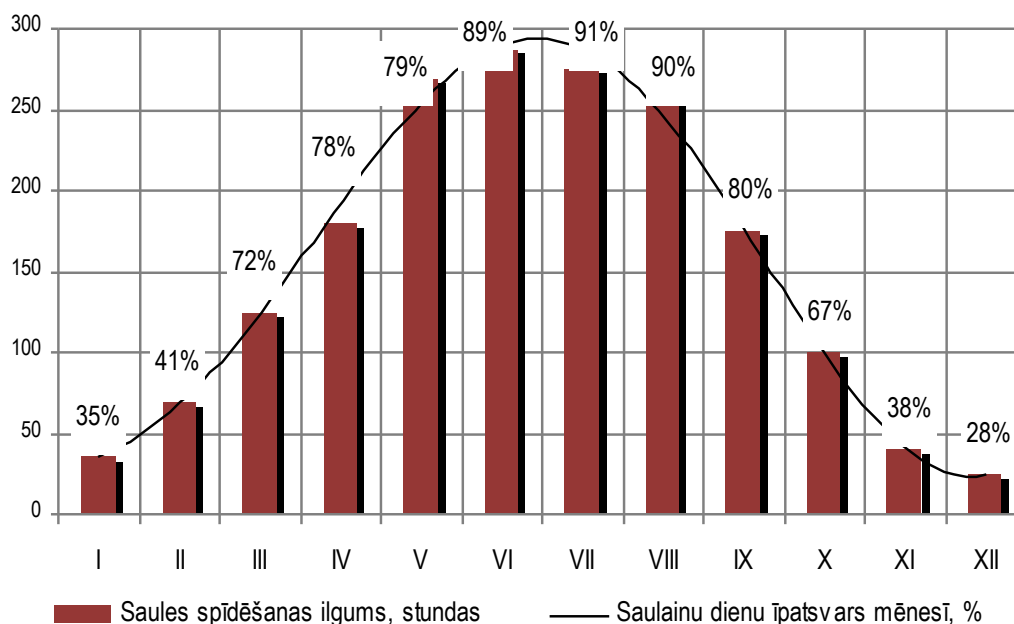

2. attēls. Vidējā mēneša gaisa temperatūra Skrundas novadā

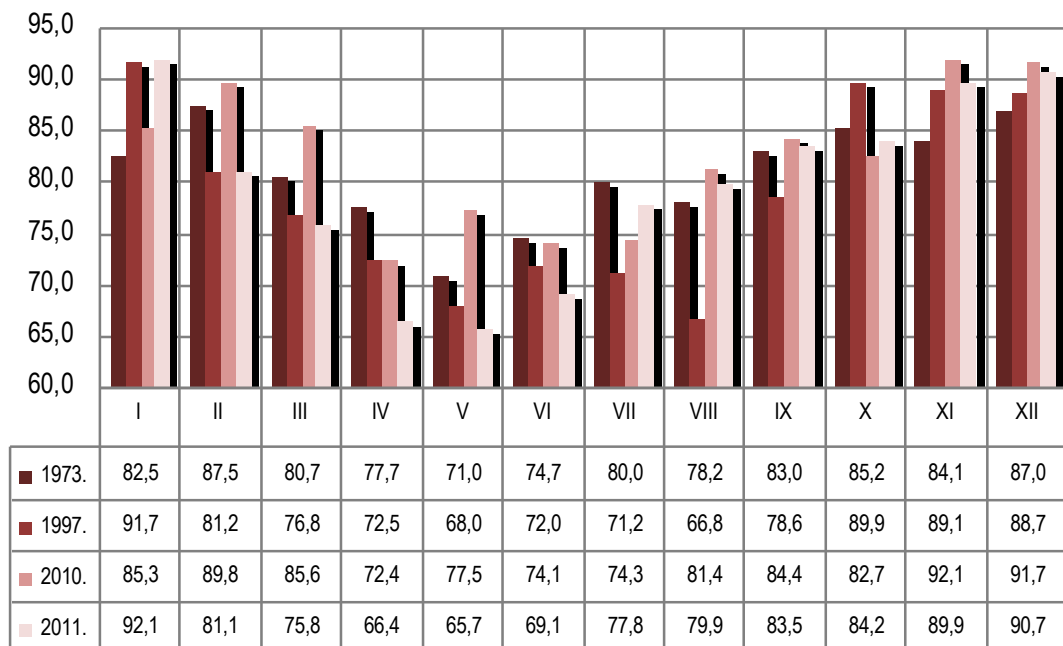

3. attēls. Ilggadīgais vidējais mēneša nokrišņu daudzums (mm) Skrudas novadā

Ilgadējie meteoroloģiskie dati no tuvākās meteoroloģiskās stacijas Saldū; www.tutiempo.net;

4. attēls. Saules spīdēšanas ilgums un saulaino dienu īpatsvars mēnesī Skrudas novadā (ilggadīgie dati)

5. attēls. Vidējais mēneša relatīvais gaisa mitrums Skrundas novadā¹

Ikgadējie meteoroloģiskie dati no tuvākās meteoroloģiskās stacijas Saldū; www.tutiempo.net;

Priekšnoteikumi teritorijas attīstībai

- Liels nokrišņu daudzums, kā arī to nevienmērīgais sadalījums kā gada griezumā, tā arī pa gadiem, ir viens no priekšnosacījumiem, ka lielākajā novada daļā stabilas ražas var iegūt tikai meliorētos tīrumos un pļavās.
- Novadā ir labvēlīgi apstākļi augļkopības un dārzkopības attīstībai.
- Klimatiskie apstākļi lielā mērā nosaka tūrisma un rekreācijas aktivitāšu sezonālo raksturu.

Vēja energoresursi

Galvenie atjaunojamie energoresursi Latvijā ir hidroresursi un biomasas (lauksaimniecības kultūras (rapsis, graudaugi, cukurbietes) un koksne), mazākā mērā – vēja enerģija, biogāze un salmi. Šo resursu potenciāls nav pilnībā izmantots.

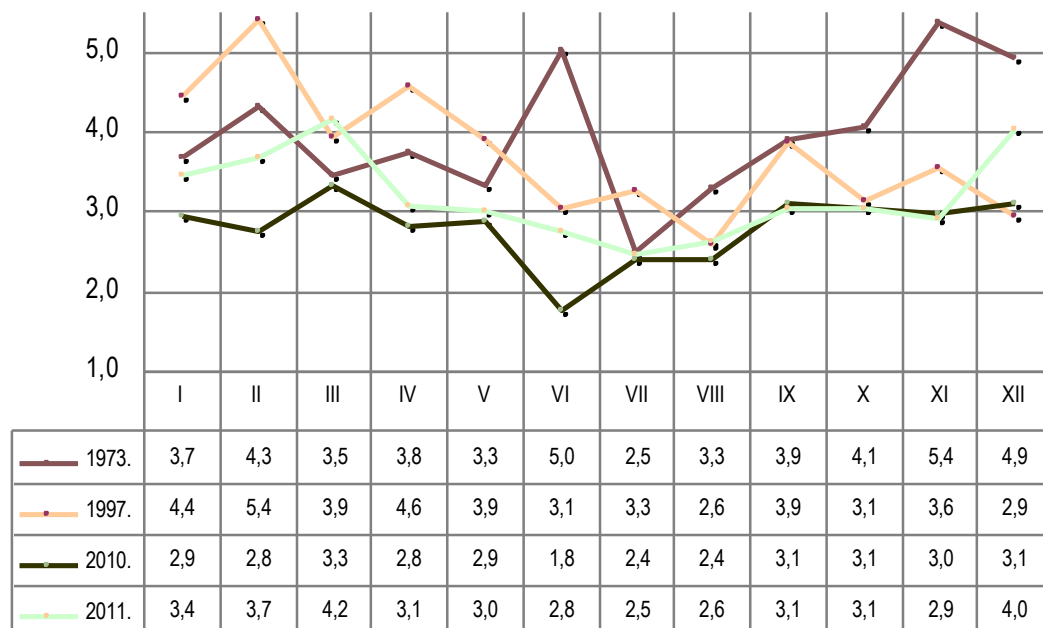
Tuvākajos gados Latvijai ir jānodrošina atjaunojamo energoresursu īpatsvara pieaugums saražotās elektroenerģijas īpatsvara kopējā elektroenerģijas patēriņa bilancē. Kā viens no prioritārās attīstības virzieniem šī mērķa sasniegšanai tiek minēta vēja enerģijas izmantošana.

Latvijā vēja enerģijas potenciāls vislielākais ir Baltijas jūras piekrastes teritorijās. Latvijas teritorijas iekšienē labvēlīgi vēja enerģijai ir tikai tie rajoni, kur vējš veidojas reljefa paaugstinājuma rezultātā. Pēc Latvijas vēja enerģētikas asociācijas veiktajiem pētījumiem, secināts, ka vislabvēlīgākie rajoni vēja parku celtniecībai ir Kurzemes piekraste un Kurzemes augstienes dominējošie augstumi ar pacēlumu no 80 m un vairāk.

2011. gadā Skrundas novadā lielākās vēja brāzmas reģistrētas marta mēnesī –4,2 m/s, kas bija tikai nedaudz lielāks par ilggadīgiem vidējiem marta rādītājiem. Jūtami zemākas par normu bija vēja brāzmas novembrī (sk.6.attēlu).

Vēja režīmus Skrundas novada teritorijā nosaka galvenokārt reljefa nelīdzenumu Skrundas novadā vēja enerģijas ražošanas lielākais potenciāls ir Rietumkursas augstienes teritorijā (Rudbāržu un Nīkrāces pagastos), kur vidējais vēja ātrums gadā pārsniedz 5 m/sec.

Vēju parku celtniecība atzīta par derīgām arī teritorijās, kur vidējais vēja ātrums gadā ir >4 m/sec. Šajā zonā ietilpst lielākā daļa no Skrundas novada rietumdaļas pagastu teritorijas (Rudbāržu un Nīkrāces pagastiem).

6 . a t t ē l s . V i d ē j a i s m ē n e š a v ē j a
ā t r u m s (m / s) S k r u n d a s n o v a d ā

Tika veikts pētījums, lai noskaidrotu dabas aizsardzības un vēja enerģētikas potenciāli augstākā konflikta riska zonas, kurās vēja elektrostaciju un to parku izvietošana nav pieļaujama. Ap šīm dabas teritorijām tika izdalītas buferjoslas (2 km zonā ap Natura 2000 un putniem nozīmīgajām vietām un migrējošo ūdensputnu pulcēšanās vietām; 100 m-1 km joslās ap neaizsargātām

teritorijām ar augstu nozīmi ligzdojošajiem vai migrējošajiem putniem – purviem, mitrājiem, mazpārveidotām pļavām u.c.), kurās katram vēja elektrostaciju plānam ieteicams veikt rūpīgu izvērtējumu attiecībā uz to iespējamo ietekmi uz ĪADT, īpaši aizsargājamiem biotopiem un īpaši aizsargājamo dzīvnieku populācijām⁶.

Konfliktu zonas ornitoloģijas kritērijiem atrodas galvenokārt Skrundas novada rietumu daļā.

Vienlaikus, plānojot vēja elektrostaciju izvietojumu, jāņem vērā ietekme uz ainavu. No šī viedokļa Skrundas novadā veidojas konfliktsituācijas ainaviski vērtīgajās teritorijās, it īpaši Ventas ielejā.

Pazemes ūdeņi

Skrundas pilsētā un pagastā ūdens apgādē izmantojami ir augšdevona Arukilas – Amatas un Famenas ūdens kompleksi. Teritorijas D daļā tiek izmantoti apakškarbona ūdens horizonti. Mazie ciemi un zemnieki izmanto arī kvartāra gruntsūdeņu horizonta ūdeņi, ko iegūst galvenokārt no raktajām akām. Ūdens kvalitāte raktajās akās bieži neatbilst dzeramā ūdens kvalitātes prasībām. Tas ir atkarīgs gan no to izvietojuma attiecībā pret viensētas lokālajiem piesārņojuma avotiem – kūti, tualeti, dzīvojamā ēkas notekūdeņu izplūdi u.c., kā arī no tās sanitāri – higiēniskā stāvokļa. Taču kvartāra horizonts nav piemērots liela un vidēja mēroga ūdensapgādei, jo ūdens daudzums tajā ir ierobežots un ir problēmas ar kvalitāti. Tādēļ arī mazās apdzīvotās vietās un zemnieku saimniecībās bieži dzeramā ūdens apgādē izmanto devona horizontu.

Nīkrāces pagastā ūdensapgādē tiek izmantoti Vidusdevona un augšdevona Arukilas – Amatas ūdens kompleksa ūdens horizonti⁷.

Nīkrāces pagasta lielākajā daļā pazemes ūdeņi ir vāji aizsargāti, D daļā (pie Briņķu ezera) relatīvi neaizsargāti. Nīkrāces centrs Dzelda un Lēnas relatīvi aizsargātas. Dabas liegums ir vāji aizsargāts.

Raņķu pagasta teritorijā ūdens apgādē izmantojams ir augšdevona Famenas ūdens komplekss. Pagasta teritorijas lielākajā daļā pazemes ūdeņi ir aizsargāti, tikai Ventas piekrastē – vāji aizsargāti.

⁶ pēc projekta “Vēja enerģētisko iekārtu attīstības zonu identifikācija un ietekmi samazinošo paskumu izstrāde” materiāliem, Vides projekti, 2006.g.

⁶Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs.

⁷ pēc pārskata “Pazemes ūdeņu aizsardzība. Nozares pārskats rajona plānojuma izstrādāšanai.”

Pazemes ūdeņu kvalitāte ir atšķirīga kvartāra un devona horizontos. Ūdens kvalitāte kvartāra horizontā parasti ir sliktāka vairāku dabisko apstākļu - virszemes ūdens noteces, purva ūdens ietekmes, antropogēno faktoru ietekmes rezultātā. Galvenais piesārņojums ir saistīts ar punktvēda piesārņojuma avotiem – atkritumu izgāztuves, rūpniecības un lauksaimniecības uzņēmumu, naftas produktu noliktavas u.c. Skrundas Z daļā piesārņojuma avots ir arī bijušie militārie objekti. Skrundas pilsētas un lauku teritorijas pazemes ūdeņi lielākoties ir vāji aizsargāti (centrālā daļa, Ventas ieplaka), atsevišķās vietās – vidēji aizsargāti, bet tikai teritorijas D daļā – relatīvi aizsargāti un aizsargāti.

Virszemes ūdeņi

Skrundas novada teritorijas iekšējie ūdeņi pieder pie Ventas upes baseina. Ventas upes hidrogrāfiskās un hidroloģiskās iezīmes ir atšķirīgas dažādos posmos. Upes kritums posmā augšpus Skrundas ir ~0,3 m/km, lejpus Skrundas ~ 0,1 m/km. Upes ielejas nogāzes parasti apaugušas ar krūmiem vai mežu platībām. Palieņu platums lielākajā upes daļā ir 100 – 200m. Upes platums augštecē ir 40 –60m. Upes dziļums mainās no dažiem desmitiem centimetru krāču posmos līdz 2 – 3 m iedzelmēs. Līmeņa svārstības Ventā ir biežas un izteiktas. Pavasara palu laikā ūdens līmenis ceļas vidēji par 4,5 – 5,5 m. Maksimālās ūdens līmeņa celšanās pie Skrundas ir 6,2 m.

Nīkrāces pagasta teritorijas upes pieder Ventas baseinam. Apakšbaseins atrodas Kursas zemienes Pieventas līdzenumā un Rietumkursas augstienes Bandavas paugurainē⁸.

Raņķu pagastā lielākā upe ir Ēnava (Ventas kreisā krasta pieteka) un tās pietekas. Pagasta D daļa atrodas A apakšbaseinā – Garūdenes lejtece.

Skrundas novada upju morfometriskie rādītāji atspoguļoti 1.tabulā.

1. tabula Upju morfometriskie parametri Skrundas novadā⁹.

Upe	Ietek	Garums, km	Baseina platība, km ²
Ciecere	Venta	27	112,1
Ponakste	Venta	27	55,7
Robalte	Ponakste	8	15,8

⁸ pēc npublicēta nozares pārskats rajona plānojuma izstrādāšanai. Virszemes ūdeņi.

⁹ pēc Dabas aizsardzības pārvaldes datiem, 2012.g.

Mazupe	Venta	14	38,1
Porupe	Mazupe	6	10,0
Garūdene	Venta	13	62,8
Klūga	Venta	11	15,3
Gaidupe	Klūga	5	12,7
Sumata	Venta	11	24,8
Bērzene	Venta	12	32,1
Šķērvelis	Venta	15	104
Lētiža	Venta	32	127
Ēnava	Venta	19	

Ventas ieleja tiek vērtēta, kā vērtīga teritorija floras un faunas aizsardzībai vairāku pagastu teritorijās. Ēnavas upe – lašveidīgo zivju ūdeņi, bet Garūdene – karpveidīgo zivju ūdeņi.

Priekšnoteikumi teritorijas attīstībai:

- Upes (Venta, Lētiža u.c.), kā arī ezeri un dīķi ir ainavas un dabas daudzveidības elementi, kā arī būtisks faktors tūrisma un rekreācijas attīstībai un vietējo iedzīvotāju dzīvesveida saglabāšanai.
- Novadā vēsturiski izveidojušās daudzas ūdenskrātuves, kas veido novadam raksturīgo kultūrainavu un kalpo par pamatu zivsaimniecības attīstībai.
- Novadā ir lašupes un foreļupes, un to vides saglabāšana ir viena no rajona vides aizsardzības prioritātēm.

Ainavas

Skrundas pilsētas un pagasta teritorija atrodas Ventaszemes ainavzemē un iesniedzas 7 ainavu telpās, kas ietilpst 2 ainavapvidos – Augšventas egļu mežāru apvidus un Vidusventas (Kuldīgas) priežu mežāru apvidus.

Nīkrāces pagasta teritorija atrodas Rietumkursas ainavzemes divos ainavapvidos – Rietumkursas un Ventaszemes apvidos¹⁰. Rietumkursas ainavzeme aptver Rietumkursas augstieni. Ainavsegas daudzveidību te nosaka reljefa saposmojums. Rietumkursas augstienē dominē pauguraiņu, āraiņu un ezeraiņu ainavu telpas. Ventaszemes ainavzeme aptver Ventas ieleju un tai pieguļošās ainavas. Ainavzemes centrālo asi veido Ventas ieleja ar pļavām, mežu masīviem un tīrumiem. Pieguļošajā teritorijā dominē mežaines un āraines.

Lielākā daļa pagasta atrodas saposmotās Embūtes pauguraines mozaīkveida ainavu, Nīkrāces viļņotā līdzenumā mežāru ainavu, Jaunmuižas āraines ainavu, Pampāļu mežaines ainavu un Vidusventas mežāru ainavu telpās.

Raņķu pagasts atrodas Ventaszemes ainavzemē un Vidusventas (Kuldīgas) priežu mežāru apvidū. Teritorija iedalāma 4 ainavu telpās¹¹:

- Pieventas līdzenuma āraines ainavu telpa;
- Vidusventas āraines ainavu telpa;
- Skrundas dīķu ainavu telpa;
- Skrundas mežaines ainavu telpa.

Ļoti neliela pagasta teritorijas daļa (ZR) iesniedzas Rietumkursas ainavzemes Pieventas nogāzes apvidū (Laidu – Sermītes āru nolaidas ainavu telpas ZA un Kundu pauguraines mozaīkainavu telpas A).

Rudbāržu pagasta teritorija atrodas Rietumkursas ainavzemes Rietumkursas Pieventas nogāzes ainavapvidū (pagasta R daļa) un Ventaszemes ainavzemes Vidusventas (Kuldīgas) priežu mežāru ainavapvidū (pagasta A daļa).

Vizuāli augstvērtīgākas atklātās plašās ainavas un mozaīkainavas raksturīgas pagasta Z daļai (Sieksātes apkārtnē) Laidu – Sermītes nolaidas ainavu telpā (Rietumkursas Pieventas nogāzes ainavapvidus). Šajā ainavapvidū pagasta teritorijā atrodas arī Bandavas pauguraines mežāru ainavu telpa (atrodas pagasta vidusdaļā, aizņem vislielāko platību) un saposmotās Embūtes pauguraines mozaīkveida ainavu telpa (pagasta D daļa).

¹⁰ pēc pārskata "Ainavu aizsardzība. Nozares pārskats rajona plānojuma izstrādāšanai". VARAM, 2000.g.

¹¹ pēc pārskata "Ainavu aizsardzība. Nozares pārskats rajona plānojuma izstrādāšanai", VARAM. 2000.g.

Vidusventas (Kuldīgas) priežu mežāru apvidū pagasta A daļā ir Skrundas mežaines ainavu telpa un ZA nelielu teritoriju aizņem Pieventas līdzenuma āraines ainavu telpa.

2.4. Dabas un kultūras mantojums

Dabas mantojums

Skrundas novadam raksturīga liela dabas daudzveidība. Priekšnoteikums dabas daudzveidībai ir lielās ar mežu klātās platības. Novadā ir daudz dīķsaimniecību, kurās izveidojušās dzīvotnes ūdensputniem.

Skrundas novadā pilnībā vai daļēji atrodas vairākas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kas ir arī Eiropas nozīmes (NATURA 2000) teritorijas (sk. 2. tabulu).

2. tabula Starptautiskas nozīmes īpaši aizsargājamās dabas teritorijas Skrundas novadā¹².

Aizsardzības kategorija	Administratīvais iedalījums	Platība	Dibināšanas gads	Dabas vērtības
Ventas un Šķerveļa ieleja				
Dabas liegums Natura 2000 teritorija	Skrundas novada Nīkrāces pagasts Skrundas pilsēta ar lauku teritoriju; Saldus novada Pampāju pagasts.	1381 ha	1957	Teritorija veidota, lai aizsargātu izcilu Ventas ielejas un tās pietekas Šķerveļa posmu. Konstatēta liela ES Biotopu direktīvas 1.pielikuma biotopu daudzveidība, no kuriem nozīmīgākie: smilšakmens atsegumi, nogāžu un gravu meži, upes straujteses u.c.
Skrundas zivju dīķi				
Dabas liegums, Natura 2000 teritorija	Skrundas novada Skrundas pilsēta ar lauku teritoriju	496 ha	2004	Putniem nozīmīgā vieta. Nozīmīga ūdensputnu barošanās un atpūtas vieta pavasara un rudens migrāciju laikā, īpaši ziemeļu gulbjiem un bridējputniem. Ligzdo vismaz divi ziemeļu gulbju pāri, labākā zināmā spalvu

¹² pēc Dabas aizsardzības pārvaldes datiem, 2012.g.

				maiņas vieta šai sugai Latvijā. Nozīmīga vieta jūras ērgļiem - ligzdo pie dīķiem un regulāri tajos barojas.
--	--	--	--	---

Visām Eiropas nozīmes (NATURA 2000) teritorijām ir Latvijas valsts aizsardzības statuss, tostarp valsts īpaši aizsargājamo dabas teritoriju statuss ir šādām teritorijām:

- Dabas liegumi:
 - Ventas un Šķerveļa ieleja;
 - Skrundas zivju dīķi
- Skrundas novadā ir šādi valsts nozīmes īpaši aizsargājamie dabas pieminekļi (skat. 3. tabulu):
 - 8 aizsargājamie ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas objekti;
 - 1 aizsargājamais dendroloģiskais stādījums.

3. tabula Valsts nozīmes īpaši aizsargājamie dabas pieminekļi Skrundas novadā.

Nosaukums	Administratīvā teritorija	Platība	Īss raksturojums
Aizsargājamie ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas pieminekļi¹³			
Lēpenieku (Ketleru) atsegums	Skrundas novada Skrundas pagasts	1,0 ha	Ketleru atsegums ir augšdevona Famenas stāva Ketleru svītas stratotips. Kraujas apakšējā daļā atsedzas slīpslāņoti smilšakmeņi ar konglomerātu starpkārtām, kas satur daudz fosilo zivju atlieku (galvenokārt zvīņu). Atseguma augšdaļu veido dolomītmerģeļi, aleirolīti un māli
Gobdziņu klintis	Skrundas novada Skrundas pagasts	1,0 ha	Krauju veido gaiši apakškarbona Šķerveļa svītas smilšakmeņi un masīvi dolomīti. Klintīs ir arī ala – Gobdziņu ala. (otra garākā ala Kurzemē – 26 m,

¹³ pēc „Ventas un Šķerveļa ielejas” dabas lieguma dabas aizsardzības plāna, 2002.g.

			no alas izplūst avots) Atsegums ir 20 m augsts un 400 m garš.
Ātraiskalns	Skrundas novada Nīkrāces pagasts	1,0 ha	Apakškarbona Šķerveļa svītas stratotipa atsegums. Atsegums vairāku simtu metru garumā izveidojušas uz dolomīta un smilšakmens slāņa robežas.
Šķerveļa lejteces dolomīta atsegums	Skrundas novada Nīkrāces pagasts	0,2 ha	Dolomīta atsegumu veido augšdevona Famenas stāva Šķerveļa svītas Nīkrāces rindas stratotips. Atseguma augstums ~ 6 m. Atsedzas zaļganpelēki, kavernozi smilšakmens veida un kvarcītveida dolomīti ar šūnainu tekstūru. Tajos ir sīkgraudaina dolomītsmilšakmens starpkārtas ar primitīvu alģu pazīmēm un dzeltenpelēku, stipri pārkramotu dolomītu starpkārtas ar onkolītiem un stromatolītiem.
Šķerveļa akmens	Skrundas novada Nīkrāces pagasts		Aizsargājams ģeoloģisks objekts kopš 1957.gada. Akmens maksimālais augstums lejaspusē 2,9 m, garums 5,1 m, platums 4,6 m, apkārtmērs 15,5 m, virszemes tilpums 18 m ³ . A
Sudmalkalnu (Nīkrāces) akmens	Skrundas novada Nīkrāces pagasts		Virszemes tilpums - 20 m ³ , 1,7 m augsts, 7,5 m garš, 5 m plats, apkārtmērs 21 m. Stipri sadēdējuša tumša biotīta kvarcīta akmens ar slānekļu starpkārtām. Atrodas upes ielejā - erozijas reljefa formā.
Zoslēnu atsegumi	Skrundas novada Nīkrāces pagasts	1,0 ha	Vidusjuras Kelovejas stāva smilšu atsegumi Dzeldas 3 upes līkumos, kur tā pieklaujas krastam. Augstākais atsegums pazīstams kā Zoslēnu rags (14 m). Atsegumos smiltis ir slīpslāņotas, baltas, retāk dzeltenīgas vai pelēcīgas, tām raksturīga pret dēdēšanu izturīga minerālu asociācija – dominē kvarcs, daudz rūdu minerāli, cirkona, turmalīna u.c. Smiltīs ir nelielas brūnogļu lēcas un māla oļi, līdz 10 cm biezās ogļaina māla un aleirolīta starpkārtas, retumis arī sulfīdu konkrēcijas. Slīpslāņojums liecina, ka smilšu veidošanās laikā straumes plūdušas no ZZR.

Lēģernieku atsegums	Skrundas novada Nīkrāces pagasts	0,25 ha	Augstā kraujā atsegti apakškarbona Lētiņas svītas zaļgani un dzeltenīgi pelēki, smalkgraudaini nogulumi, vietām māla atsegumi
Aizsargājami dendroloģiskie stādījumi			
"Rudbāržu mežaparks	Skrundas novada Rudbāržu pagasts		

Skrundas novads ir bagāts ar aizsargājamām un retām augu un dzīvnieku sugām.

Priekšnoteikumi teritorijas izmantošanai

- Skrundas novads ir bagāts ar bioloģiski un ainaviski daudzveidīgām teritorijām
- Daļai no vērtīgajām dabas teritorijām ir ES vai Latvijas valsts aizsardzības statuss; daļai no tām izstrādāti dabas aizsardzības plāni, bet to konsekventu īstenošanu kavē apsaimniekošanas organizāciju trūkums
- Novadā ir daudz ģeoloģisko un ģeomorfoloģisko pieminekļu, kuru saglabāšanai ir prioritāte pret derīgo izrakteņu ieguvu
- Bioloģiski un ainaviski daudzveidīgās teritorijas ir priekšnoteikums ekotūrisma attīstībai, kā arī līdzekļu piesaistīšanai no valsts, Eiropas Savienības un dažādiem starptautiskiem fondiem.

Kultūras mantojums

Skrundas novadam raksturīgs bagātīgs kultūrvēsturiskais mantojums (skat.. 3. tabulu).

Skrundas novadā ir 14 valsts nozīmes un 5 vietējās nozīmes kultūras pieminekļi¹⁴.

4. tabula Valsts un vietējās nozīmes kultūras pieminekļi Skrundas novadā.

Nosaukums	Aizsardzības	Vērtības grupa	Pieminekļa veids	Atrašanās vieta	Pieminekļa datējums
	as				

¹⁴ pēc Valsts aizsargājamo nekustamo kultūras pieminekļu saraksta, 2012.g.

**SKRUNDAS NOVADA TERITORIJAS PLĀNOJUMS
PASKAIDROJUMA RAKSTS**

29

	numurs				
Lēnu katoļu baznīca	6365	Valsts nozīmes	Arhitektūra	Skrundas novads, Nīkrāces Lēnas pagasts,	1750. -1756.
Lēnu krogs	6366	Valsts nozīmes	Arhitektūra	Skrundas novads, Nīkrāces Lēnas pagasts,	19. gs.s.
„Zantiņu dzīvojamā māja	6372	Valsts nozīmes	Arhitektūra	Skrundas novads, Skrundas pagasts	19. gs
Skrundas viduslaiku pils	1262	Valsts nozīmes	Arheoloģija	Skrundas novads, Skrunda;	
Nīkrāces (Upenieku) pilskalns	1241	Valsts nozīmes	Arheoloģija	Skrundas novads, Nīkrāces pagasts;	
Lēnu senkapi	1242	Valsts nozīmes	Arheoloģija	Skrundas novads, Nīkrāces pagasts;	
Vormsātes pilskalns	1245	Valsts nozīmes	Arheoloģija	Skrundas novads, Nīkrāces pagasts;	
Imuļu (Lēnu) pilskalns	1246	Valsts nozīmes	Arheoloģija	Skrundas novads, Nīkrāces pagasts;	
Kapenieku senkapi	1250	Valsts nozīmes	Arheoloģija	Skrundas novads, Raņķu pagasts;	
Krievu kalns - pilskalns	1263	Valsts nozīmes	Arheoloģija	Skrundas novads, Skrundas pagasts;	
Raņķu (Plostnieku) pilskalns	1265	Valsts nozīmes	Arheoloģija	Skrundas novads, Skrundas Savenieki;	
Dzeldas (Dzelzgaļes) pilskalns	1243	Valsts nozīmes	Arheoloģija	Skrundas novads, Nīkrāces pagasts;	
Ērģeles	3692	Valsts nozīmes	Māksla	Skrundas novads, Nīkrāces Lēnas;	18.gs.b.-20.gs.

O.Kalpaka vadītā Latvijas atsevišķā bataljona štāba vieta	8702	Valsts nozīmes	Vēsturiska notikuma vieta	Skrundas Rudbāržu Rudbārži;	novads, pagasts,	1919.g. janvāris-marts
Kalnamuižas (Sieksātes) kungu māja	8775	Vietējās nozīmes	Arhitektūra	Skrundas Rudbāržu Sieksāte;	novads, pagasts,	19.gs. II.p., 20.gs. I.c.
Namdaru kalns - pilskalns	1244	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Skrundas Nīkrāces pagasts;	novads,	
Kraķu senkapi	1251	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Skrundas Raņķu pagasts;	novads,	
Baznīcas kalns - kulta vieta	1252	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Skrundas Raņķu pagasts;	novads,	
Sīpolu senkapi	1264	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Skrundas Skrudas pagasts;	novads,	

No valsts nozīmes kultūras pieminekļiem Skrudas novadā 9 ir arheoloģijas pieminekļi, 3 arhitektūras pieminekļi, 1 mākslas piemineklis un 1 vēsturiska notikuma vietas piemineklis.

No vietējās nozīmes kultūras pieminekļiem Skrudas novadā 4 ir arheoloģijas pieminekļi un 1 arhitektūras piemineklis.

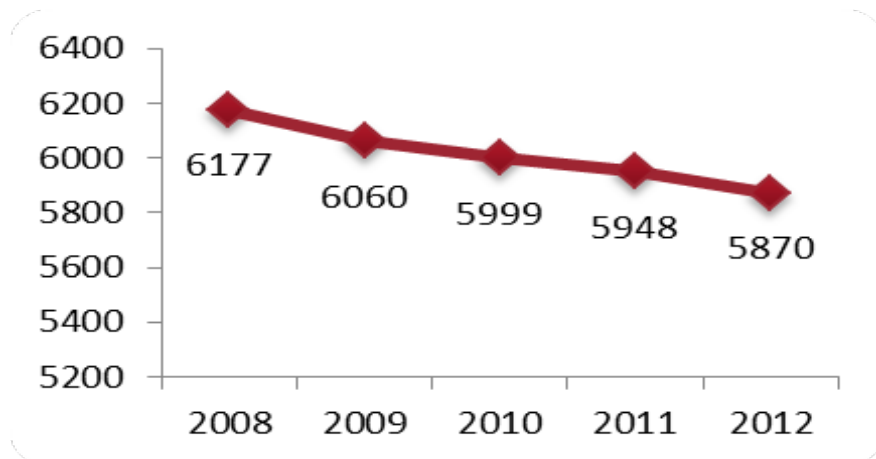
Priekšnoteikumi teritorijas attīstībai

- Novada bagātais kultūrvēsturiskais mantojums ir viens no novada tūrisma resursiem
- Novadu tradīcijas, kultūras un vēstures pieminekļi, kultūrvēsturiskā ainava.

2.5. Iedzīvotāji un apdzīvojuma struktūra

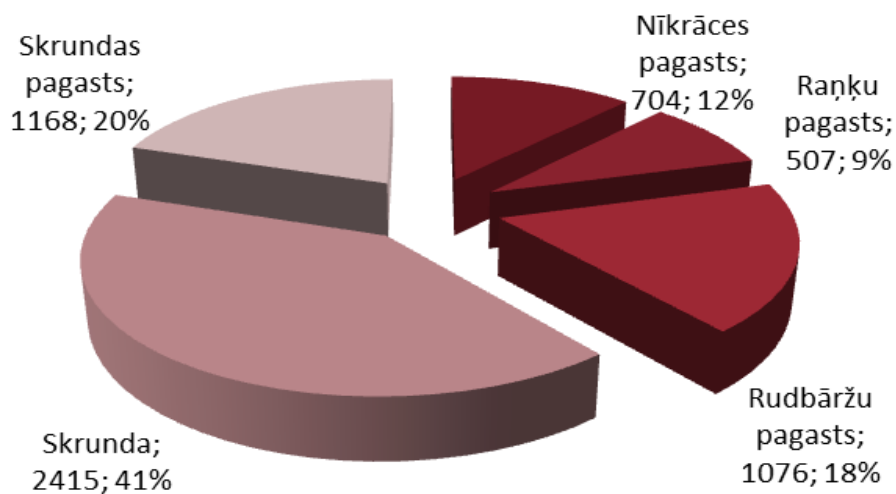
Iedzīvotāju skaita dinamika

Skrundas novadā, tāpat kā Latvijā kopumā, ir vērojama iedzīvotāju skaita samazināšanās tendence. Pēc PMLP datiem 2012.gada 1.janvārī Skrudas novadā dzīvoja 5870 iedzīvotāji. Laika posmā no 2008. līdz 2012. gadam Latvijas iedzīvotāju skaits ir samazinājies par 3%, Skrudas novadā par 5% jeb 307 iedzīvotājiem.

6.attēls. Iedzīvotāju skaita izmaiņas
Skrundas novadā¹⁵

Pēc 2011.gada Tautas skaitīšanas datiem Skrundas novadā dzīvoja 5331 iedzīvotājs, kas salīdzinot ar PLMP datiem uz 01.01.2011, ir par 617 iedzīvotājiem (10,4%) mazāk. Lielākais iedzīvotāju īpatsvars ir Skrundas pilsētā, kur dzīvo 2415 jeb 41% no novada iedzīvotājiem.

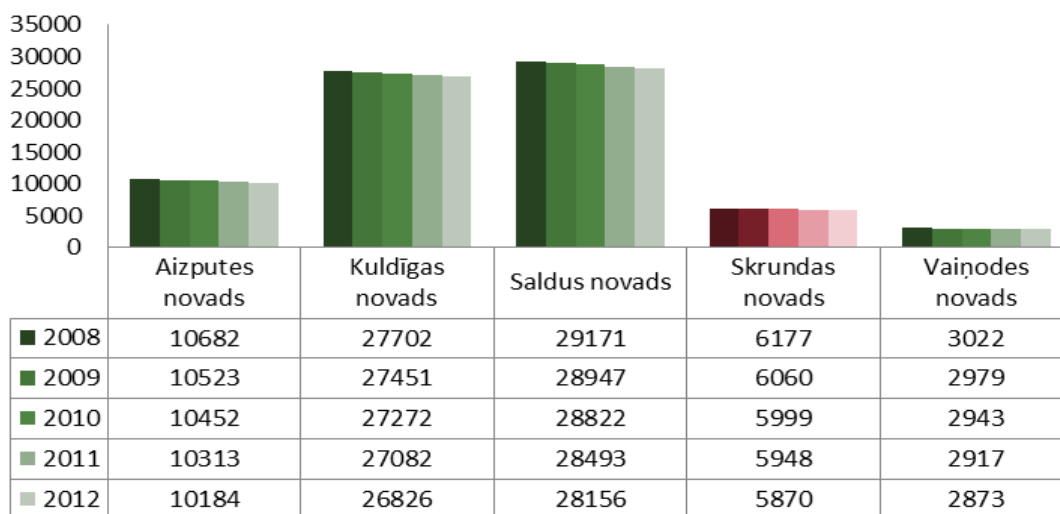

7.attēls. Skrundas novada iedzīvotāju
skaita sadalījums pa teritoriāli
administratīvajām vienībām 2012.gada
1.janvārī¹⁶

¹⁵ pēc PLMP datiem uz 2012.g.sāk.

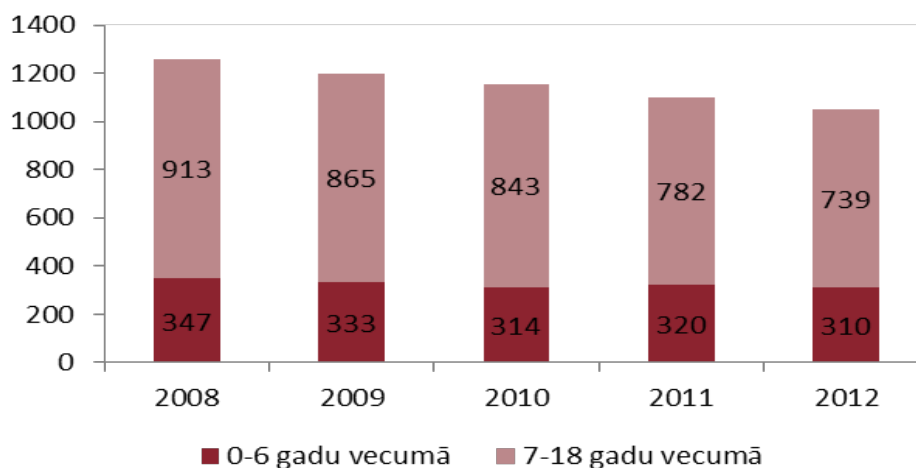
¹⁶ pēc PLMP datiem uz 2012.g.sāk.

Arī Skrundas novadam kaimiņos esošajos novados iedzīvotāju skaits pēdējo piecu gadu laikā ir samazinājies. Aizputes un Vaiņodes novados, tāpat kā Skrundas novadā, - par 5%, savukārt Kuldīgas un Saldus novados – par 3%.

8. attēls. Iedzīvotāju skaita dinamika kaimiņu novados 2008. - 2012. g.¹⁷

Arī iedzīvotāju blīvums visaugstākais ir Skrundas pilsētā – 302 iedzīvotāji uz vienu km². Visretāk apdzīvots ir Skrundas pagasts, kurā dzīvo tikai 4,5 iedzīvotāji uz vienu km². Nīkrāces pagastā šis rādītājs ir 5,3, Rudbāržu pagastā – 9,7 un Raņķu pagastā – 10,8 iedzīvotāji uz vienu km².

9. attēls. Bērnu skaita dinamika Skrundas novadā 2008. - 2012. g.¹⁸

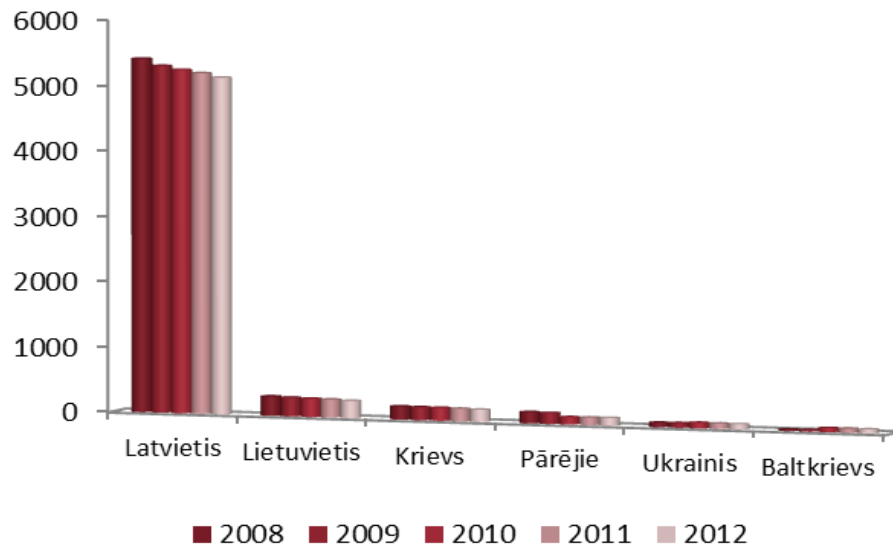
¹⁷ pēc PLMP datiem uz 2012.g.sāk.

¹⁸ pēc PLMP datiem uz 2012.g.sāk.

Kā negatīvs faktors ir minams bērnu skaita samazinājums. Salīdzinot ar 2008.gadu, bērnu skaits novadā ir sarucis par 211 jeb 17%.

Skrundas novada iedzīvotāju struktūra

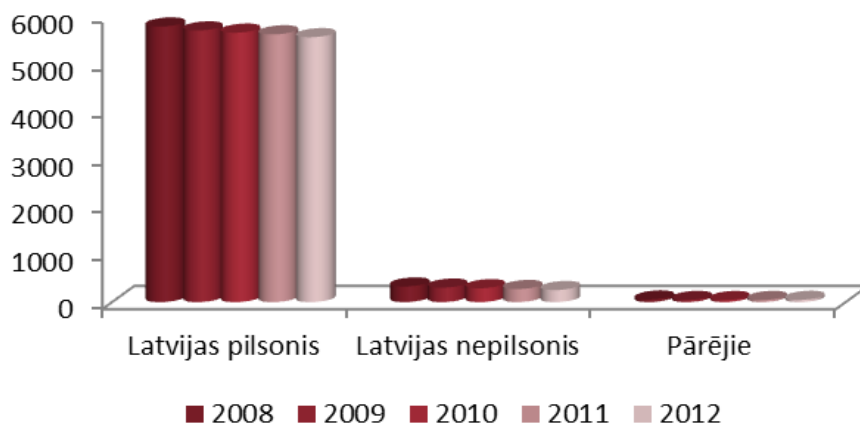
Skrundas novads ir izteikti latvisks, jo 87,8% novada iedzīvotāji ir latvieši, 4,5% - lietuvieši, 3,2% - krievi, 2,0% - ukraiņi, 1% - baltkrievi un 1,2% - pārējie.

10.attēls. Skrundas novada iedzīvotāju skaita sadalījums pēc nacionālā sastāva 2008.-2012.g.¹⁹

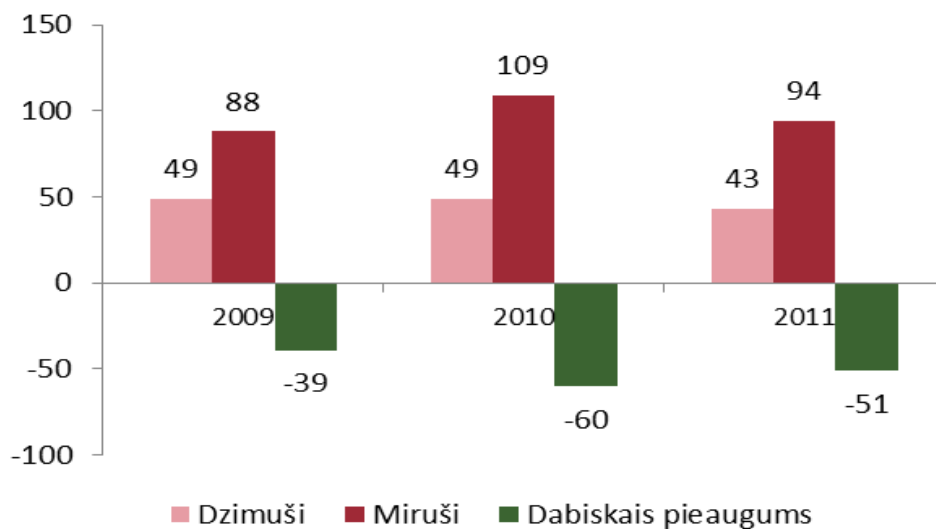
95% Skrundas novada iedzīvotāju ir Latvijas pilsoņi, 4% - Latvijas nepilsoņi un 1% - pārējie. Iedzīvotāju struktūra sadalījumā pēc valstiskās piederības ir praktiski nemainīga laika posmā no 2008. līdz 2012.gadam.

¹⁹ pēc PLMP datiem uz 2012.g.sāk.

11.attēls. Skrudas novada iedzīvotāju skaita sadalījums pēc pilsonības 2008.-2012.g.²⁰

Pēc CSP datiem 2011.gadā Skrudas novadā iedzīvotāju skaitu ir papildinājuši 43 jaundzimušie, bet miruši 94 iedzīvotāji, kas nosaka negatīvu (-51) iedzīvotāju dabisko pieaugumu novadā.

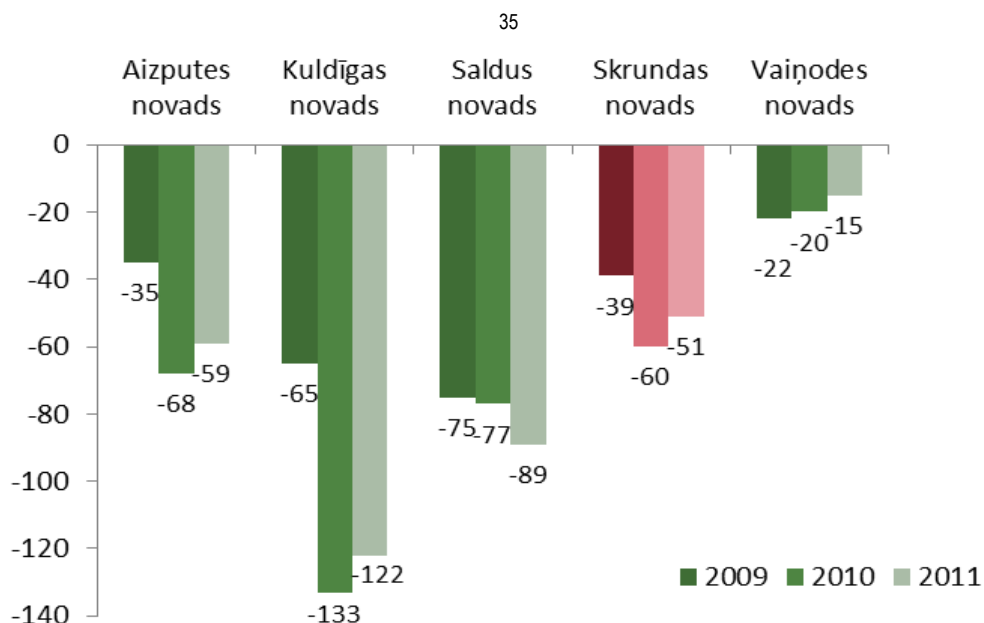

12.attēls. Skrudas novada iedzīvotāju dabiskās kustības rādītāji 2008.-2011.g.²¹

Arī kaimiņu novados iedzīvotāju dabiskais pieaugums ir negatīvs.

²⁰ pēc PLMP datiem uz 2012.g.sāk.

²¹ pēc CSP datiem

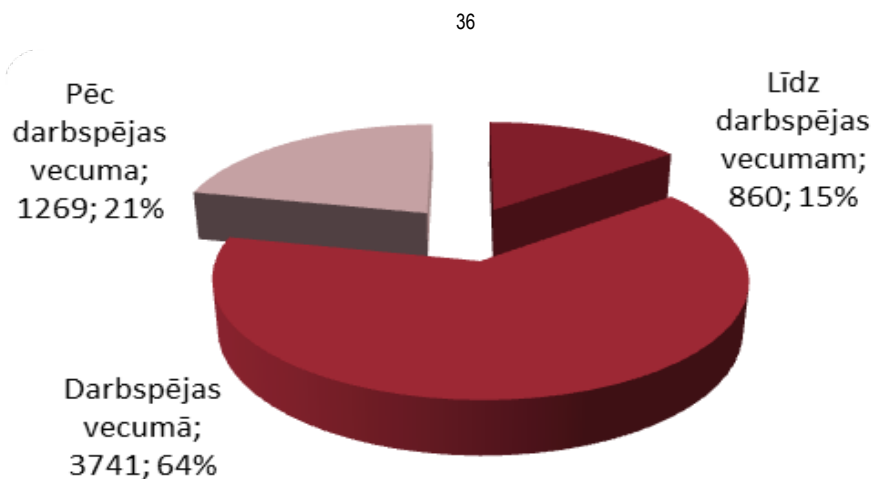
13. attēls. Iedzīvotāju dabiskais
pieaugums kaimiņu novados 2009. -
2011. g.²²

Pēc CSP datiem mehāniskās migrācijas saldo Skrundas novadā 2010.gadā bija negatīvs (-24). Uz dzīvi Skrundas novadā pārcēlās 91 iedzīvotājs, bet izbrauca 115.

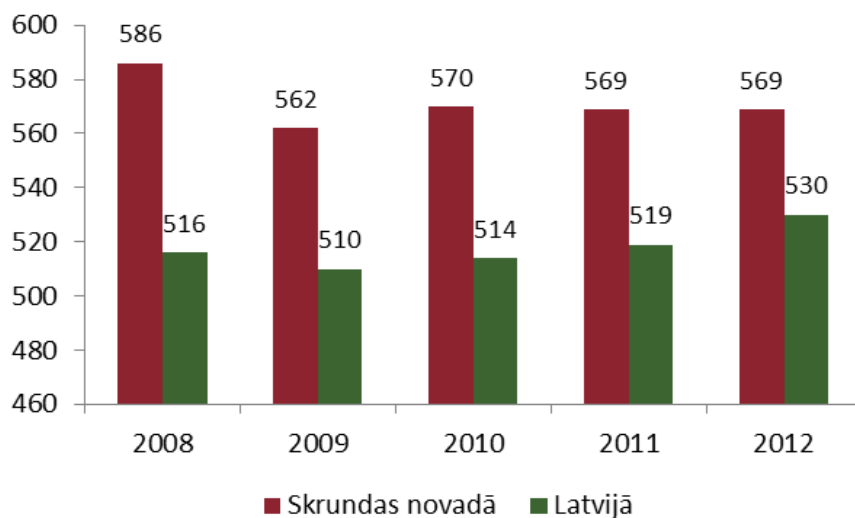
Noslēgto laulību skaits pēdējo triju gadu laikā ir praktiski nemainīgs: 2011.gadā – 19, 2010.gadā – 18 un 2009.gadā – 17.

15% Skrundas novada iedzīvotāju ir vecuma grupā līdz darbības vecumam (jaunāki par 15 gadiem), 64% - darbības vecumā (15-62 gadus veci), 21% - pēc darbības vecuma (vecāki par 62 gadiem).

²² Pēc CSP datiem

14.attēls. Skrundas novada iedzīvotāju struktūra pēc darbspējas, 2012.gada 1.janvārī²³

15.attēls. Demogrāfiskās slodzes līmenis Skrundas novadā un Latvijā, 2008.-2012.g.²⁴

Atbilstoši statistikas datiem demogrāfiskās slodzes līmenis²⁵ 2012.gada 1.janvārī Skrundas novadā ir 569. Lai arī, salīdzinot ar 2008.gadu, šis rādītājs

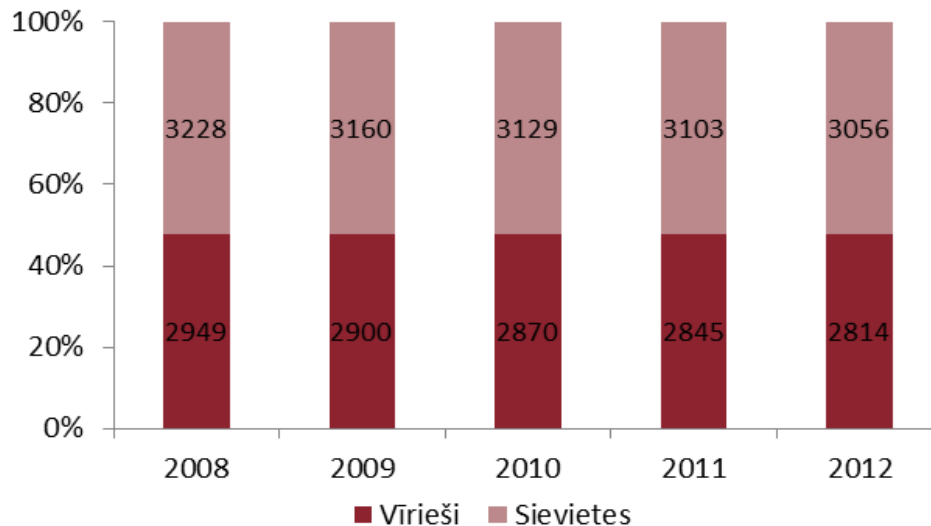
²³ Pēc PMLP datiem

²⁴ Pēc PMLP datiem

²⁵ Demogrāfiskā slodze – darbspējas vecumu nesasnējušo un pārsniegušo personu skaits vidēji uz 1000 personām darbspējas vecumā.

novadā ir samazinājies, tomēr tas ievērojami pārsniedz demogrāfiskās slodzes rādītāju Latvijā kopumā (530). Turklāt jāatzīmē, ka iedzīvotāju skaits līdz darbības vecumam (860) ir daudz mazāks par iedzīvotāju skaitu pēc darbības vecuma (1269), kas vērtējams, kā negatīvs faktors demogrāfiskās situācijas attīstībai novadā.

48% novada iedzīvotāju ir vīrieši un attiecīgi 52% - sievietes. Neskatoties uz izmaiņām iedzīvotāju kopējā skaitā, dzimumu proporcionālā attiecība piecu gadu laikā ir palikusi nemainīga.

16. attēls. Skrundas novada iedzīvotāju sadalījums pa dzimumiem, 2008. - 2012. g.²⁶

Nodarbinātība

Atbilstoši VID sniegtajai informācijai 2011.gada decembrī Skrundas novada uzņēmumos un iestādēs, kas reģistrēti novada teritorijā, ir 1003 darba ņēmēji un 2011.gada 4.ceturksnī ir 48 pašnodarbinātas personas, kas ir aptuveni 28% no visiem Skrundas novada iedzīvotājiem darbības vecumā.

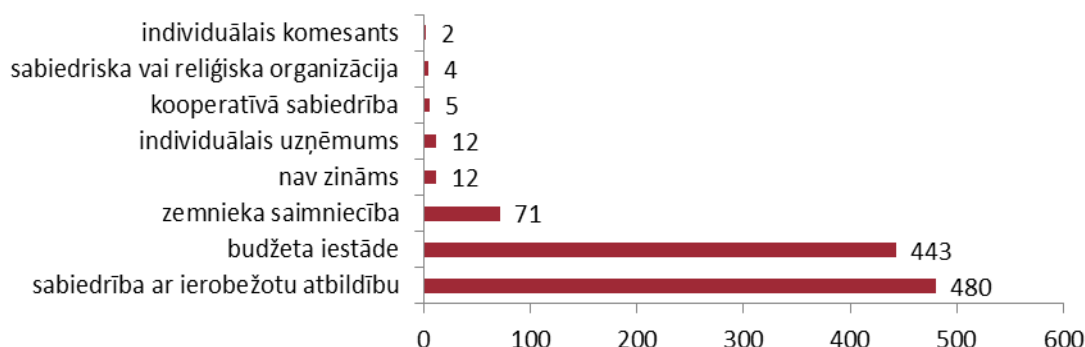
Kā redzams attēlā, nozīmīgākās jomas, kuras ir nodarbināti iedzīvotāji Skrundas novadā (darba ņēmēju skaits ir lielāks par 100), ir valsts pārvalde un aizsardzība (29% no visiem darba ņēmējiem), pārtikas produktu ražošana (12%), izglītība (12%) un mazumtirdzniecība (10%).

²⁶ Pēc PMLP datiem

17. attēls. Darba ņēmēju skaits²⁷ Skrudas novadā sadalījumā pa darbības veidiem, 2011. gada decembris²⁸

Pēc VID sniegtās informācijas 2011. gada decembrī Skrudas novadā bija 102 darba devēji. Sadalījumā pēc to uzņēmējdarbības formas 61 ir sabiedrība ar ierobežotu atbildību, 21 – zemnieku saimniecība, 6 – budžeta iestādes, pārējo skaits ir mazāks par seši. Darba ņēmēju skaits Skrudas novadā sadalījumā pēc darba devēja uzņēmējdarbības formas ir dots attēlā zemāk.

18. attēls. Skrudas novada darba ņēmēju skaita sadalījums pēc darba devēju uzņēmējdarbības formas 2011. gada decembrī²⁹

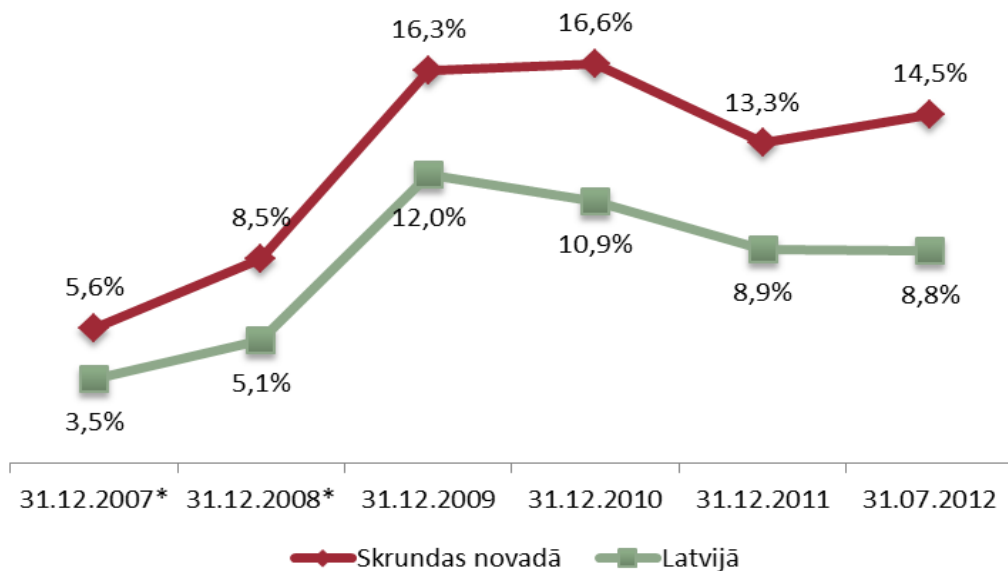
²⁷ Gadījumos, kad darba ņēmējs strādā pie vairākiem darba devējiem ar dažādiem NACE kodiem, darba ņēmējs tiek uzskaitīts vairākas reizes.

²⁸ Ziņojums par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām no darba ņēmēju darba ienākumiem, iedzīvotāju ienākuma nodokli un uzņēmējdarbības riska valsts nodevu 2011. gada decembrī.

²⁹ Ziņojums par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām no darba ņēmēju darba ienākumiem, iedzīvotāju ienākuma nodokli un uzņēmējdarbības riska valsts nodevu 2011. gada decembrī.

Bezdarbs

Atbilstoši NVA apkopotajai informācijai 2012.gada 31.jūlijā Skrundas novadā bija 465 bezdarbnieki, no kuriem 270 (58,1%) bija sievietes un attiecīgi 195 (41,9%) - vīrieši. Bezdarba līmenis³⁰ novadā sasniedz 14,5%, kas ir augstāks nekā valstī kopumā (8,8%) un Kurzemes statistiskajā reģionā (9,1%). Attēlā zemāk ir redzama bezdarba līmeņa dinamika Latvijā un Skrundas novadā. Salīdzinot ar 2009.gada 31.decembri, kad bija vērojams straujš bezdarba pieaugums, 2012.gadā 31.jūlijā bezdarbnieku skaits novadā ir sarucis par 26%.

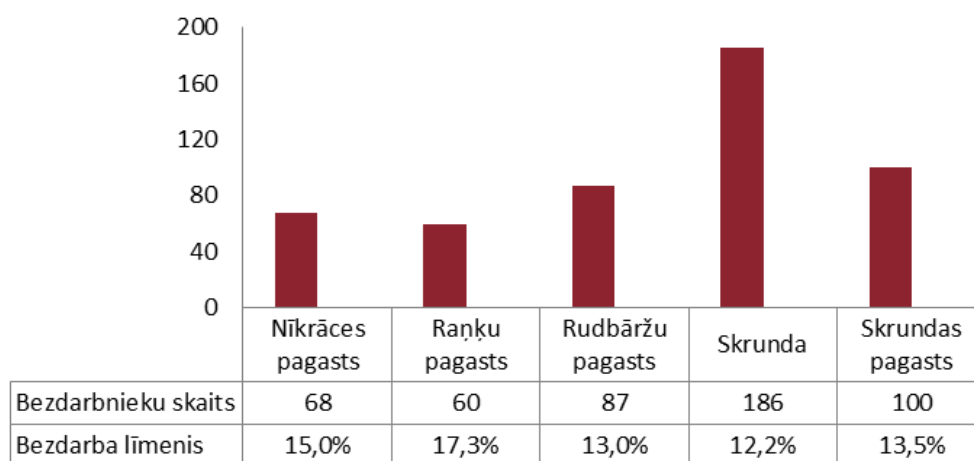

19.attēls. Bezdarba līmenis Latvijā un Skrundas novadā, 2007. - 2012.g.³¹

2011.gada 31.decembrī 37% (186) no visiem Skrundas novadā reģistrētajiem bezdarbniekiem ir no Skrundas pilsētas. Salīdzinot datus par bezdarba līmeni Skrundas novada teritoriālajās vienībās, visaugstākais reģistrētā bezdarba līmenis ir Raņķu pagastā (17,3%) un Nīkrāces pagastā (15,0%), savukārt viszemākais – Skrundas pilsētā (12,2%).

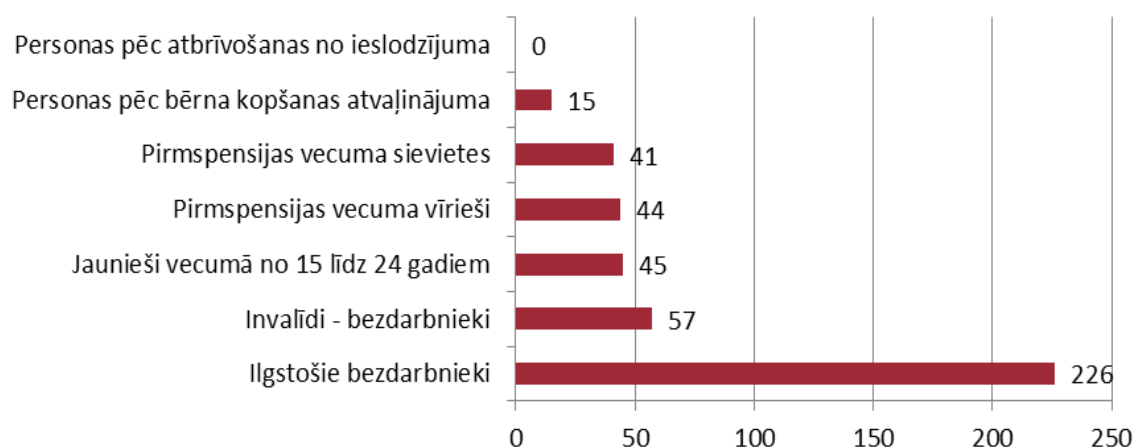
³⁰ Bezdarba līmenis – Nodarbinātības valsts aģentūrā reģistrēto bezdarbnieku (darbspējas vecuma (15 – 62 gadi)) īpatsvars ekonomiski aktīvo iedzīvotāju darbspējas vecumā skaitā, procentos.

³¹ Pēc NVA datiem, 31.12.2007 un 31.12.2008 vidējais bezdarba līmenis Skrundas pilsētā ar lauku teritoriju, Nīkrāces pagastā, Raņķu pagastā un Rudbāržu pagastā datiem

20.attēls. Bezdarba līmenis Skrunde novada administratīvi teritoriālajās vienībās 2011.gada 31.decembrī.³²

Kā redzams zemāk attēlā, no problēmgrupām vislielāko bezdarbnieku īpatsvaru (48,6%) veido ilgstošie bezdarbnieki, kā arī pirmspensijas vecuma bezdarbnieki (19,9%). Arī invalīdu un jauniešu skaits vecumā no 15 līdz 24 gadiem bezdarbnieku struktūrā ir ievērojams, attiecīgi – 12,3% un 9,7%.

21.attēls. Skrunde novada bezdarbnieki sadalījumā pa problēmgrupām 2012.gada 31.jūlijā³³

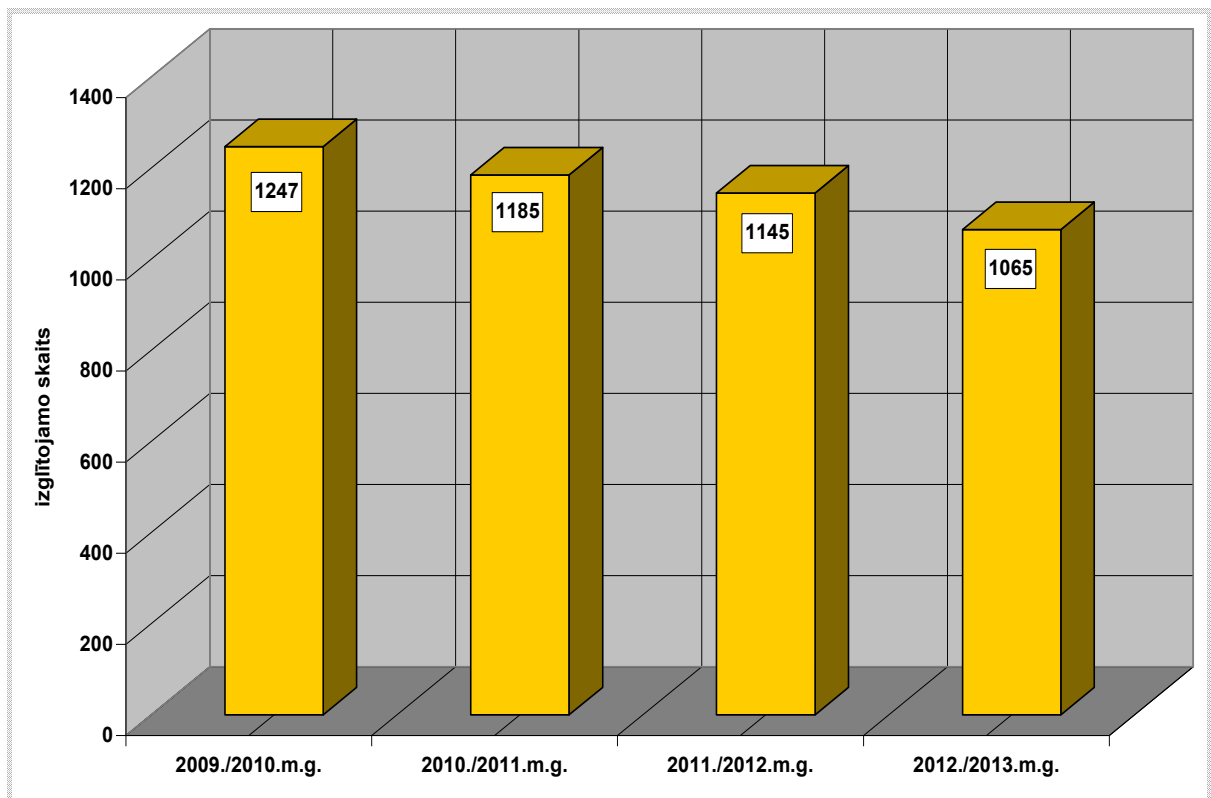
³² Pēc NVA datiem,

³³ Pēc NVA datiem,

2.6. Sociālā infrastruktūra

Izglītības iespējas un izglītības iestāžu pieejamība

2012./2013.m.g. Skrundas novadā izglītības iestādes apmeklē 1065 izglītojamie. Salīdzinot ar 2009./2010.m.g., kopējais izglītojamo skaits ir samazinājies par 182 jeb 14,6% (sk.22.attēlu). Arī gandrīz visās izglītību iestādēs audzēkņu skaits ir samazinājies, nedaudz palielinājies ir vienīgi PII „Liepiedieņš” un Nīkrāces pamatskolā.

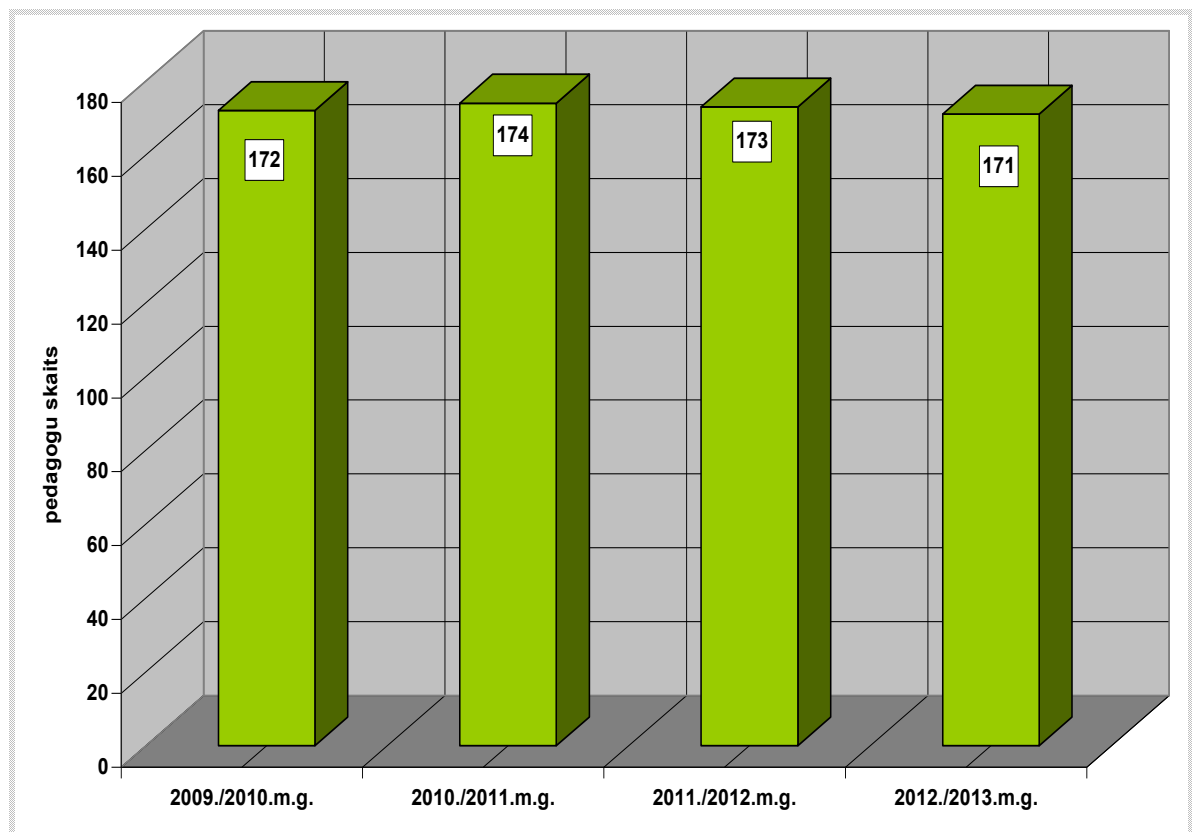
22.attēls. Skrundas novada skolēnu skaita dinamika 2009.-2012.g.³⁴

2012. gadā citu pašvaldību izglītības iestādēs mācās 82 Skrundas novada bērnu un jauniešu. Lielākais skaits mācās Saldus novadā (25), Rīgā (18), Kuldīgas novadā (16). Izglītojamo skaits, kas mācās ārpus Skrundas novada, samazinās. 2009.gadā ārpus Skrundas novada mācījās 93, bet 2010.gadā – 107 audzēkņi.

³⁴ pēc Skrundas novada pašvaldības datiem

Skrundas novada izglītības iestādēs mācās 17 citu pašvaldību bērni. Lielākais skaits ir no Saldus novada (4) un Kuldīgas novada (4). Arī šis skaits samazinās, jo 2009.gadā Skrundas novada izglītības iestādes apmeklēja 29, bet 2010.gadā -30 citu pašvaldību bērni.

2012./2013.m.g. Skrundas novadā izglītības iestādēs strādā 171 pedagogs. Pedagogu skaits pēdējos gados ir bijis gandrīz nemainīgs (sk.23.attēlu).

23.attēls. Skrundas novada pedagogu skaita dinamika 2009.-2012.g.³⁵

Pirmskolas, pamatskolas un vidējā izglītība

Skrundas novadā atrodas 6 izglītības iestādes:

- Skrundas pirmsskolas izglītības iestāde „Liepziedīņš”,
- Skrundas vidusskola,
- Jaunmuižas pamatskola,

³⁵ pēc Skrundas novada pašvaldības datiem

- Nīkrāces pamatskola,
- Oskara Kalpaka Rudbāržu pamatskola,
- Rudbāržu internātpamatskola - rehabilitācijas centrs.

Pirmsskolas izglītības iestāde Skrundā darbojas jau kopš 1950.gada. Skrundas **pirmsskolas izglītības iestāde „Liepziedīņš”** realizē:

- Pirmsskolas izglītības programmu, kods: 0110111 11;
- Speciālās pirmsskolas izglītības programmu izglītojamiem ar jauktiem attīstības traucējumiem, kods: 01 0156 11;
- Speciālās pirmsskolas izglītības programmu izglītojamiem ar garīgās attīstības traucējumiem, kods: 01 0158 11;
- Speciālās pirmsskolas izglītības programmu izglītojamiem ar garīgās attīstības traucējumiem vai vairākiem smagas attīstības traucējumiem, kods: 01 0159 11.

Pirmsskolas izglītības pedagoģiskais process notiek audzināšanas un mācīšanās vienotībā. Galvenais bērna darbības veids pirmsskolā ir rotaļa. Darbības organizācijas formas – bērna patstāvīgā darbība, rotaļnodarbība, kurā integrētais mācību saturs sekmē bērna attīstību kopumā, ievērojot katra audzēkņa vajadzības, intereses un spējas.

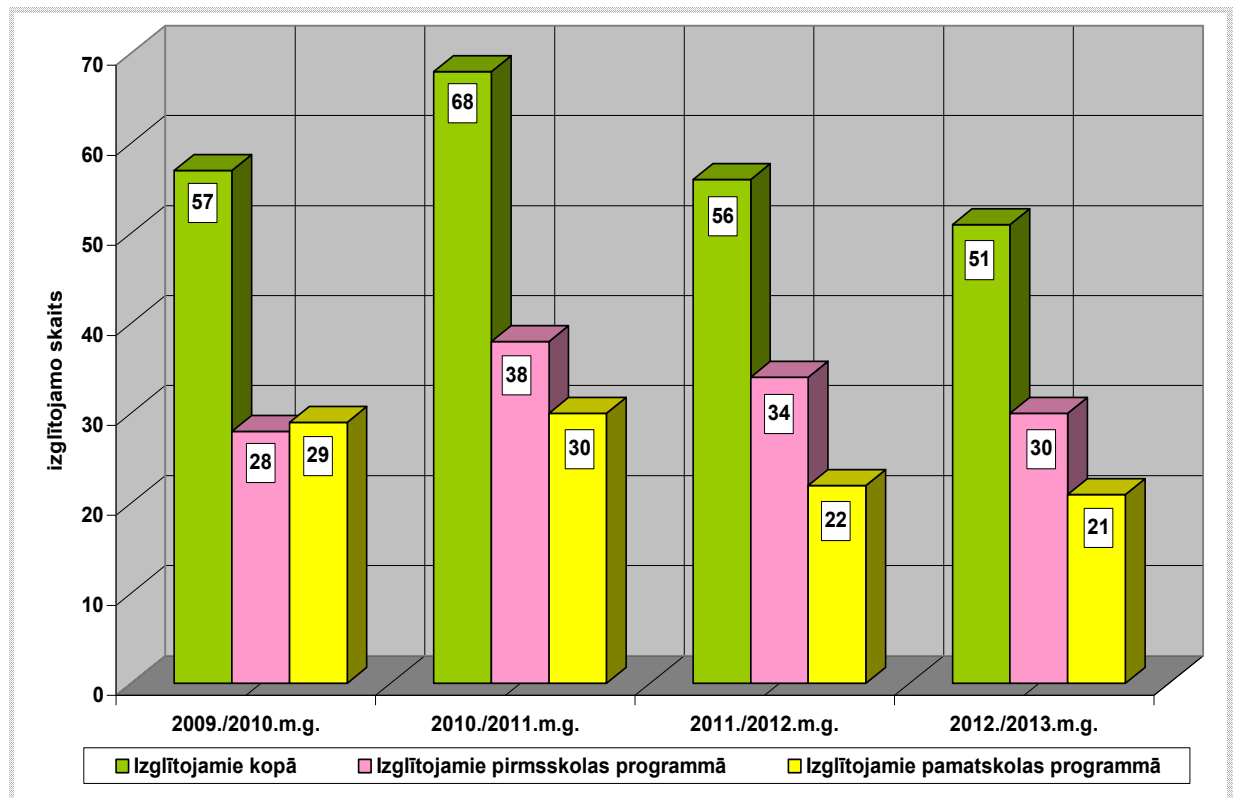
Iestādē strādā 16 pedagogi un 14 tehniskie darbinieki, 2 administrācijas darbinieki (vadītājs un vadītāja vietnieks). 2012./2013.mācību gadā 6 PII grupas apmeklēja 137 audzēknis. Salīdzinot ar 2009./2010.m.g., bērnu skaits PII ir nedaudz palielinājies. PII katru gadu absolvē 25 - 35 audzēkņi.

2012.gada oktobrī rindā uz pirmsskolas izglītības iestādi gaida 4 - 2009.gadā dzimušie bērni, 5 – 2010.gadā dzimušie un 11 bērni, kas dzimuši 2011.gadā.

PII „Liepziedīņš” piedāvā arī interešu izglītības pulciņus – angļu valodu un ansambli. Bērniem ar stājas un pēdu problēmām notiek stājas korekcijas nodarbības.

PII grupas ir arī Oskara Kalpaka Rudbāržu pamatskolā, Jaunmuižas pamatskolā un Nīkrāces pamatskolā.

Skrundas novadā mazākā izglītības iestāde pēc audzēkņu skaita ir **Jaunmuižas pamatskola**, tā dibināta 1987.gadā. 2012./2013.m.g. izglītības iestādi apmeklēja 51 izglītojama, no tiem 30 pirmsskolas izglītības programmā. Skolā izglītojamo skaitam ir tendence samazināties (sk.24.attēlu). Skolā strādā 10 pedagoģiskie darbinieki, no tiem 4 ir amatu savienotāji, 1 logopēds- speciālās izglītības skolotājs un 8 tehniskie darbinieki.

24.attēls. Izglītojamo skaita dinamika Jaunmuižas pamatskolā 2009.-2012.g.³⁶

Jaunmuižas pamatskolā tiek īstenotas šādas programmas:

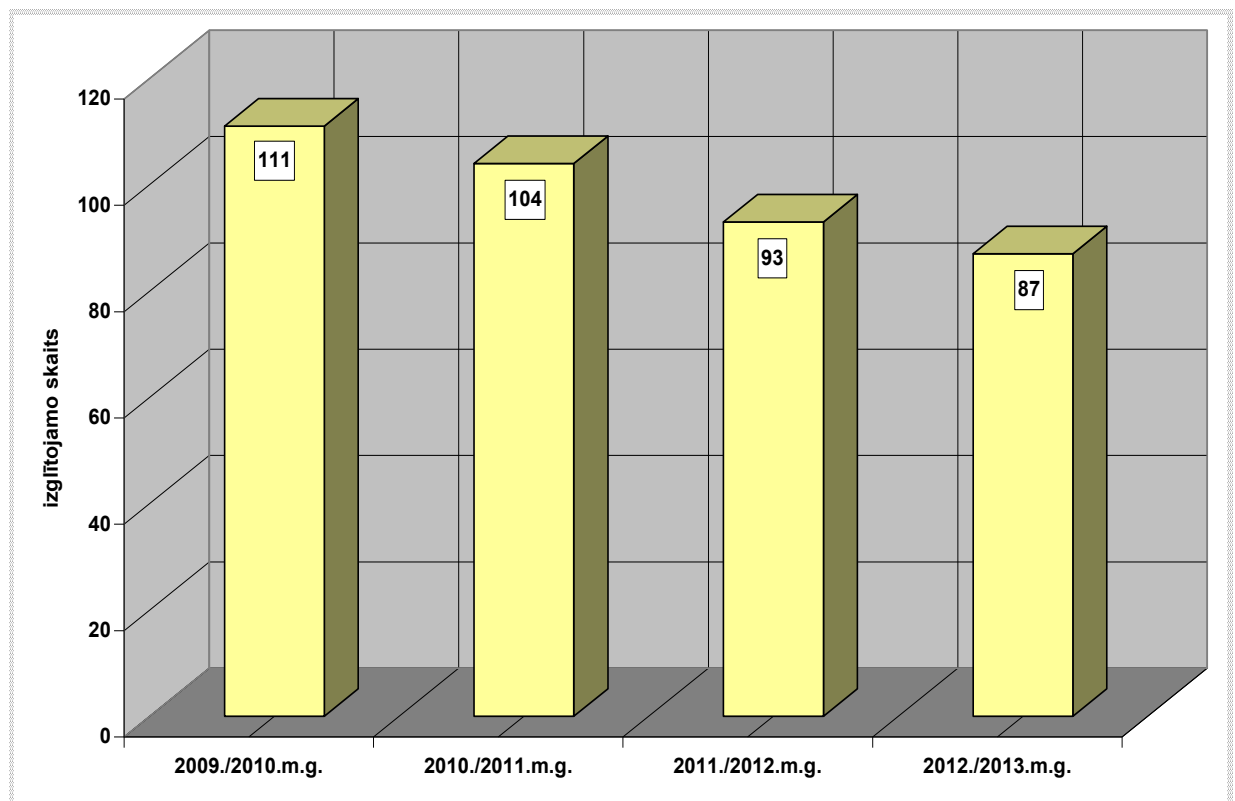
- Pamatizglītības pirmā posma (1.-6. klasei) izglītības programma, kods 11011111;
- Pirmsskolas izglītības programma, kods 01011111;
- Pamatizglītības pedagoģiskās korekcijas izglītības programma, kods 21011811;
- Speciālās pamatzglītības programma izglītojamiem ar mācīšanās traucējumiem, kods 21015611.

Mācību stundas ir organizētas apvienotajās klasēs vai stundās. Skolā tiek piedāvāta interešu izglītība: radošā darbnīca „Strops”, angļu valodas pulciņš un vokālais ansamblis.

Oskara Kalpaka Rudbāržu pamatskolā arī ir tendence skolēnu skaitam samazināties (sk.25.attēlu). 2012./2013.m.g. izglītības iestādē mācās 87

³⁶ pēc Jaunmuižas pamatskolas informācijas

audzēkņi. Salīdzinot ar 2009./2010.m.g., audzēkņu skaits ir samazinājies par 21,4% jeb 24 izglītojamiem.

25.attēls. Izglītojamo skaita
dinamika Oskara Kalpaka
Rudbāržu pamatskolā 2009. -
2012.g.³⁷

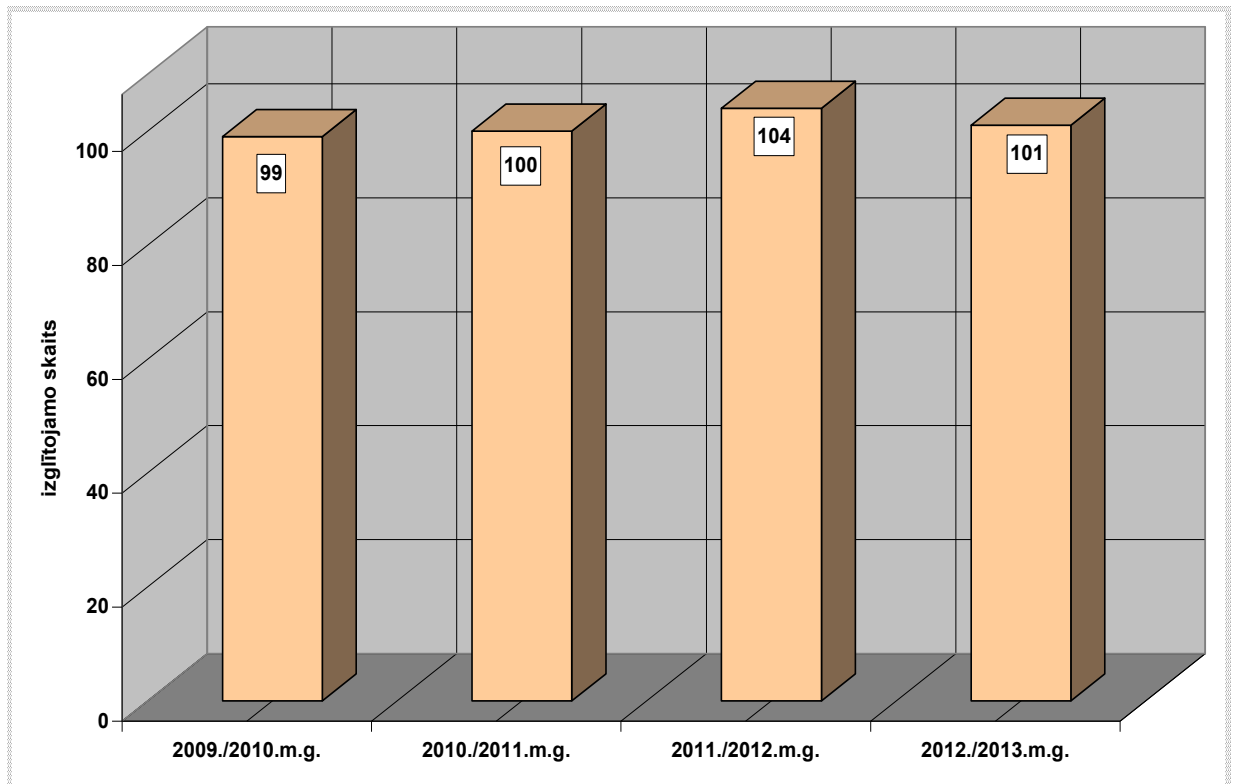
Oskara Kalpaka Rudbāržu pamatskolas piedāvātās izglītības programmas ir šādas:

- Pirmsskolas izglītības programma, kods 0101 11 11,
- Pamatizglītības programma, kods 2101 11 11,
- Pamatizglītības pedagoģiskās korekcijas izglītības programma, kods 21011811.

Oskara Kalpaka Rudbāržu pamatskolas audzēkņiem tiek piedāvātas plašas interešu izglītības iespējas: tautas dejas, vokālais ansamblis, teātris, mūzika un ritmika, radošā izpausme, sports un angļu valoda.

³⁷ pēc Skrundas novada pašvaldības datiem

Nīkrāces pamatskolā 2012./2013.m.g. mācības uzsāka 101 izglītojamais. Salīdzinot ar 2009./2010.m.g., ir vērojama neliela tendence audzēkņu skaitam palielināties (sk. 26.attēlu).

26.attēls. Izglītojamo skaita dinamika
Nīkrāces pamatskolā 2009.-2012.g.³⁸

Nīkrāces pamatskolā ir piedāvātās šādas programmas:

- Pamatizglītības programma, kods 21011111;
- Pirmsskolas izglītības programma, kods 01011111;
- Pamatizglītības pedagoģiskās korekcijas programma, kods 21011811.

Nīkrāces pamatskolā piedāvātā interešu izglītība: vokālais ansamblis, sporta pulciņš, kulinārijas pulciņš, angļu valodas pulciņš, dramatiskā teātra pulciņš. Darbojas arī skolēnu pašpārvalde.

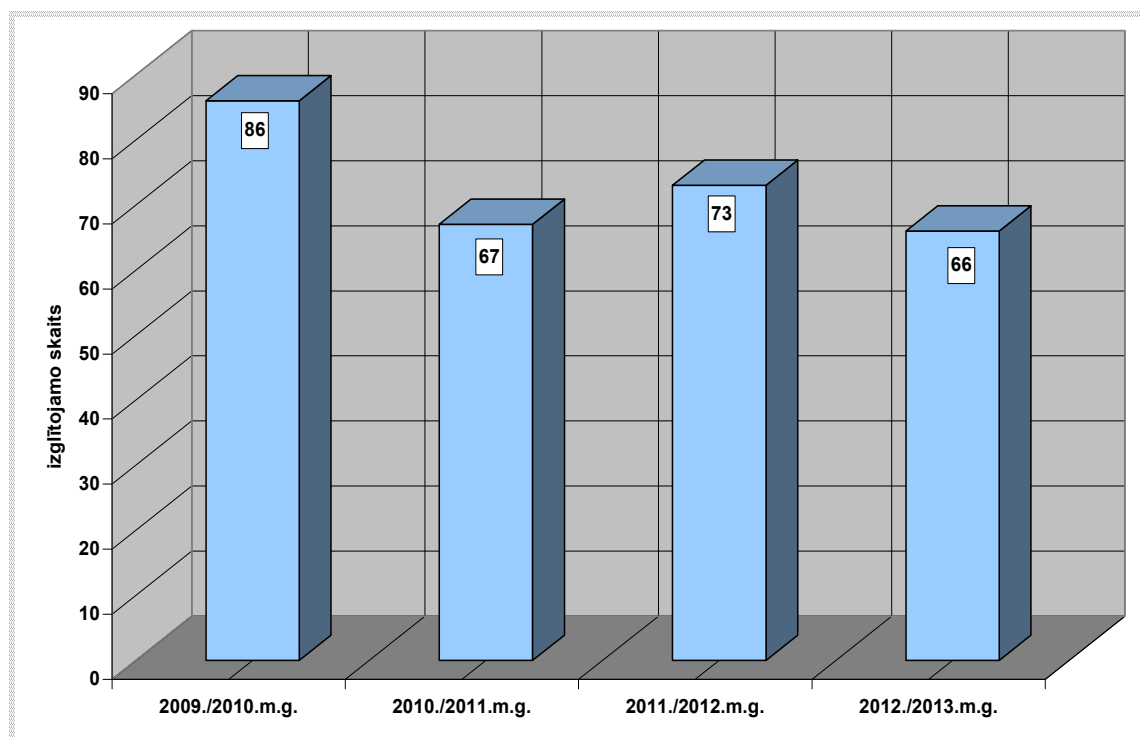
Rudbāržu internātpamatskola - rehabilitācijas centrs realizē speciālo pamatizglītības programmu izglītojamiem ar garīgās veselības traucējumiem (Programmas kods 21015711). Skolā tiek uzņemti audzēkņi no

³⁸ pēc Skrundas novada pašvaldības datiem

vispārizglītojošām skolām 2.-9. klasē visa mācību gada garumā ar Valsts Pedagoģiski medicīniskā komisijas atzinumu. Skola saņem valsts mērķdotāciju finansējumu. Maksimālais skolēnu skaits klasēs -14, minimālais -7. 2012./2013.m.g. skolā mācījās 66 izglītojamie: 6 meitenes un 60 zēni. Audzēkņu skaits skolā ir mainīgs pa gadiem (sk. 27.attēlu). Skolā strādā 27 pedagogi.

Skolas mērķis ir nodrošināt izglītojamā izglītošanu, audzināšanu, veicot izglītojamā pedagoģisko, medicīnisko un psiholoģisko korekciju, un sociālo iemaņu attīstīšanu izglītojamo integrēšanai sabiedrībā. Lai īstenotu izvirzītos mērķus un izglītības programmas, skolai ir ļoti plašs pakalpojumu klāsts: internāts līdz 100 vietām, ēdināšana 4 reizes dienā, medicīniskā aprūpe 24 stundas diennaktī, psihologs, sociālais pedagogs, psihiatrs 1 reizi nedēļā, bibliotēka, lasītava, datorklases, treniņu zāle, relaksācijas istaba, sociālo iemaņu telpa, atpūtas telpas u.c.

Brīvajā laikā ir iespējams apmeklēt vizuālās mākslas, „čaklo roku", sporta, mūzikas, drāmas, dabas pētnieku pulciņus, kā arī ziemā var slēpot un slidot, pavasarī un rudenī – spēlēt futbolu.

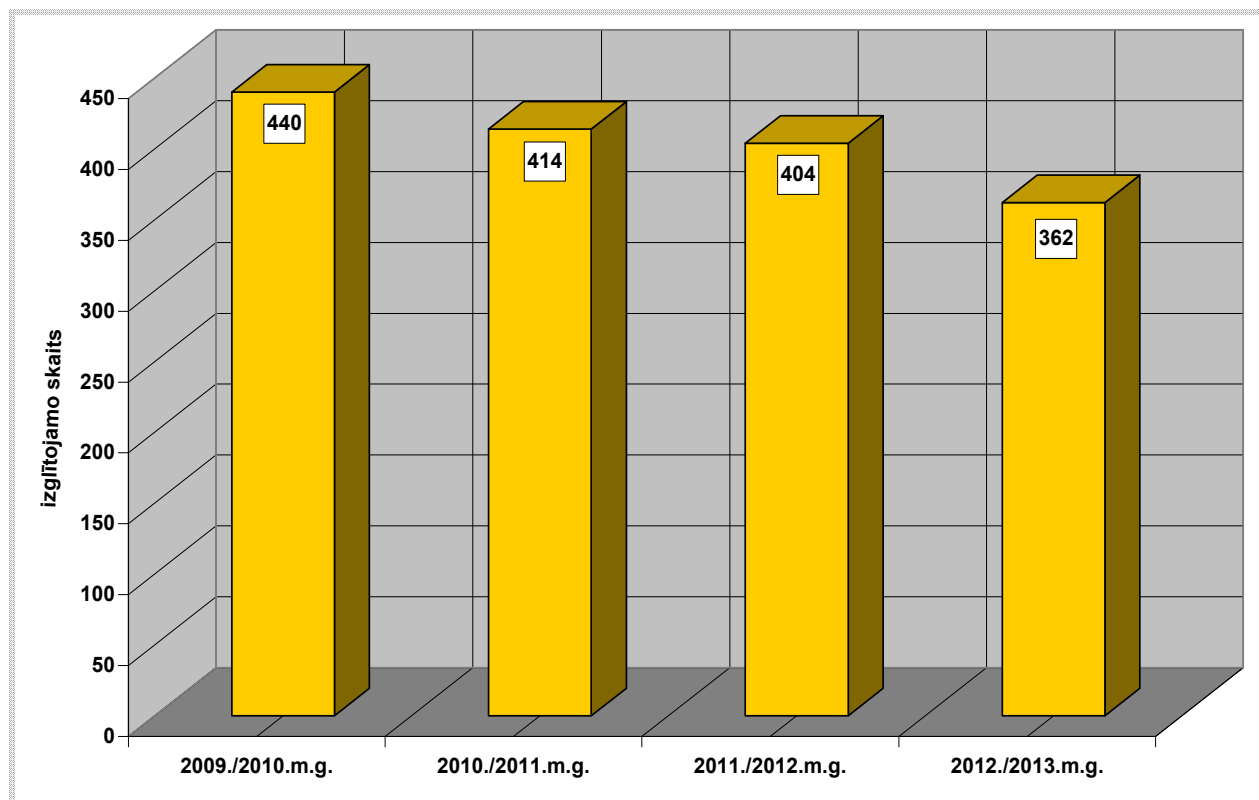
27.attēls. Izglītojamo skaita dinamika
Rudbāržu internātpamatskolā –
rehabilitācijas centrā 2009.-2012.g.³⁹

³⁹ pēc Skrundas novada pašvaldības datiem

Skrundas vidusskola ir lielākā izglītības iestāde novadā, kurā 2012./2013. mācību gadā mācības uzsāka 362 skolēni, strādāja 42 pedagogi, no kuriem 7 ir amatu savienotāji, 3 pulciņu skolotāji, kā arī psiholoģe, sociālā pedagoģe, bibliotekāre un 22 tehniskie darbinieki. Samazinoties bērnu skaitam Skrundas novadā, sarūk arī skolēnu skaits Skrundas vidusskolā (sk. 28.attēlu). Salīdzinot ar 2009./2010.m.g., skolēnu skaits ir samazinājies par 78 audzēkņiem jeb 17,7%.

Skrundas vidusskola īsteno šādas izglītības programmas:

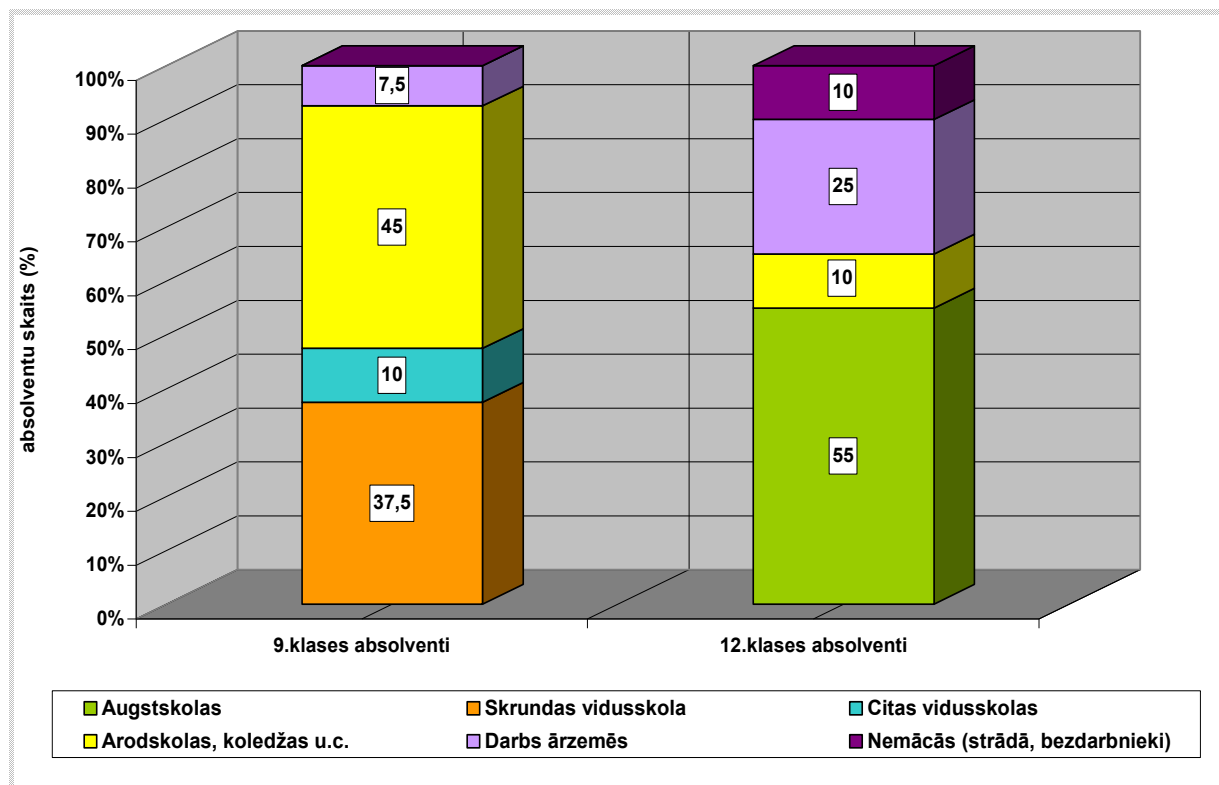
- Pamatizglītības programma (21011111);
- Pamatizglītības pedagoģiskās korekcijas programma (21011811);
- Pamatizglītības otrā posma (7.-9.kl.) programma (23011112);
- Speciālās pamatzglītības programma izglītojamiem ar mācīšanās traucējumiem (21015611);
- Speciālās pamatzglītības programma izglītojamiem ar smagiem garīgās attīstības traucējumiem vai vairākiem smagiem attīstības traucējumiem (21015911).
- Matemātikas, dabaszinību un tehnikas virziena programma (31013011);
- Vispārizglītojošā virziena programma (31011011);
- Humanitārā un sociālā virziena programma (31012011);
- Vispārizglītojošā virziena programma (vakarskola, 31011012).

28.attēls. Izglītojamo skaita dinamika
Skrundas vidusskolā 2009.-2012.g.⁴⁰

Pēc pamatzglītības programmas apguves izglītojamie pārsvarā izvēlas mācības turpināt vidusskolās vai apgūt arodu. Pēdējos gados ir parādījusies tendence izbraukt strādāt uz ārzemēm. 55% no visiem 12. klašu absolventiem turpina mācības augstskolās (sk.29.attēlu).

⁴⁰ pēc Skrundas novada pašvaldības datiem

29.attēls. Skrudas vidusskolas 9. un 12.klašu absolventu tālākizglītība 2009./2010.m.g.⁴¹

2012.gadā Draudzīgajā aicinājumā skolu reitingā, kur skolas tiek sarindotas atbilstoši absolventu sekmēm centralizētajos eksāmenos, Skrudas vidusskola ir labākā vidusskola pilsētu grupā latviešu valodā, kopvērtējumā pilsētas vidusskolu grupā Skrudas vidusskola ir ierindojusies 47.vietā no 194 skolām.

Skrudas vidusskola piedāvā daudzveidīgas interešu izglītības pulciņu nodarbības: lietišķās mākslas, tautiskās dejas, koris, vokālais ansamblis, teātra studija, datorgrafika, vieglatlētika, galda hokejs, volejbols, basketbols, koriģējošā vingrošana u.c.

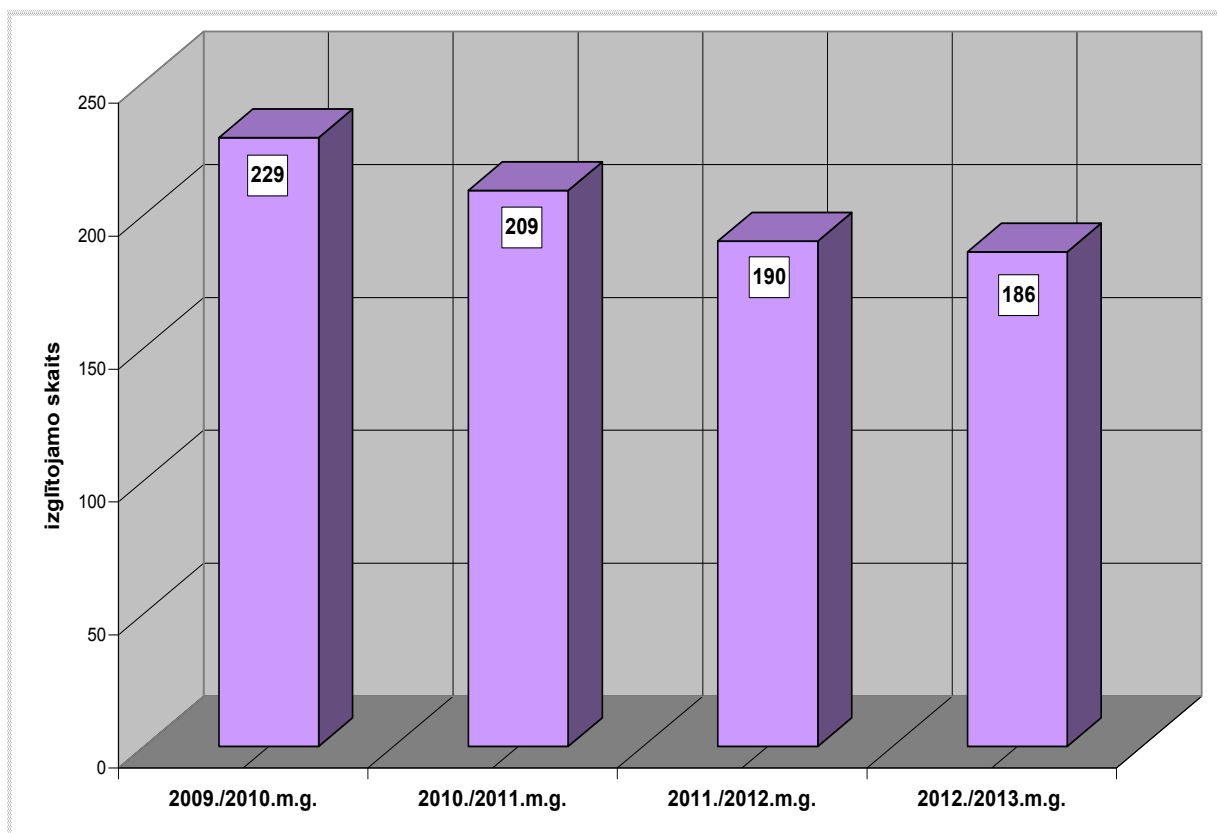
Profesionālās ievirzes un interešu izglītība

Profesionālās ievirzes un interešu izglītību Skrudas novadā pārstāv 2 izglītības iestādes un Kuldīgas sporta skolas filiāle.

Skrudas profesionālā vidusskola ir dibināta 1968.gadā. Skolā 2012./2013. mācību gadā mācības uzsāka 186 audzēkņi (sk.30.attēlu). Salīdzinot ar

⁴¹ pēc Skrudas novada pašvaldības datiem

2009./2010.m.g., audzēkņu skaits samazinājies par 43 jeb 18,8%. Skolā strādā 23 pedagogi, arī pedagogu skaits ir samazinājies par 4.

30.attēls. Izglītojamo skaita dinamika
Skrundas profesionālajā vidusskolā
2009.-2012.g.⁴²

Skola īsteno profesionālās pamatzglītības, arodizglītības, profesionālās vidējās izglītības, tālākizglītības pilnveides un interešu izglītības programmas. 2011./2012.m.g. skolā tika īstenotas 6 izglītības programmas ar iegūstamām kvalifikācijām:

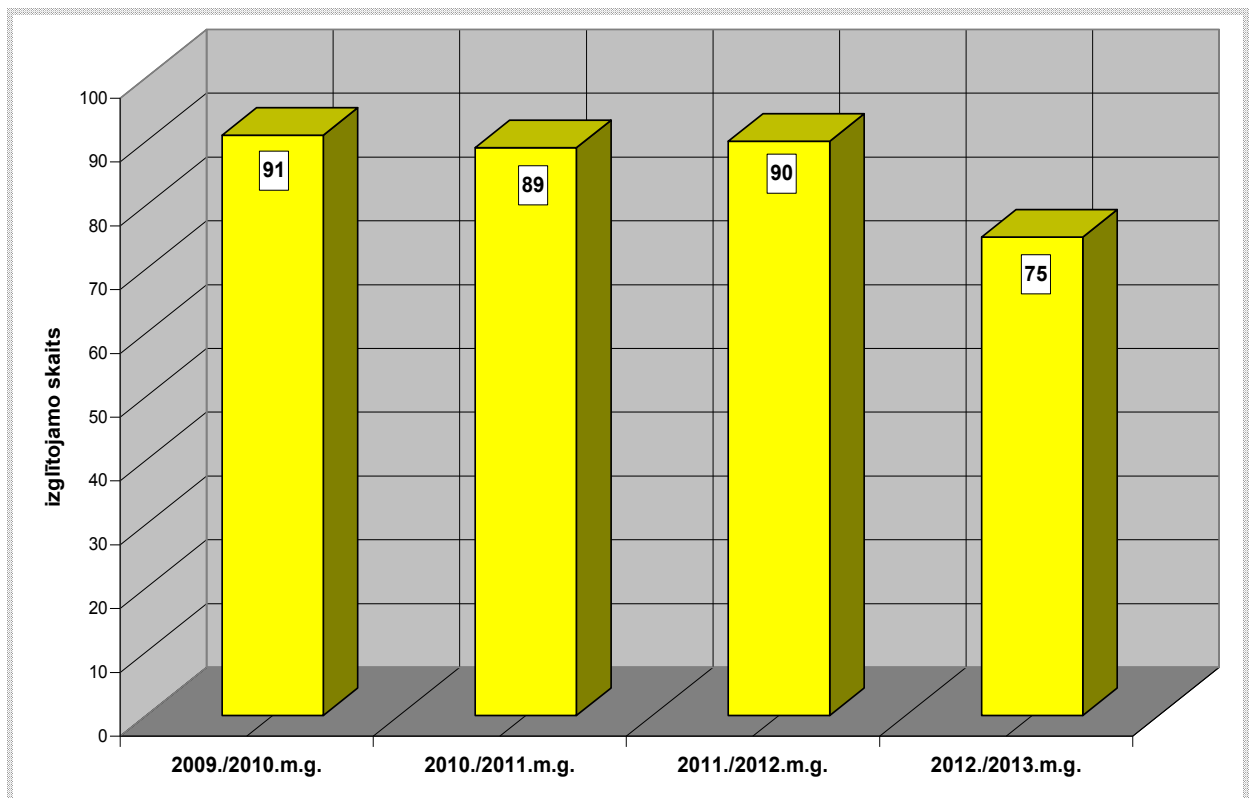
- ēdināšanas pakalpojumu speciālists,
- būvizstrādājumu galdnieks,
- apdares darbu strādnieks,
- elektromontieris,
- pavāra palīgs,

⁴² pēc Skrudas novada pašvaldības datiem

– būvstrādnieks.

Skola atrodas 6 km no Skrundas pilsētas, tādēļ tai ir sava komunālā saimniecība– ūdensapgāde, bioloģiskās attīrīšanas stacija, katlu māja ar atbilstošiem iekšējiem un ārējiem tīkliem. Skolai ir arī dienesta viesnīca.

Skrundas Mūzikas skolu 2012./2013. mācību gadā apmeklēja 75 audzēkņi, skolā strādā 8 pedagogi. Arī šajā mācību iestādē vērojams audzēkņu skaita samazinājums (sk.31.attēlu). salīdzinot ar 2009./2010.m.g., audzēkņu skaita samazinājums ir par 16 jeb 17,6%.

31.attēls. Izglītojamo skaita dinamika
Skrundas Mūzikas skolā 2009.-2012.g.⁴³

Kuldīgas sporta skola ir noslēgusi sadarbības līgumu ar Skrundas novada pašvaldību par profesionālās ievirzes sporta programmas realizēšanu Skrundas novadā. 2010./2011.m.g. Skrundā darbojas volejbola nodaļas filiāle ar 76 audzēkņiem un 3 treneriem.

⁴³ pēc Skrundas novada pašvaldības datiem

Mūžizglītība un interešu izglītība

Skrundas profesionālajai vidusskolai ir liela pieredze pieaugušo izglītošanā un pārkvalifikācijā, ir laba sadarbība ar NVA Kuldīgas filiāli, kā rezultātā skolas mācību bāze tiek izmantota lietderīgi un efektīvi. 2011. gadā dažādās maksas pieaugušo izglītības programmās tika uzņemti 167 izglītojamie.

Kultūrvide

Kultūras iestādes un aktivitātes

Skrundas pilsētā darbojas **Skrundas kultūras nams**, kuru apmeklē visa novada iedzīvotāji. Kultūras nams atrodas 1961.gadā celtā ēkā, kurā ir 4 zāles, 2 grimētavas un 2 nodarbību telpas. 3 zāļu tehniskais stāvoklis ir labs, kino zālei ir nepieciešams kapitālais remonts. Kultūras centrā ir iespējams rīkot simfoniskās mūzikas koncertus, kora mūzikas un kameramūzikas koncertus, deju vakarus, konferences, seminārus, teātra izrādes, kino seansus un izstādes.

Skrundas kultūras namā darbojas amatiermākslas un jaunrades kolektīvi::

- Bērnu vokālais ansamblis,
- Bērnu deju kolektīvs „Jautrais dancis”,
- Sieviešu vokālais ansamblis,
- Amatierteātris „SAAN”,
- Ansamblis „Vecie zēni”,
- Vidējās paaudzes deju kolektīvs „Mežābele”,
- Senioru deju kolektīvs „Virši”,
- Jauniešu deju kolektīvs,
- Sieviešu koris „Sonante”,
- Senioru koris „Novakars”,
- Skrundas audējas,
- Modes dejas vecumā no 7-18 gadiem,
- Aerobika,
- Līnijdejas,

- Mākslas skola,
- Kalanētika.

2011.gadā Skrundas kultūras namā notika 61 pasākums, no tiem 54 bija bez maksas. Kopējais apmeklētāju skaits 7950, no tiem 6870 apmeklēja bezmaksas pasākumus. Tika organizēti 6 valsts/tradicisionālie svētki, 12 koncerti, 2 izrādes, 6 izstādes un 1 festivāls, kā arī bija 26 izbraukuma pasākumi.

Kultūras pasākumi tiek rīkoti arī **Skrundas pilskalna estrādē**. Tā kā estrāde bija sliktā stāvoklī un tai bija nepieciešama rekonstrukcija, ir uzsākts Skrundas pilskalna estrādes rekonstrukcijas un estrādes parka teritorijas labiekārtošanas projekts.

Rudbāržu kultūras nams ir struktūrvienība Skrundas kultūras namam, un tas atrodas 1912.gadā celtajā pagasta padomes ēkā. Kultūras namā ir zāle 100 vietām un skatuve, to tehniskais stāvoklis ir apmierinošs.

Rudbāržu pagastā notiek dažādi kultūras pasākumi. Tiek svinēti gadskārtu ieražu svētki: Lieldienas, Jāņi, Miķeļi, Mārtiņi, Ziemassvētki, Meteņi. Tiek organizēts Rudens tirgus un Ziemassvētku tirdziņš. Pagastā tiek atzīmēti valsts svētki, atceres dienas un vēsturisko notikumu piemiņas pasākumi. LR proklamēšanas gadadienā 18.novembrī tiek organizēts liels pasākums. Kultūras namā notiek arī atpūtas vakari, Pensionāru balle. Katru gadu pagasta pašdarbnieki un pensionāri brauc ekskursijā.

Kultūras namā darbojas pašdarbības kolektīvi: folkloras kopa „Kamenīte”, dramatiskais kolektīvs, pirmsskolas vecuma bērnu deju kolektīvs, līnijdeju grupa „Jautrie zābaciņi”.

2011.gadā tika rīkoti 24 pasākumi, no tiem 23 bija bezmaksas, kopējais apmeklētāju skaits bija 440.

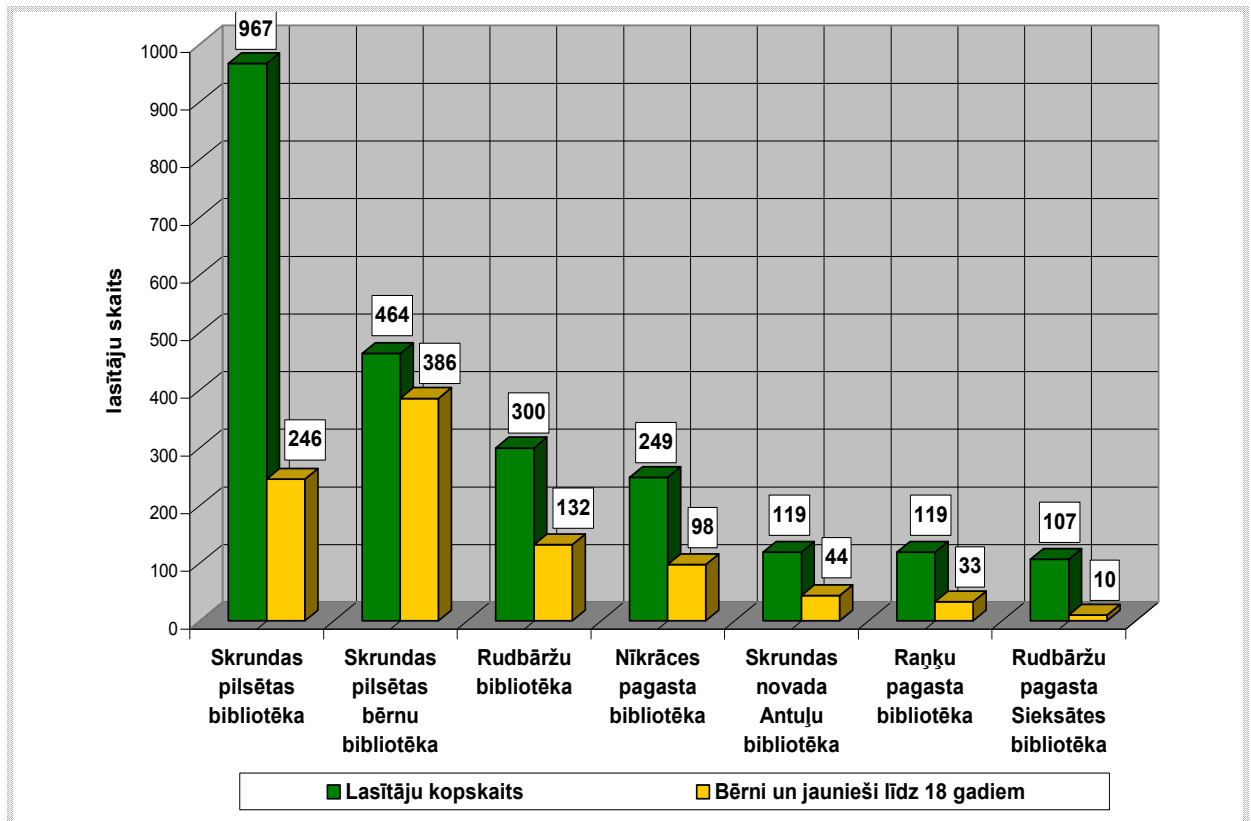
Nīkrāces Saieta nams atvērts 2011.gadā un darbojas kā pulcēšanās vieta, veselības skola, ģimenes atbalsts centrs. Tajā darbojas arī Jauniešu iniciatīvas centrs, gardēžu klubiņš, sieviešu klubiņš. Saieta namā var izmazgāt veļu, vingrot uz trenažieriem, spēlēt galda spēles. Saieta namā darbojas Nīkrāces sieviešu vokālais ansamblis „Diantus”.

Nīkrāces atpūtas centrs tika izveidots 2010.gada nogalē. Tas atrodas Dzeldā 1966.gadā celtā ēkā, kurā ir viena zāle un 1 grimētava. Telpu tehniskais stāvoklis ir apmierinošs. Namā ir iespējams rīkot teātra izrādes, koncertus, deju vakarus, konferences, seminārus, kino seansus un izstādes. 2011.gadā namā tika sarīkoti 23 bezmaksas pasākumi, kurus apmeklēja 644 intereseanti.

Raņķu pagastā ir kultūras darba organizators. Pagastā darbojas Raņķu amatiereteātris un folkloras kopa.

Bibliotēkas

Skrundas novadā darbojas 7 publiskās bibliotēkas, kā arī bibliotēkas novada mācību iestādēs. Skrundas novada pagastu bibliotēkās ir neliels gan lasītāju kopskaits, gan arī bērnu un jauniešu līdz 18 gadiem skaits (sk.32. attēlu).

32. attēls. Lasītāju skaits Skrundas novada bibliotēkās.⁴⁴

Skrundas pilsētas bibliotēka, Lielā iela 1a, Skrunda, Skrundas novads, (Telpu platība: 120 m², fonds: 8 818, lasītāju skaits: 967 (246 skolēni un jaunieši), apmeklējums: 25 775, krājuma komplektēšana 2011.gadā: 2 307 Ls).

Skrundas bērnu bibliotēka Lielā iela 1a, Skrunda, Skrundas novads, (Telpu platība: 85 m², fonds: 8144, apmeklējums: 13463, izsniegums: 26711, krājuma komplektēšana 2011.gadā: Ls 1127.66).

⁴⁴ pēc Skrundas novada pašvaldības datiem

Antuļu bibliotēka Jaunmuiža, Skrundas, Skrundas novads, (Telpu platība 47 m², fonds 6777, apmeklējums 5642).

Rudbāržu bibliotēka Jubilejas iela 4 - 14, Rudbāržu pagasts, Skrundas novads, (2009. gadā: telpu platība: 80 m², fonds: 7741, apmeklējums: 5135, krājuma komplektēšana 2009. gadā: Ls 634).

Sieksātes bibliotēka Sieksātes pagasta nams, Rudbāržu pagasts, Skrundas novads. Sieksātes bibliotēka ir vietējās pašvaldības un novada kultūras, informācijas un izglītības iestāde, kas veic bibliotēkas funkcijas un darbojas kā vietējais informācijas centrs.

Raņķu pagasta bibliotēka „Sākumskola” Raņķi, Raņķu pagasts, Skrundas novads, (2009. gadā: telpu platība: 98m², fonds: 5697, apmeklējums: 7997).

Nīkrāces pagasta bibliotēka Ziedu iela 1-16, Dzelda, Nīkrāces pagasts, Skrundas novads, (2009. gadā: telpu platība: 80 m², fonds: 4744, apmeklējums: 5573, krājuma komplektēšana 2009.gadā Ls 1195).

Bibliotēkas piedāvā dažādus pakalpojumus:

- Grāmatu, žurnālu un laikrakstu izsniegšana lasīšanai mājās,
- Grāmatu un preses lasīšana uz vietas,
- Starpbibliotēku abonements,
- Uzziņu un informācijas sniegšana,
- Datoru un interneta izmantošana,
- Skenēšanas, kopēšanas un izdrukas pakalpojumi,
- Izstādes un tematiskie pasākumi u.c.

Muzeji

Skrundas novada teritorijā Sieksātē, Rudbāržu pagastā atrodas **Latvijas Pienšaimniecības muzejs**. Piena muzejs izvietots bijušās Sieksātes jeb Kalnamuižas pienotavas un klēts ēkās, kuras atrodas Kalnamuižas - Berghofas muižas kompleksā.

1985. gadā Liepājas Piena kombināta direktors izveidoja toreiz sauktajā Sieksātes pilī Pienrūpniecības muzeju, tajā izvietojot plašu ekspozīciju, tajā skaitā arī sava tēva – Žaņa Seska iegūto apbalvojumu no Anglijas karalienes par Labāko sviesta eksportu. Kādu laiku muzejs bija pārtraucis darbību, bet 2008.gada oktobrī atkal durvis vēra vienīgais Piena muzejs Latvijā.

Muzejs piedāvā dažādas ekskursijas ar govju slaukšanu un citām aktivitātēm, kā arī lauku labumu degustāciju. Ekskursijā „Piena stāsts” tiek

piedāvāta Piena muzeja ekspozīcijas apskate un muižas kompleksa apskate gida pavadībā. Ekskursijā „Piena ceļš” ir paredzēta Piena muzeja ekspozīcijas apskate, filmiņas skatīšanās, piena mašīnēšana, sviesta kulšana, sava saražotā sviesta degustācija un muižas kompleksa apskate gida pavadībā⁴⁵.

Muzeja telpās ir iespējams rīkot seminārus un banketus, piedāvā arī naktsmītnes, kā arī iespēju paēst un iedzert kafiju muižas Rožu krodziņā..

Veselības aprūpe un sociālā aizsardzība

Skrundas novadā sociālo palīdzību sniedz, kā arī organizē un sniedz sociālos pakalpojumus Skrundas novada pašvaldības aģentūra „Sociālais dienests”, kas ir 20.12.2007. izveidota Skrundas novada pašvaldības pārraudzībā esoša pašvaldības iestāde. Aģentūra darbojas uz Nolikuma pamata, darbā ievērojot Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma, LR Ministru kabineta noteikumu un Pārvaldes līgumā noteiktās prasības un uzdevumus. 23.08.2010. Skrundas novada pašvaldības aģentūra „Sociālais dienests” tika reģistrēta Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā (Reģ. nr. 544).

Aģentūras darbu vada direktors, aģentūrā strādā grāmatvedis, kasieris, 5 sociālie darbinieki un 1 sociālās palīdzības organizators, kuri strādā ar ģimenēm un bērniem, ar cilvēkiem ar invaliditāti, vada mājas aprūpi un organizē sociālo palīdzību un pakalpojumus Skrundas pilsētā un pagastā, kā arī Rudbāržos, Raņķos un Nīkrācē. Rudbāržu sociālās palīdzības centrā strādā bērnu un jauniešu atpūtas centra audzinātāja.

Trīs sociālie darbinieki ir ieguvuši 2. līmeņa augstāko profesionālo sociālā darba izglītību. Viens darbinieks ir ieguvis 1. līmeņa augstāko izglītību-sociālā darba organizators. Divi darbinieki mācības šinī jomā uzsāka 2010.gada septembrī. Aģentūras direktore ir ieguvusi maģistra grādu izglītības darba vadībā.

Skrundas novada pašvaldības aģentūrai „Sociālais dienests” ir šādas struktūrvienības:

- Darbības vieta Nīkrācē;
- Darbības vieta Raņķos;
- Darbības vieta Rudbāržos;
- Rudbāržu sociālās palīdzības centrs.
- Alternatīvās aprūpes dienas centrs

⁴⁵ pēc www.pienamuzejs.lv

- Aprūpes nams „Valtaiķi”
- Bāriņtiesa

Sabiedriskā drošība un kārtība

Skrundas novadā par sabiedrisko drošību un kārtību ir atbildīga Skrundas novada pašvaldības policija, kura darbojas kā Skrundas novada Domes struktūrvienība (28.aprīļa Domes sēde, prot.Nr.5).

Pašvaldības policijas darbību reglamentē Skrundas novada pašvaldības policijas nolikums, kurš izstrādāts, pamatojoties uz Latvijas Republikas likumu „Par policiju” un Ministru kabineta noteikumiem Nr. 397 „Pašvaldības policijas paraugnolikums” (apstiprināts 2011.gada 28.aprīlī).

Pašvaldības policija kompetences ietvaros veic sabiedriskās kārtības uzturēšanu novada administratīvajā teritorijā. Darba organizācijas jautājumos Skrundas novada pašvaldības policija sadarbojas ar Valsts policijas iestādēm un citām valsts un pašvaldības institūcijām.

Valsts policijas Kurzemes reģiona pārvaldes Kuldīgas iecirkņa apkalpojamajā teritorijā ietilpst arī Skrundas novads.

Iecirknī darbs tiek organizēts nodaļās:

- Kriminālpolicijas nodaļa: kriminālpolicijas operatīvie darbinieki un izmeklētāji, kuri nodarbojas ar smagu un sevišķi smagu noziegumu atklāšanu.
- Kārtības policijas nodaļa: iecirkņa inspektori darbinieki, kuri nodarbojas ar sabiedriskās kārtības nodrošināšanu, administratīvo pārkāpumu novēršanu un konstatēšanu, preventīvā darba veikšanu ar nepilngadīgajām personām, preventīvā darba veikšanu ar policijas kontrolē un uzraudzībā esošām personām, kriminālpārkāpumu un mazāk smagu noziegumu izmeklēšanu.

Skrundas novadā par ugunsdzēsību atbild Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (turpmāk tekstā - VUGD) Skrundas postenis.

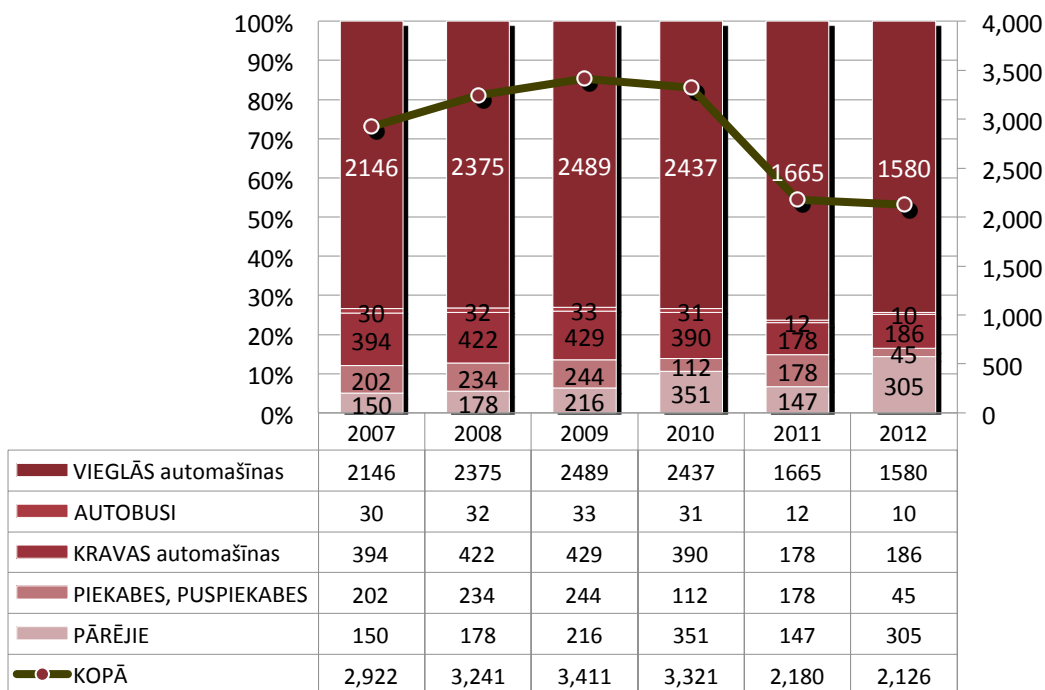
2012.gada pirmajos piecos mēnešos Skrundas novadā notikuši 18 ugunsgrēki, bojā gājušo un cietušo nav, izglābts viens cilvēks (avots: VUGD).

2.7. Tehniskā infrastruktūra

Satiksmes infrastruktūra

Skrundas novada transporta infrastruktūru veido valsts un pašvaldības autoceļi, un dzelzceļš.

Reģistrēto transportlīdzekļu skaits Skrundas novadā 2012.gada sākumā bija 8356, no tiem lielākais īpatsvars ir vieglajām automašīnām – 77%. Transportlīdzekļu skaita dinamika un to īpatsvars atspoguļots attēlā zemāk.

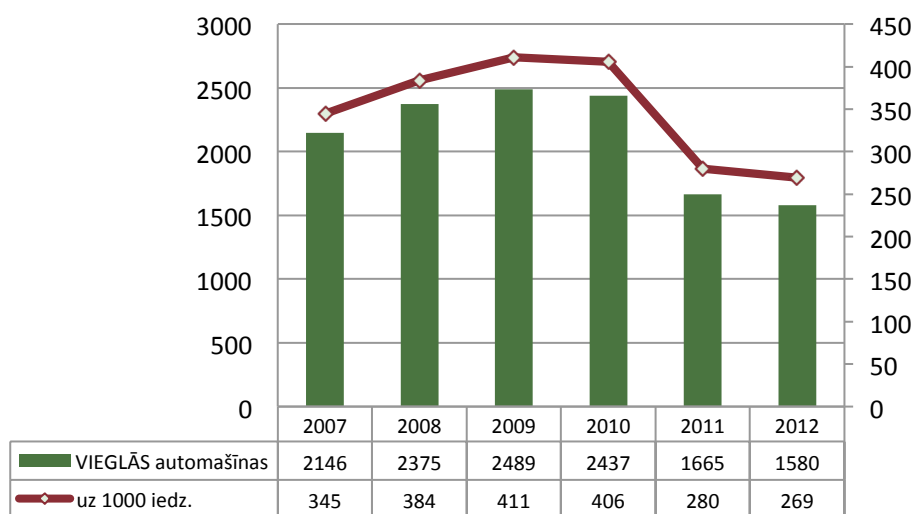

33.attēls. Reģistrēto transportlīdzekļu skaits un īpatsvars Skrundas novadā 2007.-2012.g. sākumā⁴⁶

Reģistrēto transportlīdzekļu Ceļu satiksmes drošības direkcijas (CSDD) dati liecina par ievērojamo transportlīdzekļu skaita samazināšanos 2011.gada sākumā, salīdzinot ar iepriekšējo periodu vieglo automašīnu, autobusu un kravas automašīnu grupā.

Reģistrēto vieglo automašīnu skaits Skrundas novadā iepriekšējos piecos gados atspoguļots attēlā zemāk. Ievērojami samazinājās vieglo automašīnu skaits uz 1000 iedzīvotājiem (↓~22%), salīdzinot ar 2007.gadu.

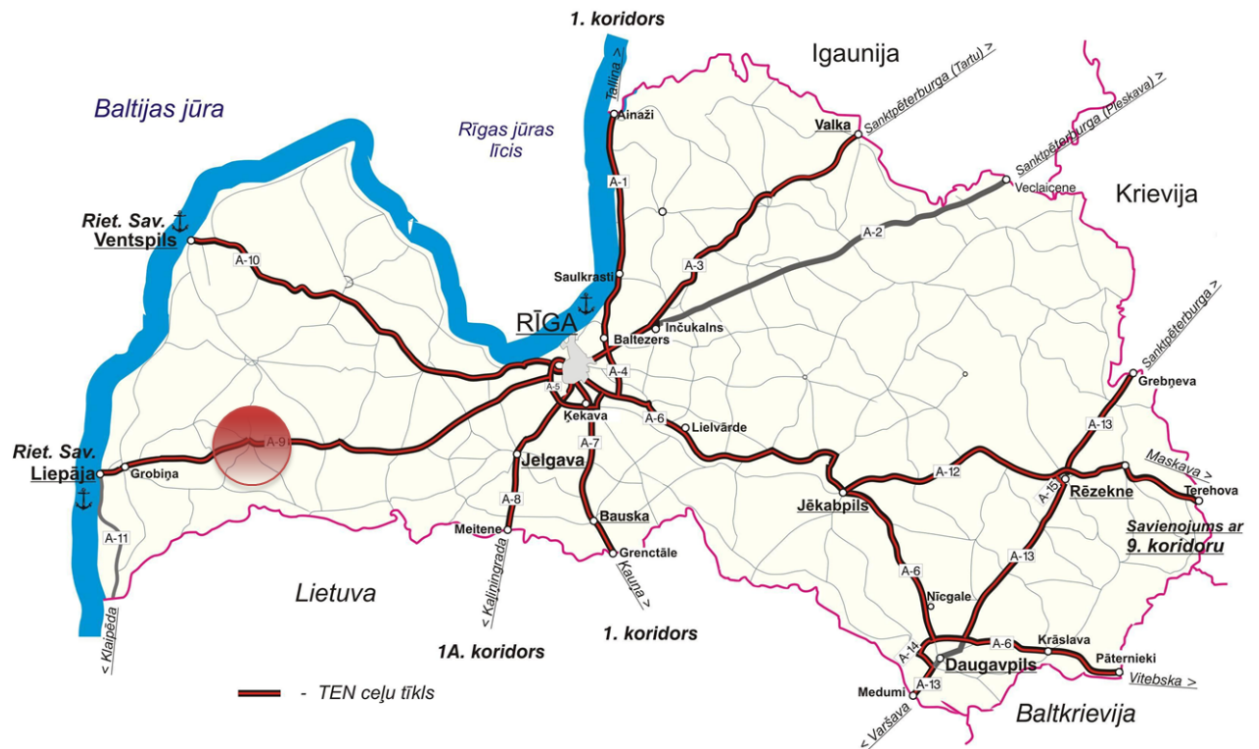
⁴⁶ www.csdd.lv, konsultantu aprēķini

34.attēls. Vieglo automašīnu skaits
Skrundas novadā 2007.-2012.gada
sākumā⁴⁷

Trans-Eiropas autoceļu tīkla (turpmāk tekstā - TEN-T) maršrutos kopumā iekļaujas gandrīz viss esošais valsts galveno autoceļu tīkls, kas ir esošā ceļu tīkla augstākā kategorija un tehniski kvalitatīvākā daļa, kura arī pašreizējos apstākļos funkcionāli pilda starptautiskās satiksmes vajadzības. Trans-Eiropas tīkla (Trans-European Networks) izveidošana un paplašināšana paredz atsevišķu valstu transporta tīklu apvienošanu vienotā Eiropas tīklā, labu sakaru nodrošināšanu starp ES dalībvalstīm un dažāda attīstības līmeņa ES reģioniem. Skrudas novadu šķērsojošais valsts galvenais autoceļš A9 ir iekļauts TEN-T.

⁴⁷ www.csdd.lv, konsultantu aprēķini

35. attēls. Trans-Eiropas autoceļu
(TEN) tīkls⁴⁸

Skrundas novadu šķērso valsts galvenais ceļš A9, kurš ir nozīmīgs tranzīta ceļš posmā Rīga – Liepāja. Šis ceļš nodrošina Skrundas pilsētas labu sasniedzamību.

Ceļu tīkls Skrundas novadā ir labi attīstīts, tomēr nepieciešama ceļu seguma atjaunošana vairākos to posmos.

5. tabula Valsts nozīmes autoceļi Skrundas novadā

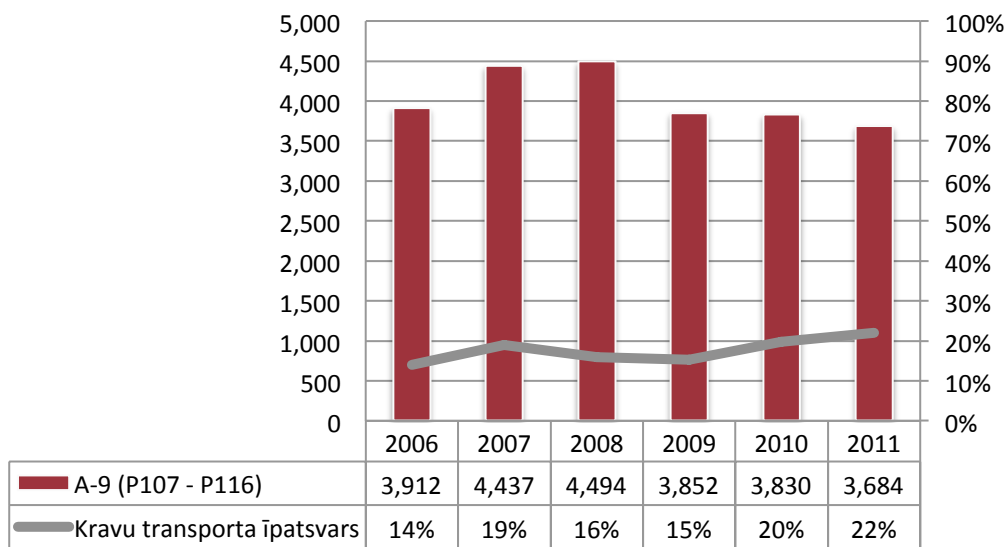
Ceļa Nr.	Ceļa nosaukums	Posma garums, km	Administratīva teritorija	Piezīmes par ceļa stāvokli ⁴⁹
<i>Galvenie autoceļi</i>				
A9	Rīga – Liepāja (P107 - P116)		Skrundas pilsēta, Skrundas un Rudbāržu pagasts	Apmierinošs.

⁴⁸ Latvijas Valsts ceļi

⁴⁹ Skrundas pašvaldības dati (ceļa stāvoklis saskaņā ar VAS „Latvijas Valsts ceļi” datiem)

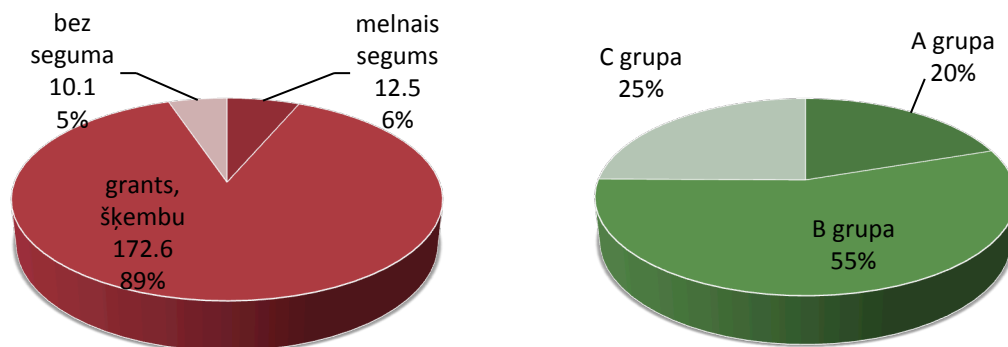
<i>Reģionālie autoceļi</i>				
P107	Skrunda - Ezere		Skrundas pagasts	Apmierinošs. Avārijas stāvoklis no 1.69-3.10 km – nepieciešama asfalta seguma rekonstrukcija.
P116	Kuldīga – Skrunda - Embūte		Skrundas pilsēta, Rudbāržu, Nīkrāces un Raņķu pagasts	Neapmierinošs. Nepieciešama asfalta seguma rekonstrukcija.
P117	Skrunda – Aizpute		Skrundas un Rudbāržu pagasts	Apmierinošs.
<i>Vietējie autoceļi</i>				
V1273	Sieksāte - Laidi		Rudbāržu pagasts	Apmierinošs
V1274	Rudbārži - Rudbāržu internātskola		Rudbāržu pagasts	Apmierinošs. Plānota grants seguma rekonstrukcija.
V1275	Rudbārži - Kalvene		Rudbāržu pagasts	Apmierinošs.
V1276	Tukuma dzirnavas - Nīkrāce		Nīkrāces pagasts	Apmierinošs. Avārijas stāvoklis no 8.725-9.800 km – nepieciešama grants seguma rekonstrukcija.
V1277	Lēnas - Alši		Nīkrāces pagasts	Apmierinošs.
V1278	Ciecere - Ikaiši - Vārme		Skrundas pagasts	Apmierinošs. Avārijas stāvoklis no 0.00-1.70 km – nepieciešama asfalta seguma rekonstrukcija.
V1295	Turlava - Valtaiķi - Kalvene - Embūte		Rudbāržu pagasts	Apmierinošs.

Satiksmes intensitātes dinamika Skrundas novada autoceļos atspoguļota zemāk pievienotajā attēlā.

36. attēls. Satiksmes intensitātes dinamika A-9 (P109 – P116) Skrudas novadā

Pašvaldības ceļu garums novadā ir 195.2 km, no tiem tikai 12.5 km ir asfaltēti (~6%). Autoceļi ar grants segumu tiek regulāri greiderēti un šķemboti.

37. attēls. Skrudas novada pašvaldības ceļu sadalījums

Pašvaldības ceļi iedalīti šādās grupās:

- A grupa - ceļi, kas nodrošina transportlīdzekļu satiksmi starp apdzīvotām vietām vai savieno apdzīvotas vietas ar valsts autoceļiem. Skrudas novadā kopā ir 9 A grupas ceļi ar kopējo garumu 38.7 km, t.sk. 4.1 km ar asfalta segumu (10.6%) un 34.6 km ar grants/šķembu segumu (89.4%);

- B grupa - ceļi, kas nodrošina transportlīdzekļu piebraukšanu ne mazāk kā trim viensētām. Skrundas novadā kopā ir 54 B grupas ceļi ar kopējo garumu 108.1 km, t.sk. 101.6 km ar grants segumu (94.1%) un 6.4 km ir bez seguma (5.9%);
- C grupa - ceļi, kas nodrošina transportlīdzekļu piebraukšanu zemju īpašumiem vai mazāk nekā trim viensētām. Skrundas novadā kopā ir 30 C grupas ceļi ar kopējo garumu 48.5 km, t.sk. 44.8 km ar grants segumu (92.4%) un 3.7 km ir bez seguma (7.6%);
- D grupa - ielas un stāvlaukumi apdzīvotajās vietās, kas nodrošina piebraukšanu daudzdzīvokļu mājām. Skrundas novadā kopā ir 79 D grupas ceļi ar kopējo garumu 49.4 km, t.sk. 29.9 km ar asfalta segumu (60.5%) un 15.4 km ar grants segumu (31.1%). Pārējie ceļi ir bez seguma (0.3 km jeb 0.7%).

Skrundas novada pašvaldības pārziņā ir 4 tilti.

6. tabula *Tilti Skrundas novadā*⁵⁰

Nosaukums	Atrašanas vieta	Garums, m	Brauktuves laukums, m ²
Skrunda-Berģi	Skrundas pagasts	10	120
Veldres-Ūrbji	Skrundas pagasts	6	36
Smilgu ceļš	Raņķu pagasts	10	120
Nīkrāce-Pulvernieki	Nīkrāces pagasts	10	120

Novērtējot pašvaldības ceļu tehnisko stāvokli, ja jāatzīmē, ka nepieciešama grants seguma atjaunošana, gravju un caurteku sakārtošana.

Skrundas novadā kopējais ielu garums ir 49.4 km, no kuriem lielāka daļa ir ielas ar asfaltbetona segumu – 29.9 km jeb 60.5%. Grants ielu īpatsvars ir 31.1% (garums 15.4 km). 0.7% no Skrundas novada ielām ir bez seguma (0.33 km).

Pašvaldības pārziņā esošo ielu raksturojums sniegts tabulā zemāk.

⁵⁰ pēc Skrundas novada pašvaldības datiem

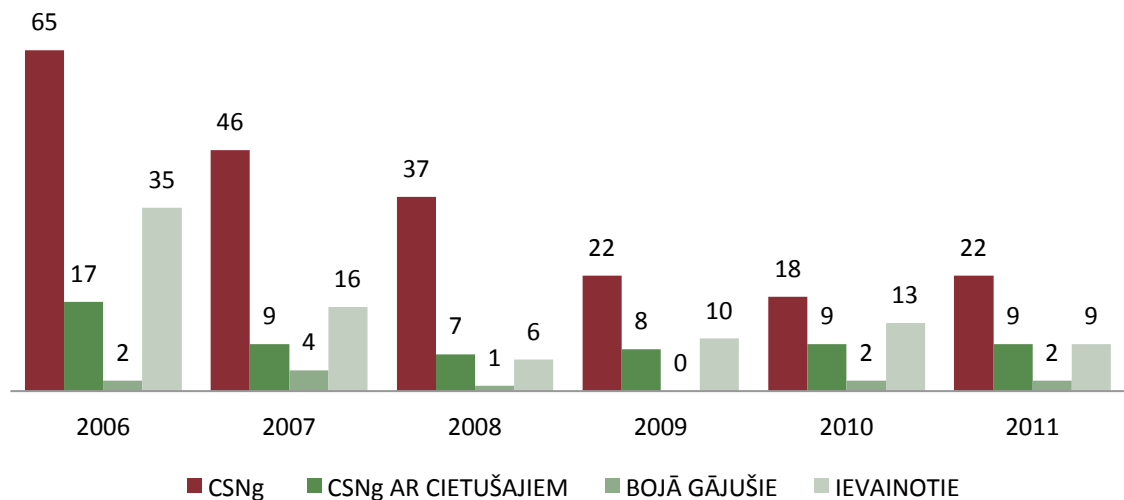
7. tabula Pašvaldības pārziņā esošo ielu raksturojums ⁵¹

	Garums, km	t.sk. pēc seguma veida		
		melnaiss segums	grants, šķembu	bez seguma
Skrundas pilsēta	26.349	18.323	8.026	
Skrundas pagasts	6.434	6.434		
Nīkrāces pagasts	2.566	1.128	1.108	0.33
Rudbāržu pagasts	10.275	4.025	6.25	
Raņķu pagasts	3.800	2.425	1.375	
Kopā	49.424	29.910	15.384	0.330

Skrundas novada teritorijā atrodas 1 degvielas uzpildes stacija (turpmāk tekstā – DUS): DUS „Latvijas nafta” („Grantskalni”, Skrundas pagasts).

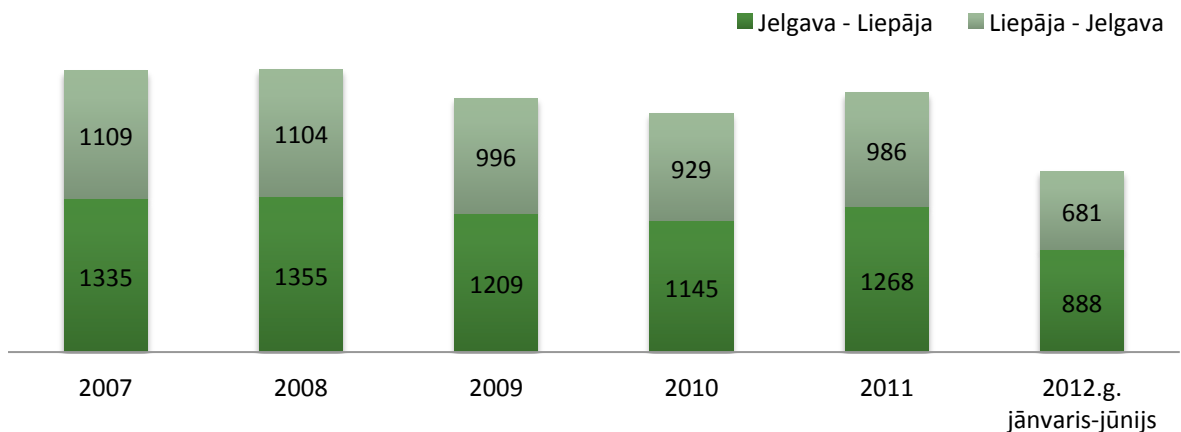
2011.gadā Skrundas novadā ir reģistrēti 22 ceļu satiksmes negadījumi, 2011.gadā Skrundas novadā ir reģistrēti 22 ceļu satiksmes negadījumi, kas salīdzinājumā ar 2006.gadu, kad tika reģistrēti 65 CSNg, ir par 66% mazāk. Diemžēl novadā ir reģistrēti arī CSNg ar cietušajiem, kuros 2011.gadā bojā gājušo skaits ir 2, bet ievainoto 9. Ceļu satiksmes negadījumu dinamika ir sniegta attēlā zemāk.

⁵¹ pēc Skrundas novada pašvaldības datiem

38.attēls. Ceļu satiksmes negadījumu skaits Skrudas novadā 2006. - 2011. gadā⁵²

Skrundas novada teritoriju austrumu – rietumu virzienā šķērso dzelzceļa līnija Rīga – Liepāja. Galvenokārt šī līnija tiek izmantota kravu tranzītam uz Liepājas ostu, taču 2006. gada 1. aprīlī atsākti arī pasažieru pārvadājumi. Stacija „Skrunda” atrodas Skrudas pilsētā. Sliežu ceļu kopgarums garums Skrudas novadā ir 10.22 km. Periodā no 2007. līdz 2011.gadam vidēji diennaktī Skrudas novada teritoriju šķērsoja līdz 3.5 kravu vilcieniem.

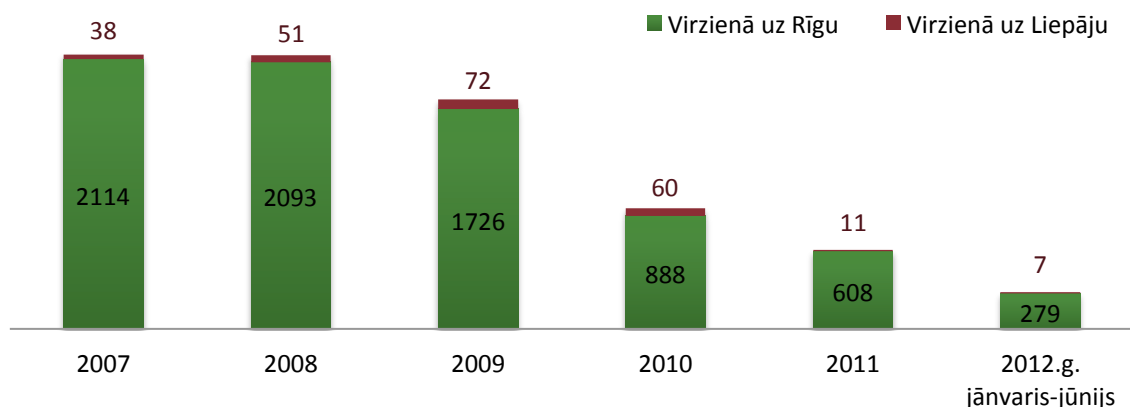
39.attēls. Kravu vilcienu kustība Skrudas novadā, 2007.-2012.g., skaits⁵³

⁵² pēc CSDD datiem

⁵³ pēc AS „Latvijas dzelzceļš” datiem

Skrundas novadā ir gan autobusu sabiedriskie pārvadājumi, gan dzelzceļa pasažieru pārvadājumi.

Dzelzceļa pasažieru pārvadājumus nodrošina AS „Pasažieru vilciens”. Iekšzemes vilciens Rīgas - Liepājas virzienā kursē četras dienas nedēļā (maršrutā Rīga-Liepāja piektdienās un svētdienās; maršrutā Liepāja-Rīga pirmdienās un sestdienās). Periodā no 2010.gada līdz 2012.gada vidum dzelzceļa pakalpojumus izmantoja vidēji 685 pasažieri gadā. Pārvadāto pasažieru skaits no stacijas „Skrunda” kopš 2007.gada samazinājies par ~70%.

40. attēls. Pārvadāto pasažieru skaits no stacijas „Skrunda”, 2007. - 2012. g. ⁵⁴

Pateicoties novietojumam pie valsts ceļa A9, Skrundas pilsēta un Rudbāržu pagasts ir viegli sasniedzams. Autotransporta satiksme novadā nodrošina reģionālās un vietējās nozīmes maršruti (skat. tabulu zemāk). Vietējo autobusu satiksme nodrošina Kuldīgas transporta uzņēmums SIA „Mobile A”.

Skrundas novadā organizēta laba starppilsētu autobusu satiksme. Tomēr jāatzīmē, ka satiksme ar Jaunmuižu, Nīkrāci un Kušaiņiem nodrošināta nepietiekamā apjomā.

Skrundas autoosta piedāvā gan regulārus reisus uz apkārtējo pagastu centriem, gan lielākām pilsētām – Ventspili, Kuldīgu, Liepāju, Rīgu, Jelgavu, Dobeli, Saldu, Aizputi u.c. Ir arī pieejams starptautiskais maršruts Rīga – Klaipēda ar pieturu Skrundā.

⁵⁴ pēc AS „Pasažieru vilciens” datiem

8. tabula Autobusu maršruti Skrundas novadā ⁵⁵

Maršruta kods	Maršruta nosaukums	Pārvadātājs	Reisu skaits abos virzienos	Sasniedzamā vieta
7937	Rīga-Liepāja	AS „Liepājas AP” AS „Nordeka”	30 reisi dienā	Skrundas pilsēta, Rudbārži
7928	Rīga-Jelgava-Liepāja	AS „Nordeka”	4 reisi dienā	Skrundas pilsēta, Rudbārži
7957	Rīga-Aizpute-Liepāja	AS „Liepājas AP”	4 reisi dienā	Skrundas pilsēta
7927	Kuldīga-Skrunda-Rīga	AS „Nordeka”	1 reiss dienā	Skrundas pilsēta
8308	Rīga-Klaipēda	Klaipēdas AP	2 reisi dienā	Skrundas pilsēta
7585	Liepāja-Kuldīga-Ventspils	AS „Liepājas AP”	4 reisi dienā	Skrundas pilsēta, Rudbārži, Raņķi, Ieras
7251	Liepāja-Skrunda-Saldus	SIA „Saldus AP”	2 reisi dienā	Skrundas pilsēta, Rudbārži
6316	Skrunda-Kuldīga	SIA „Mobile-A”	2 reisi dienā	Skrundas pilsēta, Raņķi, Ieras
7402	Liepāja-Skrunda-Kuldīga	AS „Liepājas AP”	2 reisi dienā	Sieksāte, Skrundas pilsēta, Raņķi, Ieras
5201	Skrunda-Ieras-Snēpele-Kuldīga	SIA „Mobile-A”	2 reisi dienā	Skrundas pilsēta, Raņķi, Ieras
6337	Skrunda-Nīkrāce	SIA „Mobile-A”	Periodā no 01.09. līdz 19.06. kursē 4 reisi darbadienās Periodā no 20.06. līdz 31.08. un skolu brīvlaikos kursē 4 reisi dienā trīs reizes nedēļā.	Skrundas pilsēta, Lēnas, Nīkrāce
6327	Skrunda-Laidi-Kuldīga	SIA „Mobile-A”	2 reisi nedēļā	Skrundas pilsēta, Sieksāte
5143	Skrunda-Aizpute	SIA „Mobile-A”	2 reisi dienā sešas reizes nedēļā	Skrundas pilsēta, Sieksāte
5011	Skrunda-Grāveri	SIA „Mobile-A”	6 reisi darbadienās	Skrundas pilsēta, Jaunmuiža

Skrundas novada pašvaldība nodrošina skolēnu pārvadājumus skolas laikā, tomēr nepieciešams optimizēt skolas pārvadājumu maršrutus, t.sk. uz mūzikas skolu. Skolēnu pārvadājumi nodrošina bērnu nokļūšanu tikai uz skolu, uz ārpusklašu nodarbībām bērni jāved vecākiem pašiem spēkiem.

⁵⁵ pēc www.1180.lv datiem

Skrundas novadā veloceļu tīkls nav izveidots. Plānots izveidot veloceļu gar šoseju Skrunda – Kušaiņi.

Inženiertehniskā infrastruktūra

Centralizētās ūdensapgādes pakalpojumus Skrundas novadā sniedz SIA „Skrundas komunālā saimniecība”. Novadā darbojas 7 centralizētās ūdensapgādes sistēmas:

- Skrundas pilsētā;
- Ciecerē, Jaunmuižā un Kušaiņos (Skrundas pagasts);
- Rudbāržos (Rudbāržu pagasts);
- Dzeldā (Nīkrāces pagasts);
- Raņķos (Raņķu pagasts).

Kopējais ūdensapgādes tīklu garums ir 22.118 km. Novadā ir 13 artēziskie urbumi, no kuriem izmanto 12, darbojas 4 ūdenstorņi no kopā 8 esošajiem.

Centralizētās ūdensapgādes pakalpojumus izmanto vidēji vairāk nekā 80% iedzīvotāji ciemos, taču Skrundas pilsētā pakalpojumu saņēmēju īpatsvars ir tikai 32%. Centralizētās ūdensapgādes pakalpojumus saņem arī 23 novada iestādes un 34 uzņēmumi.

Centralizēta ūdens apgāde nodrošināta Skrundas pilsētā, kā arī trīs Skrundas pagasta apdzīvotajās vietās – Jaunāmuižā, Ciecerē un Kušaiņos.

Ar centralizētu ūdensapgādi Skrundas pilsētā nodrošināti 32% no iedzīvotājiem, Ciecerē – 83%, Jaunmuižā – 83.9%, un Kušaiņos - 95.24%.

Ūdensapgādē Skrundas pilsētā un pagastā tiek izmantoti artēziskie ūdeņi, kas ir maz piesārņoti.

1999.gadā Skrundas pilsētā tika nodota ekspluatācijā dzeramā ūdens atdzelžošanas stacija (jauda $3 \times 12 \text{ m}^3/\text{st.}$), kura nodrošina vietējos iedzīvotājus ar tīru ūdeni, kas atbilst visām dzeramajam ūdenim izvirzītajām prasībām. Ūdens attīrīšanas stacija darbojas arī Jaunmuižā (jauda $1 \times 6 \text{ m}^3/\text{st.}$). ERAF projektu ietvaros plānots izbūvēt ŪAS Ciecerē un Kušaiņos.

Nīkrāces pagastā ar centralizētu ūdensapgādi nodrošināti pagasta Dzeldas ciema iedzīvotāji. Ciemā darbojas ūdens atdzelžošanas iekārtas, kuras izbūvētas 2009.gadā. Centralizētā ūdens apgādes sistēma daļēji ir atjaunota, pārējā daļa ir apmierinošā stāvoklī.

Centralizētā ūdensapgāde ir Raņķu pagasta centrā, kuras pakalpojumus izmanto 80.8% pagasta iedzīvotāju.

Raņķu ciemā darbojas ūdens attīrīšanas stacija (jauda $1 \times 7 \text{ m}^3/\text{st.}$). Ūdensapgādei izmanto dziļurbumus:

Ūdensvadu tīkls darbojas jau no 70-iem gadiem. Ūdensapgādes sistēma ir nolietojusies, ir nepieciešama tās rekonstrukcija.

Centralizētās ūdensapgādes pakalpojumus Rudbāržos izmanto 86% ciema iedzīvotāji. Ūdens attīrīšanu nodrošina ŪAS, kuras jauda ir $10 \text{ m}^3/\text{st.}$

Centralizētās kanalizācijas pakalpojumus novadā sniedz SIA „Skrundas komunālā saimniecība”.

Skrundas novadā pastāv 7 centralizētās kanalizācijas sistēmas:

- Skrundas pilsētā;
- Ciecērē, Jaunmuižā un Kušaiņos (Skrundas pagasts);
- Rudbāržos (Rudbāržu pagasts);
- Dzeldā (Nīkrāces pagasts);
- Raņķos (Raņķu pagasts).

Ūdensvadu Kopējais kanalizācijas tīklu garums, ieskaitot lietus kanalizācijas tīklus, ir 21.98 km, izmantojamo KSS skaits ir 9. Centralizētās kanalizācijas pakalpojumus izmanto vidēji vairāk nekā 70% iedzīvotāji ciemos, taču Skrundas pilsētā pakalpojumu saņēmēju īpatsvars ir tikai 28%. Centralizētās kanalizācijas pakalpojumus saņem arī 23 novada iestādes un 36 uzņēmumi.

2000.gadā nodotas ekspluatācijā jaunās Skrundas pilsētas kanalizācijas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, kuras tika izbūvētas projekta “800+” ietvaros. Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas projektētā jauda ir $380 \text{ m}^3/\text{d.}$ Tās ir bioloģiskās attīrīšanas ietaises, pielietojot pārtrauktās aerācijas iekārtas.

Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas darbojas arī Skrundas pagasta apdzīvotājās vietās – Jaunmuižā ($50 \text{ m}^3/\text{dnn.}$), Ciecērē ($50 \text{ m}^3/\text{dnn.}$) un Kušaiņos ($50 \text{ m}^3/\text{dnn.}$).

Pārējā teritorijā no individuālā dzīvojamā sektora ir organizēta saimnieciski fekālo notekūdeņu izvešana.

Ar centralizētās kanalizācijas pakalpojumiem Skrundas pilsētā nodrošināti 28% no iedzīvotājiem, Ciecērē – 82.73%, Jaunmuižā – 71.2%, un Kušaiņos – 96.19%.

Bioloģiskās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas ir Dzeldas ciemā ($380 \text{ m}^3/\text{dnn.}$). Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas Dzeldā rekonstruētas 2003.gadā.

Centralizētās kanalizācijas pakalpojumus izmanto 93.2% Dzeldas ciema iedzīvotāji.

Pagastā darbojas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas BIO-100. Šīs iekārtas ir ekonomiski neefektīvas, jo atrodas tālu no centra dzīvojamām mājām, kas palielina ekspluatācijas izmaksas.

Centralizētās kanalizācijas pakalpojumus izmanto 73.9% Raņķu ciema iedzīvotāji.

Rudbāržos darbojas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, kuru jauda ir 400 m³/dnn. Centralizētās kanalizācijas pakalpojumus izmanto 86% Rudbāržu ciema iedzīvotāji.

Skrundas novadā tiek īstenoti ūdenssaimniecības projekti, arī mazos ciemos.

Skrundas novadā realizēta projekta „Ūdenssaimniecības attīstība 14 Kurzemes reģiona pašvaldībās, Skrunda” 1.kārta. Projekta ietvaros veikti šādi ūdenssaimniecības sistēmas uzlabojumi:

Pašlaik uzsākta projekta „Ūdenssaimniecības attīstība 14 Kurzemes reģiona pašvaldībās, Skrunda” 2.kārtas realizācija.

9. tabula Ūdenssaimniecības projekti Skrundas novada ciemos

Nr. p.k.	Nosaukums	Teritorija	Plānotās izmaksas bez PVN, LVL	ERAF līdzfinansējuma īpatsvars, %
1.	Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība Skrundas novada Cieceres ciemā	Cieceres ciems	150526.60	85%
2.	Skrundas novada Rudbāržu pagasta Rudbāržu ciema ūdenssaimniecības attīstība	Rudbāržu ciems	334982.13	85%
3.	Skrundas novada Raņķu pagasta Raņķu ciema ūdenssaimniecības attīstība	Raņķu ciems	210630.75	85%
4.	Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība Skrundas novada Jaunmuižas ciemā	Jaunmuižas ciems	323639.60	85%
5.	Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība Skrundas novada Kušaiņu ciemā	Kušaiņu ciems	240777.80	85%
6.	Skrundas novada Nīkrāces pagasta Dzeldas ciema ūdenssaimniecības attīstība	Dzeldas ciems	196810.88	85%

Ūdenssaimniecības projektu ietvaros paredzētās aktivitātes ir vērstas uz dabas un energoresursu racionālu izmantošanu un vides piesārņojuma samazināšanu, nodrošinot kvalitatīvu dzīves vidi un novēršot draudus iedzīvotāju veselībai. Šādu projektu realizācija nodrošina ilgtspējīgu attīstību, neradot draudus nākamo paaudžu vajadzību apmierināšanai

Skrundas novada teritorijās elektroapgādes līnijas apkalpo AS „Sadales tīkls” (Rietumu reģiona Kuldīgas nodaļa), kura pārziņā ir vidēja sprieguma (20kV) un zemsprieguma (0,4kV) elektrolīnijas un 20/0,4kV transformatoru apakšstacijas.

Augstspriegumu līnijas kopš 2011.gada 1.aprīļa apkalpo AS „Latvijas elektriskie tīkli” (līdz tam AS „Augstsprieguma tīkli”). Skrundas novada teritoriju šķērso elektroenerģijas pārvades tīkla 110 kV un 330 kV gaisa vadu līnijas.

Nīkrāces pagasta teritorijā darbojas mazās hidroelektrostacijas:

- Dzeldas HES uz Dzeldas upes
- Rukaišu HES uz Šķerveļa upes

Centralizētās siltumapgādes pakalpojumus Skrundas novada sniedz SIA „Skrundas komunālā saimniecība”. Kopējais siltumapgādes tīklu garums ir 2.098 km. Siltumapgādes tarifi noteikti atkarībā no dabasgāzes diferenciētās tirdzniecības gala tarifiem, un var svārsties no 44.99 Ls/MWh līdz 98.62 Ls/Mwh.

Centralizēta siltumapgāde ir tikai Skrundas pilsētā un nodrošina ar siltumu ~18% iedzīvotāju. Jaunāmuižā un Kušaiņos vietējās katlumājas vairs nedarbojas. Siltumapgādes sistēmas darbību nodrošina 7 katlumājas, kas atrodas pie dzīvojamām mājām, bet atsevišķi tiek apkurinātas Lattelekom ēkas un Skrundas mūzikas skola:

Nīkrāces pagastā centrālā apkure pārtraukta kopš 1995.gada. Pagastā atsevišķos daudzdzīvokļu mājās ierīkotas lokālās apkures sistēmas. Pārējās daudzdzīvokļu mājās izmanto krāšņu apkuri.

Centrālā apkure Raņķu pagastā ir tikai ēkā “Sākumskola”, kurā atrodas arī bērnudārzs, bibliotēka, pasts un kultūras pasākumu zāle. Pagastā nepieciešams veikt ēku siltināšanu centrā, jāveic apkures sistēmas pilnveidošana un rekonstrukcija, lai atrisinātu siltuma padeves jautājums centra daudzdzīvokļu mājās.

Rudbāržu ciemā darbojas katlu māja, kuras jauda ir 0.756 MW. Rudbāržos siltumapgādei izmanto dabas gāzi, kas sadārdzina pakalpojumus. Plānots izbūvēt koģenerācijas staciju, elektroenerģijas iegūšanai izmantojot zaļo masu, paralēli iegūstot siltumu kā blakusproduktu.

Skrundas novada teritoriju (Skrundas, Raņķu un Rudbāržu pagasts) šķērso maģistrālais gāzes vads lecava - Liepāja. Raņķu pagasta teritorijā atrodas gāzes regulēšanas stacija (GRS) „Rudbārži” un maģistrālā gāzesvada lecava – Liepāja atzars uz GRS „Rudbārži”. Rudbāržu pagasta teritorijā atrodas augstā, vidējā un zemā spiediena sadales gāzesvadi un gāzes regulēšanas punkti.

Nīkrāces pagasta teritorijā atrodas augstā spiediena ($P < 0,6 \text{ MPa}$) gāzesvads un vidējā spiediena ($P < 0,4 \text{ MPa}$) gāzesvadi. Gāzes apkuri Nīkrāces pagastā izmanto pamatskola un atpūtas centrs. Ražošanas sfērā dabas gāzi izmanto z/s „Lankalni”. Plānots pie dabas gāzes pieslēgt arī daudzdzīvokļu mājas.

Raņķu pagasta iedzīvotāji izmanto gāzi balonos.

2.8. Skrundas novada teritorijas izmantošana

Zemes izmantošanas struktūra

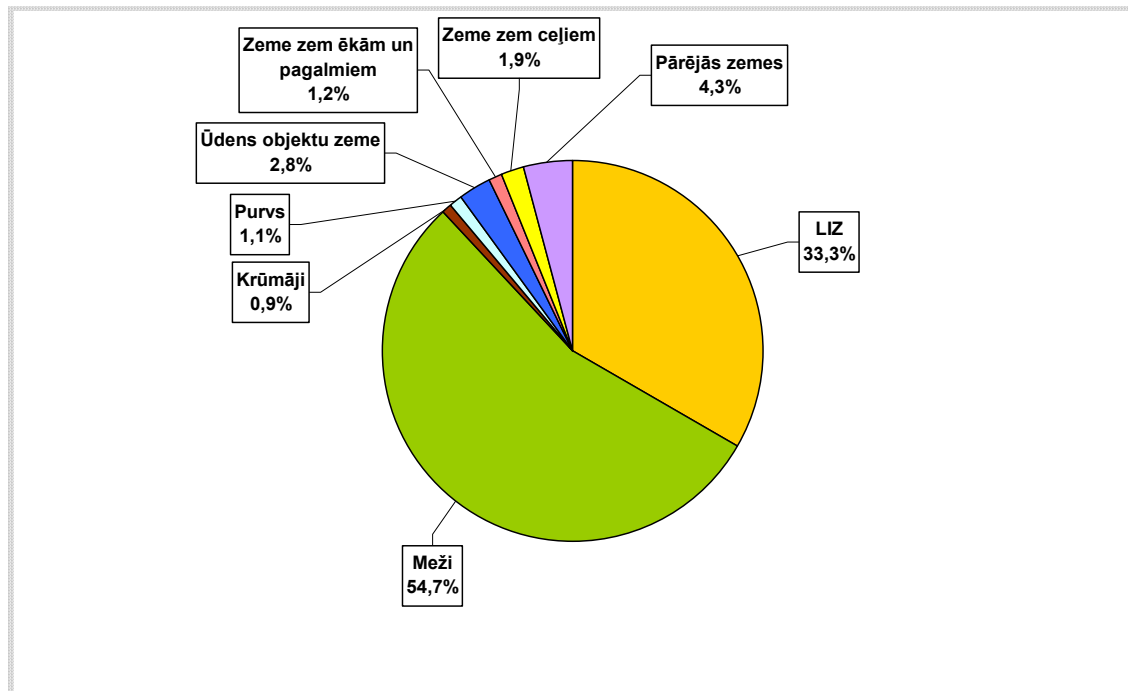
Skrundas novada zemes izmantošanas struktūra, zemes īpašumu struktūra, kā arī zemes sadalījums pa lietošanas mērķu grupām raksturots pēc Valsts zemes dienesta datiem uz 2012.gada 1.janvāri.

Pašreizējo zemes izmantošanas struktūru, izmantošanas veidus un sadalījumu Skrundas novadā galvenokārt nosaka meži, kas veido 54,7% no kopējās platības un lauksaimniecībā izmantojamās zemes - 33,3% (sk10. tabulu). Pārējās zemes lietošanās mērķa grupas aizņem salīdzinoši mazākas platības – ūdens objektu zeme (zeme zem ūdeņiem un zivju dīķiem) 2,8%, zeme zem ceļiem 1,9%, zeme zem ēkām un pagalmiem 1,2 % no kopējās platības (sk.. 41. attēlu).

10. tabula. Skrundas novada zemes sadalījums pa zemes lietošanas veidiem

Nosaukums	Platība, ha	%
LIZ	18467,9	33,3
Meži	30373,2	54,7
Krūmāji	491,7	0,9
Purvs	618,4	1,1
Ūdens objektu zeme	1533,3	2,8
Zeme zem ēkām un pagalmiem	641	1,2

Zeme zem ceļiem	1052,7	1,9
Pārējās zemes	2360,8	4,3
Kopā	55539	100

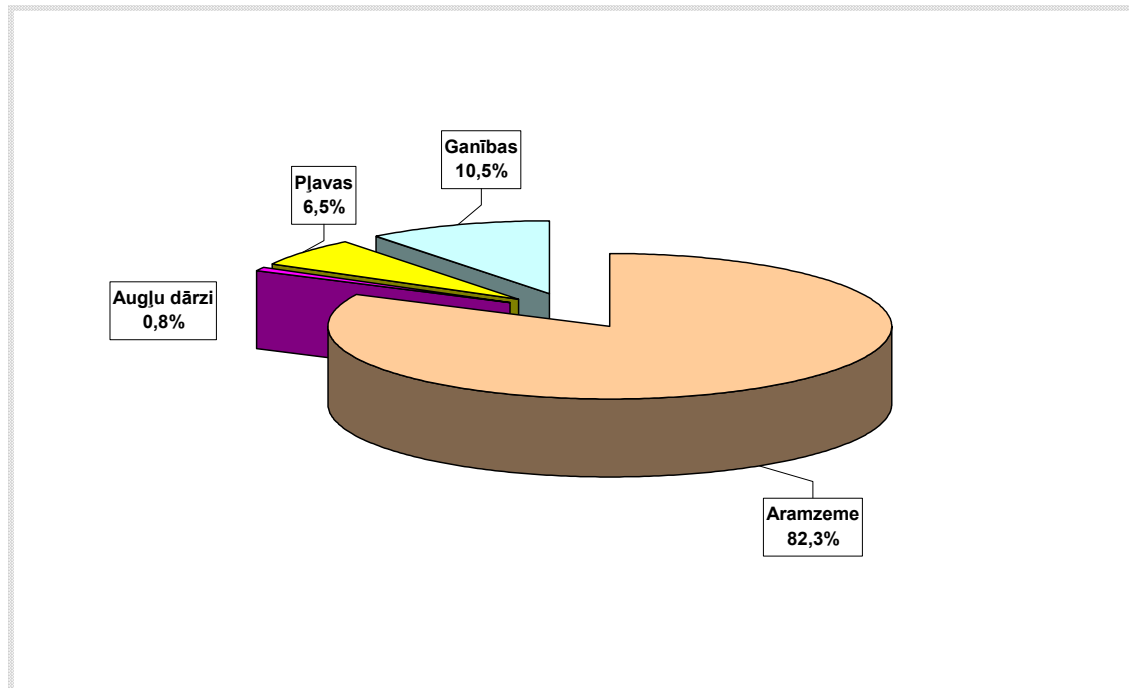
41. attēls. Skrudas novada zemju sadalījums pa izmantošanas veidiem (%).

Skrundas novadā lauksaimniecībā izmantojamā zeme (LIZ) ir 18467,9 ha jeb 33,3% no kopējās platība. Lielāko daļu no LIZ aizņem aramzemes (82,3%) – sk. 11. tabulu. Ganības, pļavas un augļu dārzi aizņem salīdzinoši nelielas platības (10,5%, 6,5% un 0,8%) (sk. 42. attēlu).

11. tabula. Skrudas novada lauksaimniecībā izmantojamo zemju (LIZ) veidi

LIZ veidi	Platība, ha	%
Aramzeme	15198,4	82,3
Augļu dārzi	144,3	0,8
Pļavas	1194,5	6,5

Ganības	1930,7	10,5
Kopā:	18467,9	100,0

42. attēls. LIZ sadalījums Skrundas novadā (%)

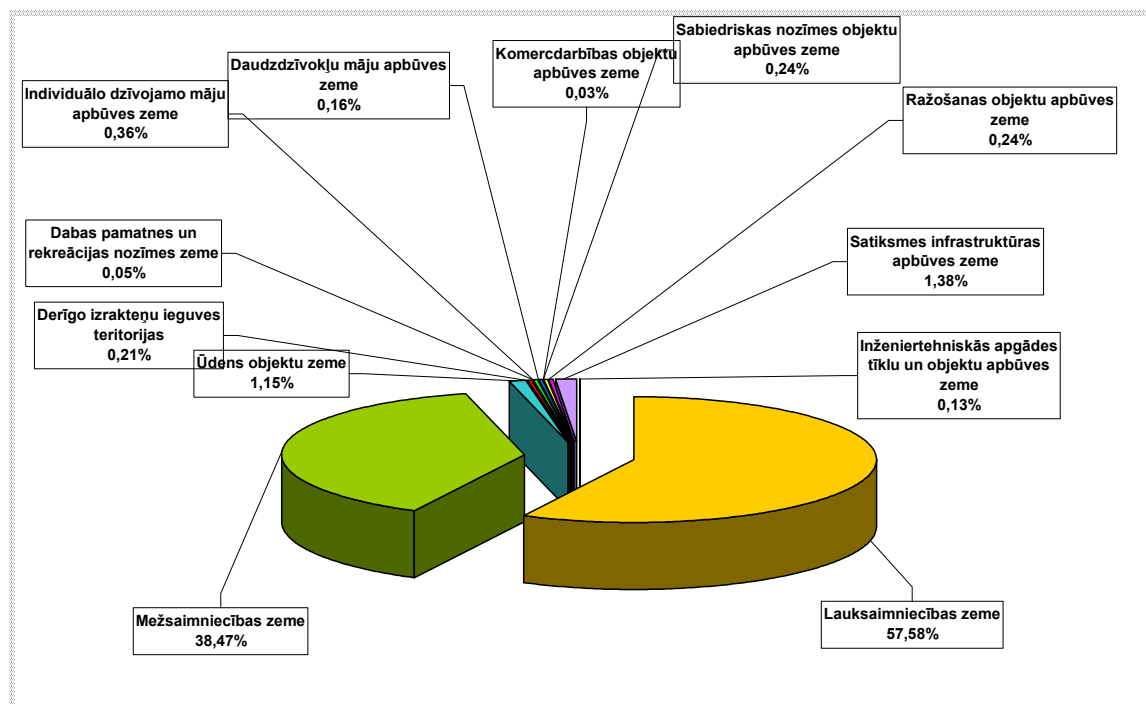
Zemes sadalījums pa lietošanas mērķu grupām

Starp zemes lietošanas mērķa grupām Skrundas novadā nozīmīgākā ir lauksaimniecības zemes teritorija (aizņem 57,6% no kopējās platības), bet mežsaimniecības teritorija aizņem 38,5% (sk. 7.tabulu). Pārējās zemes lietošanas mērķa grupas aizņem nelielas platības - satiksmes infrastruktūras apbūves zeme (1,4%), ūdens objektu zeme (1,2%). Visu Skrundas novada zemes lietošanas mērķu grupu sadalījumu pēc aizņemtās platības sk. 8.attēlā.

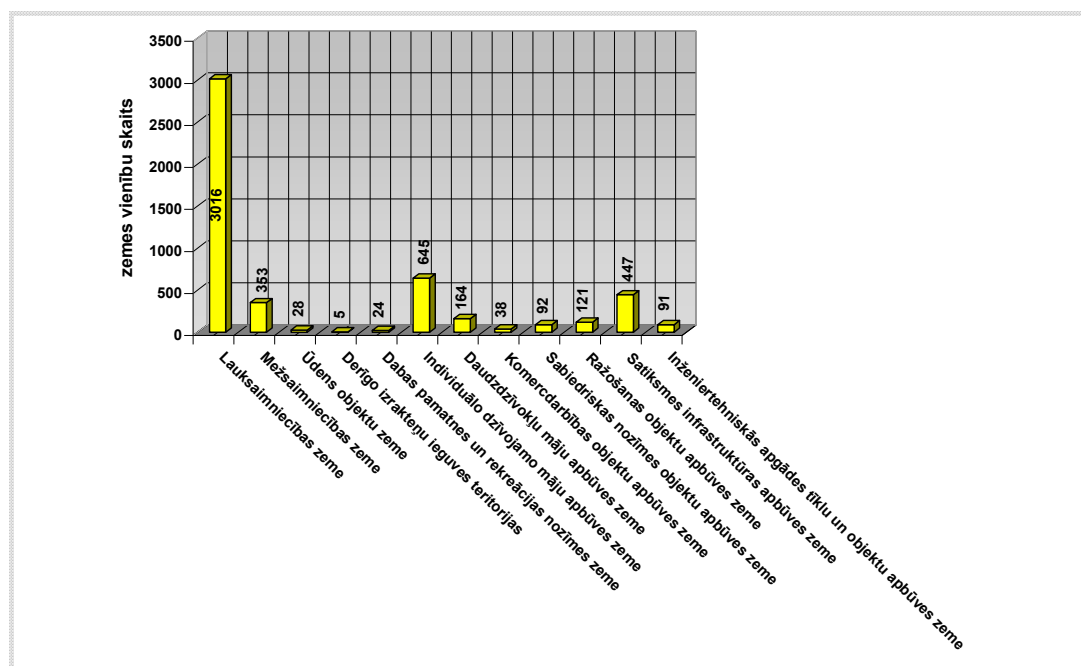
Arī pēc īpašumu vai lietojumu skaita lielāko grupu Skrundas novadā veido lauksaimniecības zemes teritorija, kas ir 3016 īpašumi vai lietojumi jeb 60% no visu zemes vienību skaita Skrundas novadā (sk. 43. attēlu). Skaita ziņā nozīmīgākas ir individuālo dzīvojamo māju apbūves teritorijas – 645 īpašumi vai lietojumi, kas ir 12,8% un satiksmes infrastruktūras apbūves zemes (447 īpašumi vai lietojumi, 8,9%). Skaita ziņā mazāki ir derīgo izrakteņu ieguves teritorijas, dabas pamatnes un rekreācijas nozīmes zeme, kā arī ūdens objektu zeme (sk. 12.tabulu).

*12. tabula. Skrundas novada zemes sadalījums pa nekustamā īpašuma
lietošanas mērķu grupām*

Nekustamā īpašuma lietošanas mērķu grupas	Zemes vienību skaits	%	Platība, ha	%
Lauksaimniecības zeme	3016	60,03	31978,6	57,58
Mežsaimniecības zeme	353	7,03	21365	38,47
Ūdens objektu zeme	28	0,56	638,4	1,15
Derīgo izrakteņu ieguves teritorijas	5	0,10	115,8	0,21
Dabas pamatnes un rekreācijas nozīmes zeme	24	0,48	27,4	0,05
Individuālo dzīvojamo māju apbūves zeme	645	12,84	199	0,36
Daudzdzīvokļu māju apbūves zeme	164	3,26	86,3	0,16
Komerccarbības objektu apbūves zeme	38	0,76	17,8	0,03
Sabiedriskas nozīmes objektu apbūves zeme	92	1,83	135,6	0,24
Ražošanas objektu apbūves zeme	121	2,41	134,9	0,24
Satiksmes infrastruktūras apbūves zeme	447	8,90	766,8	1,38
Inženiertehniskās apgādes tīklu un objektu apbūves zeme	91	1,81	73,4	0,13
Kopā:	5024	100,00	55539	100,00

43. attēls. Skrundas novada zemes platību sadalījums pa lietošanas mērķu grupām

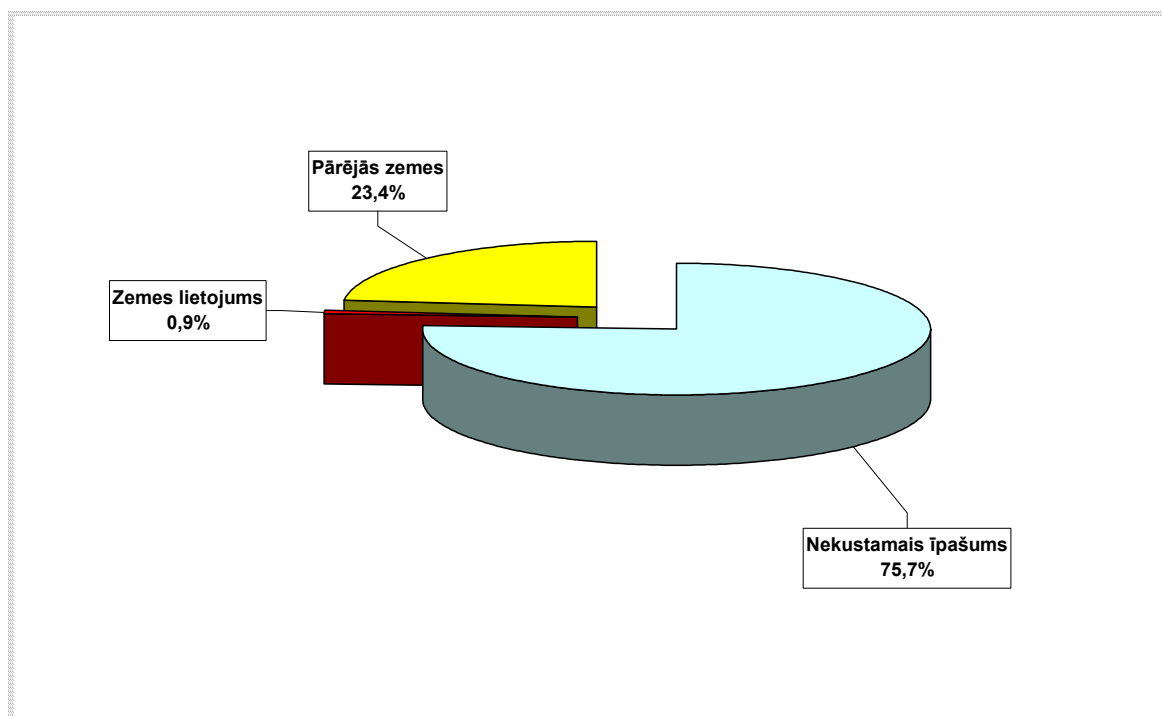

44. attēls. Skrundas novada īpašumu sadalījums pa lietošanas mērķu grupām.

Zemes sadalījums pēc īpašumu piederības

Plānojot teritoriju izmantošanu būtiski novērtēt to īpašumu statusu. Saskaņā ar Valsts zemes dienesta datiem Skrundas novadā vairums zemju reģistrētas kā nekustamais īpašums (75,7% no kopējās zemes platības, kas ir 42046,4ha) -. sk.13.tabulu. Zemes lietojums aizņem ļoti nelielu teritorijas daļu (0,9%), vairāk ir pārējās zemes (pašvaldībai un valstij piekritīgā zeme, zeme zem publiskajiem ūdeņiem, zeme zemes reformas pabeigšanai u.c.) -23,4% (sk. 44. attēlu).

Skrundas novadā, pēc Valsts zemes dienesta datiem uz 2012.gada 1.janvāri, ir 3958 nekustamie īpašumi, kas veido 78,8% no visiem īpašumiem. Lielāko daļu no nekustamajiem īpašumiem veido fizisko personu īpašumi (2978), kā arī juridisko personu īpašumi (582). Pašvaldības īpašumi un juridisko personu īpašumi ir gandrīz vienādā skaitā (157 un 155), bet valsts īpašumi ir tikai 56, kas veido ļoti nelielu daļu no Kuldīgas pilsētas nekustamajiem īpašumiem (sk. 45. attēlu).

45. attēls. Skrundas novada zemes sadalījums pēc īpašumu piederības.

13. tabula Skrundas novada zemes sadalījums pēc īpašumu piederības

Īpašuma veidi	Platība, ha	%	Skaits	%
---------------	-------------	---	--------	---

<i>Nekustamais īpašums, t.sk.:</i>	42046,4	75,71	3958	78,78
Fizisko personu īpašumi	24876,4	44,79	2978	59,28
Juridisko personu īpašumi	7758,6	13,97	582	11,58
Pašvaldību īpašumi	347,5	0,63	198	3,94
Valsts vai valsts institūciju īpašumi	8899,8	16,02	138	2,75
Jaukta statusa kopīpašumi	164,1	0,30	62	1,23
<i>Zemes lietojums, t.sk.:</i>	501,3	0,90	67	1,33
Fizisko personu lietojumi	501,3	0,90	67	1,33
Juridisko personu lietojumi	0	0,00	0	0,00
<i>Pārējās zemes., t.sk.:</i>	12991,3	23,39	999	19,89
Pašvaldībai piekritīgā zeme	922,8	1,66	696	13,85
Valstij piekritīgā zeme	11603,5	20,89	145	2,89
Zeme zemes reformas pabeigšanai	68,5	0,12	29	0,58
Rezerves zemes fonda zeme	91,3	0,16	111	2,21
Zeme zem publiskajiem ūdeņiem	305,2	0,55	18	0,36
<i>Kopā</i>	55539	100	5024	100

3. PLĀNOŠANAS SITUĀCIJA

Skrundas novads tika izveidots 2009. gadā vietējo pašvaldību administratīvi teritoriālās reformas ietvaros. Skrundas novada pašvaldību veido Skrundas pilsēta, Skrundas, Rudbāržu, Nīkrāces un Raņķu pagasti.

Līdz novada izveidei ir tikusi uzkrāta plānošanas pieredze gan Kuldīgas rajona, kurā ietilpa arī tagadējā Skrundas novada teritorija, gan Skrundas pilsētas (ar lauku teritoriju), gan pagastu līmenī.

Kuldīgas rajons bija viens no pirmajiem Latvijā, kurā tika sākts darbs pie teritorijas plānojuma izstrādes, t.sk. izmantojot ārvalstu finansiālo atbalstu un konsultantu palīdzību plānošanas pilotprojekta sagatavošanā.

Kuldīgas rajona teritorijas plānojums tika izstrādāts, balstoties uz Latvijas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas un Dānijas Vides un enerģētikas ministrijas sadarbības projekta “Dānijas pieredzes apgūšana rajonu teritoriālpilnošanā Latvijā. Kuldīgas rajons kā piemērs” (1997. – 1998. g.) ietvaros sagatavotajiem nozaru pārskata ziņojumiem. Projekts tapa līdzdarbojoties ar Dānijas un Grenlandes ģeoloģijas dienestu (GEUS), ainavu arhitektūras firmu Rasmussen & Witthoft, inženierfirmu COWI Consulting Engineers and Planners A/S, Dānijas Vides un enerģētikas ministrijas Telpiskās plānošanas departamentu, Dānijas Ziemeļu Jitlandes, Viborgas un Vejles apgabalu pašvaldībām, Latvijas Vides aizsardzības un reģionālās ministrijas Reģionālās attīstības departamentu, Latvijas Valsts Ģeoloģijas dienestu, kā arī Kuldīgas rajona padomi.

Pavisam izstrādāti 12 nozaru pārskati, no tiem publicēti 10:

1. Kultūras mantojuma aizsardzība un saglabāšana (Rīga, VARAM, 1999);
2. Tūrisma nozares attīstība (Rīga, VARAM, 1999);
3. Derīgie izrakteņi (Rīga, VARAM, 1999);
4. Transporta nozares attīstība (Rīga, VARAM, 1999);
5. Ainavu aizsardzība (Rīga, VARAM, 2000);
6. Atkritumu apsaimniekošana (Rīga, VARAM, 2000);
7. Lauksaimniecības nozares attīstība (Rīga, VARAM, 2000);
8. Dabas aizsardzība (Rīga, VARAM, 2000);
9. Pazemes ūdeņu aizsardzība (Rīga, VARAM, 2000);
10. Apdzīvojamības struktūras attīstība (Rīga, VARAM, 2001);

11. Mežsaimniecības nozares attīstība (nav publicēts);

12. Virszemes ūdeņu aizsardzība (nav publicēts).

Balstoties uz izstrādātajiem nozaru pārskatiem, veikta dažādu nozaru un to telpisko interešu salīdzināšana un izvērtēšana (jau sākotnēji tika veikta kartēšana vienādā mērogā, nodrošinot informācijas telpisko savietojumu), kā arī integrēšana vienotā plānā.

Teritorijas plānojuma izstrādes procesā, lai veicinātu rajona teritorijas ilgtspējīgu attīstību, veikta teritorijas kultūrvēsturiskā mantojuma un bioloģiskās un ainaviskās daudzveidības inventarizācija. Teritorijas plānojums veidots ar ideju - samazināt ietekmi uz antropogēni jūtīgām teritorijām, vienlaikus veicinot rajona ekonomisko izaugsmi kopumā.

Rajona plānojuma grozījumu (2005.g.) ietvaros tika:

1. analizētas un noteiktas Kuldīgas un Skrundas pilsētu un lauku pagastu robežteritoriju (teritoriju, kuru izmantošanas prasības pārsniedz atsevišķu vietējo pašvaldību kompetenci un ietekmes robežas) izmantošanas iespēju izvērtējumu, t.sk.,
 - a. identificējot optimālo pilsētu telpisko attīstību;
 - b. nosakot nepieciešamās teritorijas robežu korekcijas;
2. izstrādāts pētījums par bijušo industriālo, tehniskās apbūves un militāro teritoriju turpmāko izmantošanu;
3. izstrādāts pētījums par Kuldīgas rajona tūrisma objektu un teritoriju attīstību un izmantošanu.

Rajona plānojuma un tā grozījumos tika risinātas dažādas problēmas, ko bija problemātiski atrisināt vienas vietējās pašvaldības plānojuma ietvaros (piemēram, pilsētas robežteritoriju attīstības virzieni u.c.), tika noteiktas vadlīnijas apdzīvojuma struktūras attīstībai:

1. Kuldīgas kā reģiona potenciālā administratīvā, izglītības un kultūras centra attīstība, reģionāla līmeņa centra statusam atbilstošo pakalpojumu nodrošināšana.
2. Skrundas kā esoša un Alsungas kā potenciāla novada līmeņa centra attīstība, nodrošinot adekvātu pakalpojumu apjomu.
3. Pilsētvides telpiskā attīstība, nodrošinot rezerves teritorijas dzīvojamās, sabiedriskās un darījumu iestāžu apbūves attīstībai, vienlaikus nepieļaujot tās haotisku un nekontrolētu ekstensīvu izplešanos un teritorijas vides un ainavisko degradāciju.
4. Līdzsvarota lauku apdzīvojuma struktūra ar pastāvošām ciešām funkcionālām saiknēm:
 - a. Ciemu kā lauku apdzīvojuma un pakalpojumu centru attīstība

- b. Viensētu tīkla kā dzīvesvides un kultūrainavas komponenta saglabāšana un attīstība, nodrošinot to iedzīvotājiem pieejamus pakalpojumus un infrastruktūru.
- 5. Pilsētvides un lauku apdzīvoto vietu vēsturisko un ainaviski estētisko vērtību saglabāšana un attīstība, novēršot to deformācijas.

Rajona teritorijas plānojuma un tā grozījumu galvenā nozīme – vadlīniju sniegšana vietējo pašvaldību plānojumu izstrādei.

Skrundas novada pašvaldība ir apstiprinājusi novada teritorijas plānojumu, kurā ietilpst plānojumi, kas ir izstrādāti katrai atsevišķajai novada teritoriālajai vienībai:

- Skrudas pilsētas ar l.t. teritorijas plānojums (spēkā esošā redakcija izstrādāta 2007. gadā);
- Nīkrāces pagasta teritorijas plānojums (spēkā esošā redakcija izstrādāta 2010. gadā);
- Raņķu pagasta teritorijas plānojums (spēkā esošā redakcija izstrādāta 2007. gadā);
- Rudbāržu pagasta teritorijas plānojums (spēkā esošā redakcija izstrādāta 2006. gadā).

Minētie plānojumi ir izstrādāti dažādos laikos, vadoties pēc atšķirīgām likumdošanas normām, ievērojot atšķirīgas sociāli **EKONOMISKĀS** attīstības tendences; grafiskās daļas izstrādei izmantotas dažādas programmatūras, tajos noteiktas atšķirīgas prasības pēc būtības līdzvērtīgu teritoriju izmantošanai. Tas ievērojami apgrūtina gan attīstības projektu īstenošanu, gan zemes izmantošanas pārvaldību, gan būvniecības administrēšanu, gan nerada līdztiesīgus apstākļus novada iedzīvotājiem.

Plānojuma izstrādes gaitā tika analizētas atšķirības dažādu teritoriālo vienību (pilsētas un pagastu) zonējumā un teritoriju izmantošanas noteikumos un noteikts vienots zonējums un izmantošanas noteikumi.

4. SKRUNDAS NOVADA ATTĪSTĪBAS VIRZIENI UN MĒRĶI

Skrundas novada teritorijas plānojums (ar grozījumiem) ir vērsts uz novada attīstības programmā noteiktās vīzijas un attīstības mērķu sasniegšanu⁵⁶.

Pašvaldības specializācija

Novada attīstības vērtības ir:

- daba un ainava, t.sk. Ventas gravas, klintis,
- labi kopti lauki un meži,
- zivsaimniecības tradīcijas,
- derīgie izrakteņi (smilšu atradnes),
- stratēģiska atrašanās vieta (tranzītceļš Rīga - Liepāja, dzelzceļš ar pievadceļiem),
- kultūrvēsturiskais mantojums un tradīcijas,
- kvalitatīvi pakalpojumi iedzīvotājiem.

Vairāk nekā 50% novada teritorijas klāj meži, tādēļ novadā attīstās mežsaimniecība, mežistrāde un kokapstrāde. Lielākas mežu platības ir Nīkrāces un Rudbāržu pagastos. Rudbāržos ir kokaudzētava "Grigali", kurai ir noslēgts ilgtermiņa līgums ar LVM. Attīstās kokapstrāde. Savukārt Nīkrāce vairāk piemērota aktīvai atpūtai un ekstrēmiem pārgājieniem mežā. Vietējie iedzīvotāji mežos lasa ogas un sēnes. Meža dzīvnieki (brīži, mežacūkas, u.c.) dod iespēju attīstīties medniecībai.

Vairāk nekā 20% novada teritorijas aizņem lauksaimniecības zemes, kurās attīstās lopkopība, augkopība un pārstrāde. Divi lielākie novada uzņēmumi ir SIA "Eko druva", kurš nodarbojas ar graudu pārstrādi un SIA "Matss", kurš darbojas maizes un konditorejas izstrādājumu ražošanā.

Arī pēc uzņēmējdarbības formas Skrundas novadā dominē Zemnieku saimniecības, jeb 49% no visiem uzņēmumiem. Piensaimnieku kooperatīvā sabiedrība "Kalnmuiža" ir starp 3 lielākajiem novada uzņēmumiem. Raņķu

⁵⁶ Saskaņā ar Skrundas novada attīstības programmas projektu; līdztekus teritorijas plānojumam tiek izstrādāta Skrundas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija un attīstības programma; plānojuma risinājumi tiek saskaņoti ar telpiskās attīstības vīziju, teritorijas attīstības mērķiem un uzdevumiem.

pagastā govju ferma nodarbojas ar piena lopkopību pagastā ir attīstīta puķkopība. Rudbāržu pagastā saimniecība nodarbojas ar cūkkopību (13 000 cūkas), pagastā ir šitaki sēņu audzētava "Garīkas". Nīkrāces pagastā attīstās aitkopība, novadā ir 19 bioloģiskās saimniecības.

Novadā ir nozīmīgas derīgo izrakteņu ieguves vietas. Nīkrāces pagastā atrodas kvarca smilšu atradne "Skudras". Tajā smilšu izpētes dati norāda uz smilšu ķīmiskā sastāva piemērotību stikla rūpniecībā, kā arī metalurģijā un silikātkieģeļu ražošanā. Baltās smilts atradnes izvietotas arī Rudbāržu pagastā.

Novadā attīstās zivsaimniecība. Rudbāržos un Skrundā atrodas SIA "Skrunda" zivju dīķi, kuros tiek audzēti zivju mazuļi un karpas. Karpas realizē gan novadā, gan RIMI tīklā. Raņķos izplatīta makšķerēšana upē, arī Nīkrāce makšķerēšana attīstās kā tūrisma elements. Skrundā iespējams attīstīt zivju pārstrādi un transportu.

Tūrisms novadā attīstās līdz ar naktsmītņu attīstību. 2012. gadā darbību uzsāka viesnīca komplekss "Skrundas muiža", kas izvietojusies senajā muižas ēkā pie Ventas upes un ceļa Liepāja - Rīga. Kompleksā ietilpst viesnīca ar 12 viesu istabām, restorāns un konferenču zāle. Novadā darbojas viesu nami pagastos.

Rudbāržu pagastā ir vecas (zviedru) muižas ar parkiem, vienā no tām izveidots "Piena muzejs", bet muižas ēkā viesu nams un restorāns.

Ceļš Kuldīga - Nīkrāce iet paralēli Ventai, kas nodrošina labu upes pieejamību un ūdenstūrisma attīstības iespējas.

Skrundas novads glabā visu laiku vēstures liecības (pilskalni, zviedru, vācu, brīvības cīņu un PSRS laika liecības), kuras ietērtas atraktīvā formātā dod iespēju piesaistīt tūristus. Skrundas pilsētas koka apbūve ir daļa no šīm laika loku liecībām.

Kurzemes plānošanas reģiona Rīcības plāns 2010.-2013. gadam norāda, ka reģiona lauku centriem ir visplašākās iespējas attīstīt ekonomiskās pamatnozares, piemēram, piensaimniecību, kokapstrādi un mēbeļu ražošanu un tūrisma, jo reģions ir bagāts ar dabas resursiem, ainavu un kultūrvēsturisko mantojumu. Tāpat kā līdz šim, galvenās nodarbošanās iespējas būs saistītas ar lauksaimniecību, mežsaimniecību, bioloģisko/ekoloģisko lauksaimniecību, lauku tūrisma un atpūtas vietu attīstību un uzturēšanu.

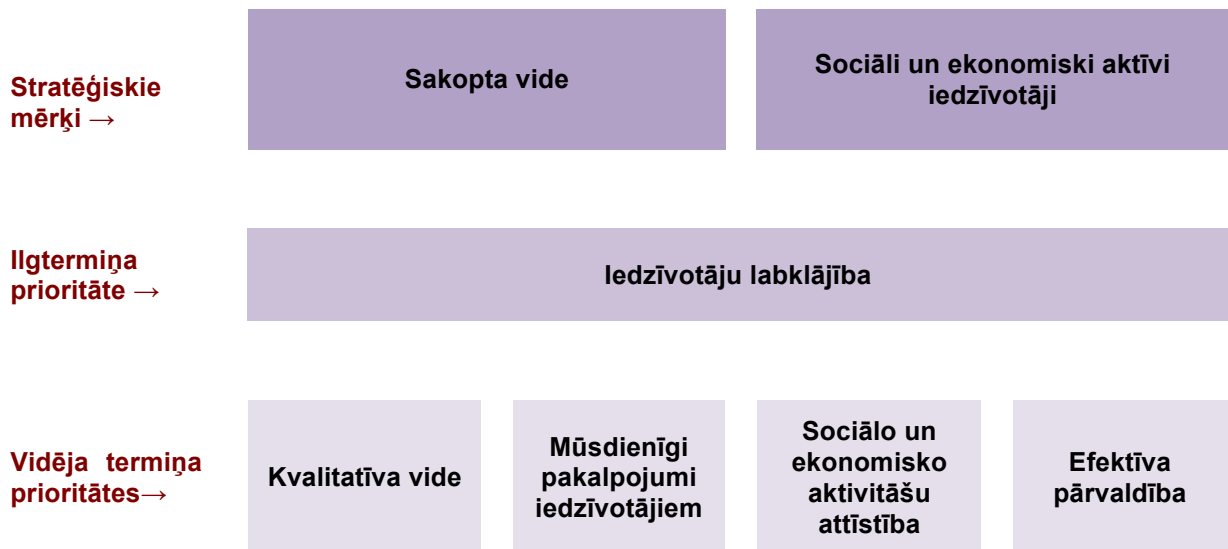
Novada specializācija ir:

- lauksaimniecība,
- mežsaimniecība, mežistrāde un kokapstrāde,
- derīgo izrakteņu ieguve,

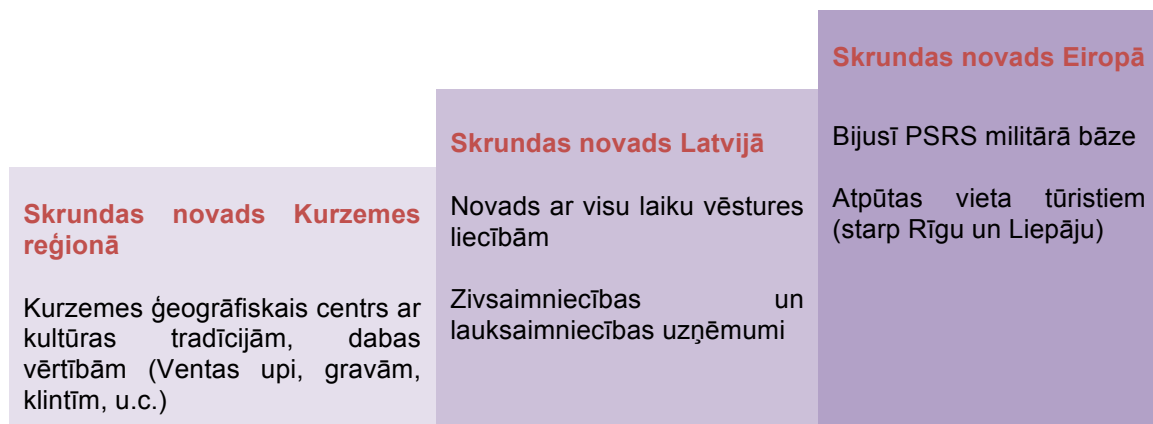
- zivsaimniecība,
- tūrisms.

Skrundas novada vīzija un teritorijas attīstības mērķi

Attīstības vīzija līdz 2030.gadam: Sakopts un ražīgs novads Kurzemes centrā ar sociāli un ekonomiski aktīviem iedzīvotājiem.

Skrundas novada pozicionējums

5. TERITORIJAS PLĀNOJUMA RISINĀJUMI

Plānojuma pamatnostādnes

Skrundas novada teritorijas plānojuma priekšlikumi izstrādāti saskaņā ar plānojuma mērķi un uzdevumiem, lai izmantojot esošos priekšnoteikumus, veicinātu novada ilgtspējīgu attīstību.

Skrundas novada teritorijas plānojumā noteikta teritorijas plānotā izmantošana, ietverot funkcionālo zonējumu (dažādas plānotās un atļautās izmantošanas teritorijas), satiksmes un inženierinfrastruktūras attīstību, dabas un kultūras mantojuma saglabāšanu, drošības, veselības un higiēnas prasības (t.sk., aizsargjoslas).

Teritorijas plānojuma ietvaros tiek ierosināts mainīt Skrundas pilsētas robežas, izslēdzot neapbūvējamās teritorijas D daļā, kā arī korigēt ciemu perspektīvās robežas. Daļa ciemu teritoriju, kuru robežas tika noteiktas iepriekšējos teritorijas plānojumos, ir samazinātas atbilstoši demogrāfiskās un ekonomiskās attīstības tendencēm.

Skrundas novada teritorijas plānojumā kā galvenais teritorijas apdzīvojuma (dzīvojamās apbūves, sabiedrisko un apkalpes objektu) un attīstības centrs noteikta Skrundas pilsēta, kā vietējas nozīmes centri – lielākie ciemi; nav paredzēta jaunu apdzīvojuma centru veidošana.

Dzīvojamā, sabiedriskā un darījumu iestāžu, kā arī ražošanas un tehniskā apbūve tiek koncentrēta galvenokārt Skrundas pilsētā un lielākajos ciemos.

Ražošanas un tehniskās apbūves attīstībai tiek rezervētas teritorijas galvenokārt Skrundas pilsētas ZR daļā, lielākajos ciemos, kā arī esošo fermu kompleksos lauku teritorijā.

Novada teritorijā ārpus apdzīvojuma centriem galvenie izmantošanas veidi ir lauksaimnieciskā ražošana, mežsaimnieciskā darbība, iedzīvotāju atpūta, tūrisms un ekoloģisko un ainavisko vērtību aizsardzība. Tiek pieļauts viensētu tipa dzīvojamās apbūves, darījumu, ražošanas un tehniskās apbūves objektu izvietojums, ja tas nav pretrunā ar lauku vides saglabāšanas, kultūras mantojuma un dabas aizsardzības interesēm.

Funkcionālais zonējums

Teritorijas plānojumā noteikts funkcionālais zonējums, lai parādītu un nodalītu dažādu teritoriju atšķirīgās funkcijas un pazīmes, kā arī noteiktu tajās atļauto izmantošanu.

Novada teritorijas iedalījums funkcionālajās zonās atspoguļo tā funkcionālo un arhitektoniski telpisko organizāciju, nosaka teritorijas izmantošanas veidu, kā arī paredz specifiskus noteikumus un konkrētu pasākumu veikšanu.

Funkcionālo zonu robežas teritorijas plānojumā noteiktas atbilstoši izvēlētajā kartogrāfiskā materiāla mēroga noteiktībai un ir precizējamas lokālpānojumos un detālpānojumos, ievērojot skaidri izšķiramas robežas – ielas, ceļus, stigas, ūdensteces u.tml., vai zemes vienību robežas.

Nosakot funkcionālās zonas, ņemts vērā teritorijas iedalījumu urbānajās teritorijās (Skrundas pilsēta un ciemi) un lauku teritorijās, kurās apbūve nav primārais zemes izmantošanas veids.

Apbūves teritorijas:

- savrupmāju apbūves teritorijas;
- mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas;
- publiskās apbūves teritorijas;
- jauktas centra apbūves teritorijas;
- rūpniecības apbūves teritorijas;
- tehniskās apbūves teritorijas;
- transporta infrastruktūras teritorijas.

Teritorijas ar zemu apbūves intensitāti⁵⁷, neapbūvētās teritorijas, „atvērtās telpas” teritorijas:

- dabas un apstādījumu teritorijas;
- mežu teritorijas;
- lauku teritorijas;
- ūdeņu teritorijas.

Tikai urbānajās teritorijās (Skrundas pilsētā un ciemos) ir noteiktas šādas funkcionālās zonas:

- savrupmāju apbūves teritorijas;

⁵⁷Teritorijas, kurās apbūve nav primārais izmantošanas mērķis.

- mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas;
- daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas;
- jauktas centra apbūves teritorijas.

Katrai no izdalītajām zonām pašvaldības saistošajos noteikumos reglamentēta atļautā izmantošana un apbūves noteikumi.

Atsevišķām funkcionālajām zonām ir noteiktas apakšzonas, pievienojot funkcionālās zonas apzīmējuma burtiem ciparu indeksu un attiecīgi teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos nosakot konkrētās teritorijas atļauto izmantošanu.

Savrupmāju apbūves teritorija

Savrupmāju apbūves teritorija teritorijas plānojumā noteikta, lai nodrošinātu mājokļa funkciju ar savrupmāju apbūvei atbilstošu teritorijas organizāciju un apbūves struktūru. Pie šī tipa apbūves funkcionāli un telpiski ieskaitāmas savrupmājas, dvīņu mājas, vasarnīcas, dārza mājas, kuras ir tendence pārvērst par mājokli pastāvīgai vai sezonas dzīvošanai⁵⁸.

Savrupmāju apbūves teritorija noteikta Skrundas pilsētā un ciemos, paredzot teritorijas rezervi jaunu ģimenes māju apbūves zonu veidošanai. Vienlaikus atsevišķos ciemos samazināta iepriekšējos plānojumos noteiktā perspektīvās dzīvojamās apbūves platība.

Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorija

Dzīvojamās apbūves zona, kura tiek noteikta Skrundā un ciemos, lai nodrošinātu mājokļa funkciju ar dzīvojamo apbūvi stāvu skaitu līdz 3 stāviem. Pie šī tipa apbūves funkcionāli un arī telpiski ieskaitāmas 1-3 stāvu daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas.

Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas novada plānojumā noteiktas atbilstoši esošajai situācijai Skrundā un ciemos.

Jaunu, plašu mazstāvu (daudzdzīvokļu) dzīvojamās apbūves zonu veidošanu Skrundas novada teritorijas plānojums neparedz.

Publiskās apbūves teritorija

⁵⁸Šeit un turpmāk zonu aprakstā izmantots metodiskais materiāls "Funkcionālā zonējuma klasifikators, tā sasaiste ar nekustamo īpašumu lietošanas mērķu klasifikatoru" (ETKS.3)

Publiskās apbūves teritorijas novada plānojumā tiek noteiktas, lai sekmētu publisko un privāto pakalpojumu pieejamību novada iedzīvotājiem, kā arī uzņēmējdarbības attīstību.

Publiskās apbūves teritorijas raksturo teritoriju un ēku pieejamību sabiedrībai, un tām ir atvērtas, publiskas telpas statuss telpiskajā struktūrā. Šajā zonā tiek ietverta sabiedrisko un komerciālo apbūve, kas neatšķiras pēc to lomas telpiskajā struktūrā (neatšķiras ar būvju apjomiem, teritorijas iekārtojumu u.tml.), taču tām ir dažādas funkcijas, kas atšķiras pēc tā, kas ir tajās veikto darbību galvenais mērķis – noteiktu pakalpojumu sniegšana ar vai bez peļņas gūšanas, bet tajā pašā laikā šīs funkcijas iespējams ātri mainīt vietām.

Jauktas centra apbūves teritorija

Jauktas centra apbūves teritorija novada plānojumā noteikta Skrundas pilsētas, ciemu un apkaimju centros, lai nodrošinātu sabiedrisko un privāto pakalpojumu pieejamību novada iedzīvotājiem, uzņēmējdarbības attīstību, kā arī sekmētu iedzīvotāju nodrošinājumu ar mājokli un tūrisma attīstību. Apbūves zonai raksturīga daudzfunkcionāla jeb jaukta tipa izmantošana.

Rūpniecības apbūves teritorija

Rūpniecības apbūves teritorija plānojumā tiek noteikta, lai nodrošinātu rūpnieciskās un lauksaimnieciskās ražošanas attīstību, tehniskās apkalpes un teritorijas inženierapgādes iespējas.

Rūpniecības apbūves teritorijas paredzētas galvenokārt esošo rūpnieciskās ražošanas (Skrundā un atsevišķos ciemos) un lauksaimnieciskās ražošanas (t.sk. fermu kompleksu) robežās vai to kontaktteritorijās.

Tehniskās apbūves teritorija

Tehniskās apbūves teritorija plānojumā tiek noteikta Skrundas pilsētas un ciemu teritorijā, lai nodrošinātu tehniskās apkalpes un teritorijas inženierapgādes iespējas, vienlaikus nepieļaujot tuvējo dzīvojamo, atpūtas un sabiedrisko teritoriju apdraudējumu (piemēram, rūpniecības objektu izvietojumu).

Zona ietver inženiertehniskās apgādes, kā arī transporta apkalpes un noliktavu saimniecības vajadzības. Šajās teritorijās ietilpst DUS, GUS, sabiedriskās garāžas, auto apkalpes stacijas, noliktavu teritorijas, ar ūdensvada un kanalizācijas tīklu saistītas būves.

Transporta infrastruktūras teritorijas

Zona, kurā ietilpst transporta infrastruktūras tīkli un objekti, kā arī teritorijas to izbūvei, uzturēšanai un funkcionēšanai. Zona ietver visa veida satiksmes

infrastruktūru - valsts autoceļi, pašvaldības autoceļi un ielas, komersantu un māju ceļi, atklātas autostāvvietas u.tml.

Plānojums nosaka esošo un plānoto ielu un ceļu teritorijas, kā arī gājēju un velosīkļu tīkla shēmu. Ielas un ceļi klasificēti atbilstoši to nozīmīguma pakāpei.

Ielu teritorijas noteiktas starp sarkanajām līnijām.

Noteiktas perspektīvo ielu trases, kur tas iespējams; perspektīvo apbūves teritoriju iekškvartālu ielas nosakāmas lokālplānojumos vai detālplānojumos.

Dabas un apstādījumu teritorijas:

Dabas un apstādījumu teritorijas ir noteiktas, lai nodrošinātu sabiedrībai brīvi pieejamas dabas vai daļēji pārveidotas un apbūvētas teritorijas, kuru izmantošana saistīta ar rekreāciju, sportu, tūrismu vai kvalitatīvas dabas un kultūrvides vai citu sociālo funkciju nodrošināšanu, kapsētas, ietverot ar attiecīgo funkciju saistītās ēkas un būves.

Zonā ietilpst gan publiskas, gan privātas dabas un apstādījumu teritorijas, kurām ir kultūrvēsturiska, estētiska vai ekoloģiska nozīme. Zonā tiek ietvertas dabas un apstādījumu teritorijas ar īpašu kultūrvēsturisku nozīmi, lielu ekoloģisko, estētisko un rekreācijas nozīmi, kas kalpo reprezentācijai kā apdzīvotās vietas seja, kā arī vietas ar specifiskām funkcijām, kurām nepieciešama regulāra kopšana. Tās ietver parkus (arī vēsturiskos muižu parkus), alejas, kapsētas, iekārtotas atpūtas vietas u.c. Tāpat grupā ieskaitāmas arī zaļumvietas, kurām vairāk ir ekoloģiska (vides kvalitātes) nevis kultūrvēsturiska vai estētiska nozīme. Tās ir teritorijas, kurās atrodas sakņu dārzi, vizuāli un funkcionāli nepieciešamie aizsargstādījumi – sanitārās aizsargjoslas, vēja aizsargstādījumi, trokšņa aizsargstādījumi, maskējošie stādījumi u.tml.

Plānojumā noteiktas trīs dabas un apstādījumu teritoriju apakšzonas, atkarībā no to specifikas:

- Dabas teritorijas, kur galvenie zemju izmantošanas veidi ir dabas teritorijas, krastmalas, ūdeņi, teritorijas, kurās saimnieciskā darbība un apbūve nav galvenais izmantošanas veids.
- Parku un apstādījumu teritorija, kuras galvenie zemju izmantošanas veidi ir sabiedriskas nozīmes labiekārtoti koplietošanas rekreācijas objekti, parki, skvēri, piemiņas vietas.
- Kapsētu teritorijas, kur galvenais zemju izmantošanas veids ir mirušo cilvēku apbedījumi

Lauku teritorijas

Lauku teritorijas (lauku zemes) Skrundas novada teritorijas plānojumā tiek noteiktas, lai atbilstoši novada attīstības mērķiem un uzdevumiem nodrošinātu lauksaimnieciskās ražošanas saglabāšanu un attīstību, lauku darbības dažādošanu un lauku vidi. Zonā ietilpst lauksaimniecības teritorijas un teritorijas laukos, kuras izmantojamas kā vietas dzīvošanai – viensētu apbūvei, publiska rakstura apbūvei un lauksaimnieciskās ražošanas attīstībai.

Atbilstoši šiem mērķiem tiek veidoti lauku teritoriju izmantošanas un apbūves noteikumi.

Lauku zemes noteiktas atbilstoši pašreizējai situācijai un teritorijas saimnieciskajam un ainaviskajam vērtējumam.

Mežu teritorijas

Mežu teritorija novada teritorijas plānojumā noteikta, lai nodrošinātu ilgtspējīgu meža resursu izmantošanu un saglabāšanu. Zonā ietilpst mežu, jaunaudžu un izcirtumu teritorijas, zeme zem meža infrastruktūras objektiem, mežā ietilpstoši un tam pieguļošie pārplūstošie klajumi, lauces, purvi.

Mežu teritorijas noteiktas atbilstoši pašreizējai situācijai un tajās iekļautas vairākas perspektīvās (apmežojamās) teritorijas (skat. informāciju pārskatā par teritorijas plānojuma izstrādi). Teritorijas plānojums neaizliedz citu lauksaimniecības teritoriju apmežošanu gadījumā, ja to pieļauj teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi, citi normatīvie akti un tā tiek saskaņota likumdošanā noteiktā kārtībā un to akceptē novada padome.

Teritorijas plānojumā noteikta mežu teritorijas izmantošana gan koksnes resursu izmantošanai un aizsardzībai, gan rekreācijai, gan dabas vērtību aizsardzībai.

Ūdeņu teritorijas.

Ūdeņu teritorijas noteiktas, lai izplānotu un nodrošinātu racionālu un ilgtspējīgu ūdeņu resursu izmantošanu saimnieciskai darbībai, transportam, rekreācijai un dabas aizsardzībai. Zonā ietilpst dabīgas vai mākslīgas ūdenstilpes (ezeri, dīķi u.c.), ūdensteces (upes, strauti u.c.), kā arī būves, kas saistītas ar attiecīgā ūdens baseina izmantošanu (laivu piestātnes, peldētavas u.c.) un uzturēšanu.

Ūdeņu teritorijas novada teritorijas plānojumā izdalītas pēc esošās situācijas.

Ūdensobjektu apsaimniekošanā jāievēro Ventas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns. Saskaņā ar plānu līdz 2015. gadam Ventas upei jāsasniedz mērķis „laba kvalitāte”.

Kultūras un dabas mantojuma aizsardzība

Skrundas novadam raksturīgs bagātīgs kultūrvēsturiskais mantojums. Skrundas novadā ir 14 valsts nozīmes un 5 vietējās nozīmes kultūras pieminekļi.

Teritorijas plānojuma risinājumi kultūrvēsturisko un ainavisko vērtību saglabāšanai un attīstībai:

Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļi un pašvaldības nozīmes kultūrvēsturiskie objekti iekļauti plānojuma grafiskajā daļā, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos iekļautas prasības to aizsardzībai.

Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos iekļautas arī prasības ainavu un skatu perspektīvu aizsardzībai.

Dabas mantojums

Skrundas novadā ir šādas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas:

- Dabas liegumi:
 - Ventas un Šķerveļa ieleja;
 - Skrundas zivju dīķi
- Skrundas novadā ir šādi valsts nozīmes īpaši aizsargājamie dabas pieminekļi (skat. 3. tabulu):
 - 8 aizsargājamie ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas objekti;
 - 1 aizsargājamais dendroloģiskais stādījums.

Skrundas novadā atbilstoši LR likumiem “Sugu un biotopu likums”, “Meža likums” un tiem pakārtotiem normatīviem aktiem ir izveidoti mikroliegumi⁵⁹. Par mikroliegumu veidošanu ir atbildīgas šādas institūcijas:

- Dabas aizsardzības pārvalde nosaka mikroliegumus nemeža zemēs, kā arī dabas rezervātos un nacionālajos parkos;
- Valsts meža dienests nosaka mikroliegumus meža zemēs ārpus dabas rezervātiem un nacionālajiem parkiem;

⁵⁹ Teritorijas, kas tiek noteiktas, lai nodrošinātu īpaši aizsargājamās sugas vai biotopa aizsardzību ārpus īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, kā arī īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, ja kāda no funkcionālajām zonām to nenodrošina

- Zemkopības ministrija nosaka mikroliegumus īpaši aizsargājamo zivju sugu nārsta vietās.

Skrundas novada teritorijas plānojuma grafiskajā daļā ir attēloti dabas liegumi, kā arī dabas pieminekļi (ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas pieminekļi, dendroloģiskie stādījumi). Valsts īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzību nosaka valsts likumdošana – LR likums “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” un tam pakārtotie normatīvie akti. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos nav iekļautas papildus prasības īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzībai.

Aizsargjoslas un citi aprobežojumi

Plānojumā noteiktas aizsargjoslas saskaņā ar LR likuma “Aizsargjoslu likums” un tam pakārtoto normatīvo aktu prasībām. Teritorijas plānojuma grafiskajā daļā ir attēlotas aizsargjoslas atbilstoši mēroga noteiktībai. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos aprakstītas prasības visu aizsargjoslu noteikšanai.

Virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas tika noteiktas plānojuma izstrādes gaitā atbilstoši MK noteikumu Nr.406 „Virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu noteikšanas metodika” prasībām. Apsekojot teritoriju, pēc dabā esošām pazīmēm (saskaņā ar MKN Nr. 406 8. punktu) noteiktas applūstošās teritorijas.

Tauvas joslas nosakāmas atbilstoši Zvejniecības likums 9. pantam. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos norādītas prasības to noteikšanai un attēlošanai detālplāņos, zemes ierīcības plānos un būvprojektos.

Alternatīvo energoapgādes objektu izvietošana

Teritorijas plānojumā paredzēti risinājumi alternatīvo energoapgādes objektu izvietošanai. Plānojuma grafiskajā daļā ir noteiktas teritorijas, kurās atļauta lielo elektrostaciju (ar jaudu virs 20 kW) būvniecība. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos ir iekļautas prasības vēja, saules, ūdens, zemes siltuma un biogāzes energoobjektu izvietošanai.

Derīgo izrakteņu ieguve

Skrundas novada ģeoloģisko potenciālu veido derīgie izrakteņi, ģeoloģiskās struktūras, kā arī ģeoloģiskie objekti un teritorijas – īpaši aizsargājamie dabas pieminekļi.

Teritorijas plānojumā nav noteiktas atsevišķas funkcionālās zonas vai īpašas teritorijas, kurās atļauta derīgo izrakteņu ieguve. Derīgo izrakteņu ieguve

atļauta lauku un mežu teritorijās ārpus apdzīvotajām vietām, ievērojot likumdošanas prasības, kā arī teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus.

6. VADLĪNIJAS TURPMĀKAJAI PLĀNOŠANAI

Teritorijas ar videi bīstamu grunts un gruntsūdeņu piesārņojumu.

Kultūras pieminekļu apsaimniekošanas plāni un individuālās aizsargjoslas.

Pašvaldības nozīmes kultūrvēsturisko objektu izmantošanas un aizsardzības noteikumi.

Pašvaldības teritorijā dzīvojošo strādājošo un paaugstinātas bīstamības zonā dzīvojošo cilvēku apziņošanas sistēmas izveide avārijas un ārkārtējo situāciju gadījumā.

Perspektīvā ugunsdzēsības depo izvietojuma shēma.

Detālplānojumi perspektīvās apbūves teritorijām.

Degradēto / piesārņoto teritoriju rekultivācijas / sanācijas plānu izstrāde.